

Radboud Universiteit

De kinderboekhandel als volwassen speler in het literaire veld

*Motivaties van de consument om ofwel de kinderboekhandel ofwel de
kwaliteitsboekhandel te bezoeken voor de aankoop van een kinderboek*

Masterscriptie Letterkunde: Literair Bedrijf

Radboud Universiteit Nijmegen

Anna Welling

Eerste beoordelaar: dr. J.J.M. Dera

Tweede beoordelaar: dr. R.J.H. Smeets

31-01-2024

Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt de masterscriptie ‘De kinderboekhandel als volwassen speler in het literaire veld’. Deze scriptie is geschreven in het kader van het behalen van mijn masterdiploma van de master Literair Bedrijf aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. In deze masterscriptie heb ik mijn liefde voor boekhandels en kinderboeken met elkaar gecombineerd, om uiteindelijk een belangrijk onderzoek neer te zetten waar ik ontzettend trots op ben. Deze scriptie was er niet geweest zonder de hulp van een aantal (net zo) belangrijke mensen, die ik daarom graag zou willen bedanken.

Allereerst gaat mijn dank uit naar Jeroen Dera, mijn begeleider. Dat mijn werkwijze en manier van denken past bij die van hem wist ik al nadat hij vorig jaar mijn bachelorwerkstuk begeleidde. Ook dit keer heeft zijn goede advies en kritische blik ervoor gezorgd dat het proces van het bedenken en uitvoeren van de scriptie vrijwel feilloos verliep. Zijn expertise en enthousiasme gaven mij veel rust en motivatie. Daarnaast wil ik Roel Smeets bedanken voor zijn werk als tweede lezer.

Vervolgens wil ik Ingeborg Simonetti, eigenaresse van Kinderboekwinkel Nijmegen, en Monique Warnier en Frank Tazelaar, eigenaren van Hijman Ongerijmd, bedanken voor het openstellen van hun boekhandels voor mijn onderzoek. Dat beide boekhandels gerund worden door zulke gastvrije en hartelijke mensen zegt veel over de waarde en het belang van beide winkels. Ook de klanten die mee hebben gewerkt aan het onderzoek ben ik ontzettend dankbaar. Zonder hen was dit onderzoek er nu niet geweest.

Tot slot wil ik de mensen die dicht bij mij staan bedanken, in het bijzonder mijn ouders. Zij hebben gedurende mijn hele schoolcarrière achter mij gestaan, en hun trots en zorg hebben ervoor gezorgd dat ik deze tijd met heel veel plezier heb kunnen doorlopen. De scherpe blik van Tamara Baars tilde deze scriptie naar een hoger niveau, en het betekent veel voor mij dat zij wederom de tijd heeft genomen om mij te helpen.

Ik wens u veel leesplezier!

Anna Welling

Nijmegen, 31 januari 2024

Abstract

In 1975 werd in Amsterdam de eerste Nederlandse kinderboekhandel geopend. Tegenwoordig zijn er in totaal zevenentwintig kinderboekhandels in Nederland te vinden. Ondanks het aanzienlijke aantal kinderboekhandels in Nederland en de populariteit van kinderboeken, is er tot op heden nog geen wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd naar de kinderboekhandel als institutie binnen het Nederlandse literaire veld. Om iets te kunnen zeggen over de functie en de waarde van de kinderboekhandel binnen het Nederlandse boekenlandschap en de klanten die deze boekhandels bezoeken, wordt binnen deze masterscriptie onderzoek gedaan naar de motivatie van de consument om ofwel de kinderboekhandel ofwel de algemene kwaliteitsboekhandel te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Daarnaast wordt onderzocht wat de mening is van de klanten over het literaire gehalte van kinderboeken, en wat de mogelijke invloed hiervan is op hun keuze om de kinderboekhandel of de kwaliteitsboekhandel te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van enquêtes en interviews, afgenomen bij Kinderboekwinkel Nijmegen en kwaliteitsboekhandel Hijman Ongerijmd te Arnhem. Deze masterscriptie heeft aangetoond dat klanten van kinderboekhandels grotendeels op een andere manier gemotiveerd zijn de boekhandel te bezoeken en meer waarde hechten aan literaire kinderboeken dan klanten van kwaliteitsboekhandels.

In 1975, the first Dutch children's bookstore was opened in Amsterdam. Nowadays there are a total of twenty-seven children's bookstores in the Netherlands. Despite the significant number of children's bookstores in the Netherlands and the popularity of children's books, no scientific research has yet been conducted into the children's bookstore as an institution within the Dutch literary field. In order to say something about the function and value of the children's bookstore within the Dutch book landscape and the customers who visit these bookstores, research is being conducted within this master's thesis into the motivation of the consumer to visit either the children's bookstore or the general 'quality bookstore' for the (potential) purchase of a children's book. In addition, this thesis investigates what customers' opinions are about literary children's books, and what possible influence this opinion has on their choice to visit a children's bookstore or a 'quality bookstore' to (potentially) purchase a children's book. The research was conducted on the basis of surveys and interviews, conducted at Kinderboekwinkel Nijmegen and 'quality bookstore' Hijman Ongerijmd in Arnhem. This master's thesis has demonstrated that customers of children's bookstores are motivated in a different way to visit the bookstore and attach more value to literary children's books than customers of quality bookstores.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
2. Theoretisch kader	10
2.1 De (kinder- en kwaliteits)boekhandel binnen het literaire veld	10
2.1.1 De boekhandel als schakel binnen het Nederlandse literaire veld	10
2.1.2 De boekhandel als distributeur	12
2.1.3 De kinderboekhandel in het literaire veld	12
2.2 De consument en de boekhandel	13
2.2.1 Winkelkeuzegedrag	14
2.2.2 Winkelmotivatie	15
2.2.3 Motivatie voor kunstdeelname	17
3. Onderzoeksmethode 1: enquête	19
3.1 Methodologisch kader	19
3.1.1 Participanten	19
3.1.2 Materiaal	19
3.1.3 Procedure	23
3.1.4 Verwerking gegevens	23
3.1.4.1 SPSS	23
3.1.4.2 Coderen open vraag	24
3.2 Resultaten enquêtes	24
3.2.1 Algemene vragen	24
3.2.2 Doelspecifieke winkelmotivatie	28
3.2.2.1 Utilitaire motivatie	29
3.2.2.2 Hedonistische motivatie	29
3.2.3 Activiteitsspecifieke winkelmotivatie	30
3.2.3.1 Kennis	32
3.2.3.2 Plezier	32
3.2.3.3 Sociaal contact	32
3.2.3.4 Aankoop specifiek boek	32
3.2.3.5 Aankoop cadeau	33
3.2.3.6 Correlaties	33
3.2.4 Literaire gehalte kinderboeken	34
3.2.5 Winkelkeuzegedrag	37
3.2.5.1 Stellingen winkelkeuzegedrag	37
3.2.5.2 Correlaties	38
3.2.6 Concurrentie tussen boekhandels	39
4. Onderzoeksmethode 2: interview	43
4.1 Methodologisch kader	43
4.1.1 Participanten	43
4.1.2 Materiaal	44
4.1.3 Procedure	45
4.1.4 Verwerking gegevens	46
4.2 Resultaten interviews	46
4.2.1 Inleiding	47
4.2.2 Winkelkeuzegedrag	48
4.2.3 Winkelmotivatie	49
4.2.4 Literaire gehalte kinderboeken	51
4.2.5 Concurrentie tussen boekhandels	58
5. Conclusies	62
6. Discussie	65
7. Bibliografie	67

8. Bijlagen	72
8.1 Enquêtes	72
8.2 Codeerschema's	82
8.3 E-mail aan klanten	88
8.4 Informatiedocument	90
8.5 Toestemmingsverklaring	92
8.6 Interviewprotocol	93
8.7 Transcripties interviews	98
8.8 Overzicht gebruikte codeerschema's	157
8.9 Correlatietabellen	159

1. Inleiding

Op woensdag 4 oktober 2023 begon niet alleen de negenenzestigste editie van de Kinderboekenweek, maar ook de crowdfundingcampagne voor de herinrichting van Kinderboekwinkel Nijmegen. Sinds de opening in 1987 is de winkel namelijk niet meer verbouwd. Hoewel de bijna veertig jaar oude inrichting van de winkel velen een nostalgisch gevoel geeft, zitten sommige boekenplanken met nog maar één schroefje vast, vallen tl-balken af en toe naar beneden en worden de winkellades dichtgehouden met een elastiekje. Middels een crowdfunding hoopt Ingeborg Simonetti, de eigenaresse van de winkel, met behulp van bijdragen van boekliefhebbers de winkel grondig te kunnen vernieuwen. Niet omdat het bestaan van de kinderboekwinkel bedreigd wordt, maar juist omdat het zo goed gaat met de winkel. De vele fanatieke kinderboeklezers verdienen een kinderboekwinkel die nog jaren meegaat (Dessing, 2023).

In 1975 werd in Amsterdam de eerste Nederlandse kinderboekhandel geopend. Eigenaar Guillaume Nivard zorgde met de opening van de Kinderboekwinkel aan de Rozengracht voor een verandering binnen het Nederlandse boekenlandschap (Akveld, 1998). Tegenwoordig zijn er in totaal zevenentwintig kinderboekhandels in Nederland te vinden. Steden als Haarlem, Arnhem, Nijmegen, Groningen en Leiden hebben allemaal hun eigen kinderboekhandel, en in de steden Utrecht, Amsterdam, Rotterdam, Alkmaar en Den Haag zijn er zelfs meerdere te vinden. In een interview dat schrijfster en journalist Joukje Akveld afnam met drie kinderboekhandeleigenaren werden de twee belangrijkste functies van de kinderboekhandel toegelicht. Volgens de eigenaren is de kinderboekhandel allereerst een kenniscentrum: een plek waar de verkopers gedetailleerde kennis over kinderboeken kunnen geven. Daarnaast wordt de kinderboekhandel door hen ook beschreven als een emancipator. Volgens Daniël Albering, eigenaar van kinderboekhandel De Kleine Kapitein in Rotterdam, hebben kinderboekhandels ervoor gezorgd dat het kinderboek een volwaardig product werd met een eigen plaats op de markt (Akveld, 1998, p. 385).

Kinderboeken worden niet alleen verkocht in kinderboekhandels. Zo zijn ze daarnaast te vinden in stationsboekhandels, kantoorboekhandels, antiquariaten, maar ook in de zogeheten kwaliteitsboekhandels. Dit zijn (vaak zelfstandige) boekhandels waarin de nadruk ligt op het kwalitatief hoogstaande boekenaanbod, en waar aandacht wordt gegeven aan het organiseren van evenementen en het creëren van een ontmoetingsplek voor lezers (Steenbergen & De Vries, 2017). Deze boekhandels verkopen een gevarieerd boekenaanbod: van literaire fictie, non-fictie en Engelse literatuur tot reisliteratuur, Young Adult, en een selectie kinderboeken. Dat kinderboekhandels toch overeind kunnen blijven staan ondanks de aanwezigheid van één of meerdere kwaliteitsboekhandels in dezelfde stad, zou kunnen wijzen op een verschil tussen het soort klanten dat de ene of de andere winkel bezoekt voor de aankoop van een kinderboek. Klanten die graag gericht advies wensen te krijgen van de boekverkoper, zouden er bijvoorbeeld voor kunnen kiezen de kinderboekwinkel te

bezoeken, terwijl klanten die graag naast kinderboeken ook voor andere boeken willen winkelen, mogelijk eerder naar de kwaliteitsboekhandel zullen gaan voor een kinderboek.

Om conclusies te kunnen trekken over de functie en waarde van de kinderboekhandel binnen het Nederlandse boekenlandschap en de klanten die deze boekhandels bezoeken, wordt er binnen deze masterscriptie onderzoek gedaan naar de motivaties van de consument om ofwel de kinderboekhandel ofwel de kwaliteitsboekhandel te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Aan de hand van enquêtes en verdiepende interviews, afgenomen bij klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen en kwaliteitsboekhandel Hijman Ongerijmd in Arnhem, worden het winkelkeuzegedrag en de winkelmotivatie van de klanten van beide soorten boekhandels onder de loep genomen, om vervolgens met elkaar vergeleken te worden.

Tot op heden is er nog geen wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd naar de kinderboekhandel als institutie binnen de literaire wereld, en ook klantgericht onderzoek naar de kinderboekhandel is tot nog toe niet bekend. Niet alleen de kinderboekhandel blijkt onvermeld binnen de wetenschappelijke wereld, maar ook de algemene boekhandel als institutie en zijn klanten zijn binnen onderzoek naar de literaire infrastructuur minimaal geanalyseerd. Dit blijkt onder andere uit de invloedrijke poging van letterkundige Dorleijn en cultuursocioloog Van Rees om in 2006 een schema om te stellen van de Nederlandse literaire infrastructuur. Door middel van dit schema, gebaseerd op inzichten van de Franse socioloog Bourdieu, probeerden ze de verschillende literaire instituties, organisaties en actoren te definiëren die op dat moment actief waren binnen het Nederlandse literaire veld (Dorleijn & Van Rees, 2006). Onderzoekers Bax, Dera, Oerlemans en Van der Starre gaven in 2022 in hun artikel 'Het literaire veld als schema. Actuele kanttekeningen bij een dominant model in de neerlandistiek' aan dat dit schematische overzicht van de literaire infrastructuur om verschillende redenen niet meer adequaat is. Een van hun punten is dat hoewel Dorleijn en Van Rees op het niveau van distributie wel de term 'boekhandel' benoemen, ze deze term vervolgens niet verder uitsplitsen in de verschillende soorten boekhandels die in Nederland bestaan. De term wordt met andere woorden te homogeen behandeld: boekhandels zoals de kinderboekhandel of het antiquariaat worden niet benoemd.

Hoewel er in Nederland geen tot weinig onderzoek is gedaan naar de boekhandel, is er op internationaal gebied iets meer aandacht besteed aan de institutie. Dit onderzoek richt zich vooral op het winkelgedrag van klanten in de boekhandel. Zo onderzochten Vanderschantz, Timpany, Hinze en Cunningham (2003) de manier waarop families in boekhandels en bibliotheken een boek uitzoeken. Uit dit onderzoek bleek dat wanneer kinderen in de boekhandel een boek uitzoeken, ze zich vooral richten op de zichtbare kenmerken van het boek, zoals het omslag, het lettertype of het aantal bladzijdes (Vanderschantz, Timpany et al., 2003). Ook onderzoekers Buchanan en McKay (2011) onderzochten de zoekstrategieën van klanten in de boekhandel. Ook uit dit onderzoek bleek dat klanten meestal geen diepgaande zoekstrategieën toepassen in een boekhandel. Klanten zoeken vaak een boek op basis van een titel of auteur, dat ze regelmatig al kennen vanuit populaire media of omdat het boek een belangrijke prijs heeft gewonnen (Buchanan & McKay, 2011). In een paper van Gemma

O'Brien wordt niet de individuele klant besproken, maar de algemene sociale kracht van de onafhankelijke boekhandel die klanten met elkaar verbindt. In haar artikel concludeert ze namelijk dat de onafhankelijke boekhandel een vermogen heeft om welzijn te creëren: het winkelen in dit soort boekhandels is voor klanten sociaal waardevol, en het verbindende karakter van de winkel zorgt ervoor dat klanten bewust aanwezig zijn (O'Brien, 2016).

Hoewel er geen Nederlands onderzoek is gedaan naar kinderboekhandels en hun klanten, wordt er tegenwoordig wel aandacht besteed aan kinderboeken. Kinderboeken als genre hebben lange tijd een perifere positie binnen de literaire wereld bekleed. Rita Ghesquiere beschrijft de positie van kinderliteratuur in haar boek *Het verschijnsel jeugdliteratuur* (2007) aan de hand van de polysysteemtheorie. Volgens deze theorie bestaat de literaire wereld uit een hiërarchie van verschillende subsystemen die met elkaar concurreren. Het gehele literaire polysysteem, maar ook de verschillende subsystemen, bestaan uit een centrum, met daaromheen de periferie. Het centrum bevat de boeken, genres en eigenschappen die tot de canon behoren. Telkens bewegen weer andere werken of genres vanuit de periferie naar het centrum, of juist vanuit het centrum naar de periferie (Even-Zohar, 1979, 1990).

Als er wordt ingezoomd op kinderliteratuur als subsysteem binnen het Nederlandse literaire polysysteem, wordt duidelijk dat het genre kinderliteratuur bijna continu deel uitmaakte van de periferie. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de afwezigheid van kinderboeken in klassieke literatuurgeschiedenissen, het gebrek aan wetenschappelijke teksten over kinderliteratuur en de manier waarop de ontwikkeling van kinderliteratuur zich spiegelt aan de eerdere ontwikkeling van volwassenliteratuur. Een voorbeeld van dit laatste punt is het avonturenverhaal, dat zich pas naar het centrum van kinderliteratuur bewoog, toen het binnen de volwassenliteratuur al was gedegradeerd naar de periferie. Sinds de jaren zeventig, en vooral in de jaren tachtig en negentig, beweegt kinderliteratuur zich steeds een stapje richting het literaire centrum. Dit uit zich onder andere in het toegenomen aantal prijzen en tijdschriften voor kinderboeken. Ook heeft het kinderboek sindsdien meer aandacht gekregen van de literaire kritiek en de wetenschappelijke wereld (Ghesquiere, 2007, pp. 22-24) en zijn de verkoopcijfers van kinderboeken tot op heden hoog vergeleken met andere genres. Zo zijn de afzet- en omzetaandelen van kinderboeken in 2022 gestegen met 2%, terwijl de totale afzet van papieren boeken bij de genres fictie en non-fictie is gedaald met 3% en 1% ten opzichte van het jaar 2021 (KvB Boekwerk, 2023a).

Naast bovengenoemde ontwikkelingen ging de beweging van kinderboeken richting het centrum van het literaire polysysteem hand in hand met een toename en herwaardering van literaire kinderboeken en het ontstaan van instituties die zich bezighouden met de literariteit van kinderboeken. Deze ontwikkeling bracht een discussie rondom het belang van literaire kinderboeken op gang, die met name gevoerd werd door volwassenen. Volwassenen zijn namelijk niet alleen degenen die kinderboeken schrijven, uitgeven, verkopen, kopen, beoordelen en interpreteren, maar ook degenen die gedurende het gehele bestaan van het kinderboek als genre de belangrijkste eigenschappen en

functies ervan hebben bepaald (Ghesquiere, 2007, pp. 25-26).

Het literaire karakter van kinderboeken is niet altijd gezien als een van de belangrijkste kenmerken van een waardevol kinderboek. Kinderliteratuur als genre ontstond rond het einde van de achttiende eeuw. De gedachte dat het kind kneedbaar was, en door de inhoud van het boek gevormd kon worden, had als gevolg dat er veel moralistische kinderboeken werden geschreven, waarin de term ‘spelend leren’ centraal stond. Vanaf de negentiende eeuw vond het romantische kindbeeld zijn weg naar de kinderliteratuur. Hoewel een groot deel van de kinderliteratuur tot het eind van de negentiende eeuw sterk moralistisch bleef, werd er nu ook waarde gehecht aan het belang van de kindertijd en de emoties van het kind. Leesplezier werd steeds belangrijker, en hierdoor werden vooral volks- en fantasieverhalen populair (Ghesquiere, Joosen & Van Lierop-Debrauwer, 2014, pp. 18-34).

Naast de groeiende populariteit van historische, fantasy en humoristische romans, werd het vanaf het begin van de twintigste eeuw steeds belangrijker dat kinderboeken ook literaire kwaliteiten hadden (Ghesquiere, Joosen & Van Lierop-Debrauwer, 2014, pp. 34-41, Ghesquiere, 2007, pp. 23). Vanaf de jaren zeventig verdween het didactische karakter van kinderboeken naar de achtergrond, om plaats te maken voor het literaire karakter. In de beoordeling van kinderboeken werd nu vooral de nadruk gelegd op literair-formele aspecten, en vooral literaire kinderboeken werden bekroond met kinderboekprijzen, zoals de Griffels en Penselen (Bekkering, 1997). Door de toegenomen literariteit van kinderboeken, grepen ook volwassen lezers steeds vaker naar dit genre (Lierop-Debrauwer, 2000).

Het literaire karakter van kinderboeken wordt niet door iedereen gewaardeerd. Zo bekritiseerde schrijfster Anne de Vries het ‘verdwijnde kinderboek’. Volgens De Vries zorgt het toegenomen literaire karakter van kinderboeken ervoor dat de boeken te veel geschreven worden voor volwassenen, en dat de echte kinderboeken verdwijnen (De Vries, 1990). Ook het grootste deel van de kinderen zelf lijkt geen voorkeur te hebben voor literaire kinderboeken. Dat blijkt onder andere uit de boeken die bekroond worden met de Prijs van de Jonge Jury. Dit zijn met name jeugdthrillers die stilistisch en inhoudelijk simpel opgebouwd zijn, zoals de boeken van jeugdboekenschrijfster Mel Wallis de Vries, die tussen 2010 en 2020 zeven keer de prijs won (Van Dijk & Klaver, 2021a; Jonge Jury, z.d.). Veel leesbevorderaars juichen dit leesgedrag toe, vanwege de slechte staat van de leesvaardigheid van Nederlandse kinderen. Uit het internationale PISA-onderzoek blijkt namelijk dat de leesvaardigheid van Nederlandse kinderen drastisch is gedaald tussen 2018 en 2022 (Stichting Lezen, 2023). Instanties zoals Stichting Lezen en het Nederlands Letterenfonds moedigen daarom campagnes als de Jonge Jury-campagne aan, waarin vooral de nadruk ligt op ‘leesplezier’, met als doel kinderen meer aan het lezen te krijgen (Jonge Jury, z.d.). Omdat kinderen binnen de Jonge Jury zelf mogen kiezen welke boeken ze nomineren en bekronen, wordt vooral de nadruk gelegd op makkelijkere, laagdrempelige boeken.

Letterkundigen Marie-José Klaver en Yra van Dijk verzetten zich hardnekkig tegen dit leesgedrag, en sporen volwassenen aan om kinderen vooral kwalitatief goede boeken te laten lezen. De ‘pulp’ die de meeste kinderen nu lezen is schadelijk voor de leesvaardigheid van kinderen, en om deze

te verhogen is het belangrijk dat kinderen kwaliteitsboeken lezen, waarin aandacht wordt besteedt aan de literair-formele en stilistische eigenschappen van een verhaal (Van Dijk & Klaver, 2021a). In plaats van de ‘hypercommerciële pulp’ die nu aan jongeren wordt opgedrongen, door onder andere instanties als de Prijs van de Jonge Jury, moeten er door volwassenen eisen worden gesteld aan de te lezen boeken (Van Dijk & Klaver, 2021b). De discussie rondom het literaire karakter van kinderboeken bestaat dus aan de ene kant uit volwassenen als Marie-José Klaver en Yra van Dijk die nadrukkelijk literaire kinderboeken promoten, en aan de andere kant uit leesbevorderaars die het vooral belangrijk vinden dat kinderen lezen en leesplezier ervaren, en die geen bijzondere waarde hechten aan de literaire eigenschappen van een kinderboek. Binnen het huidige onderzoek wordt er een link gelegd met deze actuele discussie over de literariteit van kinderboeken door binnen de enquêtes en interviews specifiek aandacht te besteden aan de mening van klanten over het literaire gehalte van kinderboeken, en de mogelijke invloed hiervan op hun keuze en motivatie om ofwel de kinderboekhandel ofwel de kwaliteitsboekhandel te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek.

Om de lacune binnen het onderzoek naar de Nederlandse literaire infrastructuur en de literaire consument op te vullen, wordt binnen deze masterscriptie onderzoek naar het winkelkeuzegedrag en de winkelmotivatie van klanten van een kinderboekhandel en een kwaliteitsboekhandel gecombineerd met onderzoek naar de visie van klanten op het literaire gehalte van kinderboeken, en de invloed hiervan op de keuze een kinderboek te kopen in een kinderboekhandel of een kwaliteitsboekhandel. Het onderzoek bestaat uit een kwantitatief en een kwalitatief deel. Hierbij staat de volgende onderzoeksvraag centraal:

Wat motiveert consumenten om ofwel de kinderboekhandel ofwel de algemene kwaliteitsboekhandel te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek, en in hoeverre speelt hun visie op het literaire gehalte van kinderboeken daarbij een rol?

In het komende hoofdstuk wordt er nader ingegaan op de rol van de (kinder- en kwaliteits)boekhandel binnen het Nederlandse literaire bedrijf, en worden de relevante theorieën over de begrippen winkelmotivatie en winkelkeuzegedrag toegelicht, die later in het onderzoek terug zullen komen. Vervolgens worden in hoofdstuk 3 de methode en resultaten van onderzoeksmethode 1 (de enquête) beschreven. In hoofdstuk 4 staat onderzoeksmethode 2 (het interview) centraal. Ook hierbij zal eerst de methode worden beschreven, om vervolgens de resultaten te rapporteren. Op basis van de resultaten van onderzoeksmethode 1 en 2, wordt in hoofdstuk 5 een conclusie geformuleerd als antwoord op de onderzoeksvraag. Tot slot worden in hoofdstuk 6 enkele discussiepunten en suggesties voor toekomstig onderzoek besproken, bevat hoofdstuk 7 de bibliografie en volgen de bijlagen in hoofdstuk 8.

2. Theoretisch kader

2.1 De (kinder- en kwaliteits)boekhandel binnen het literaire veld

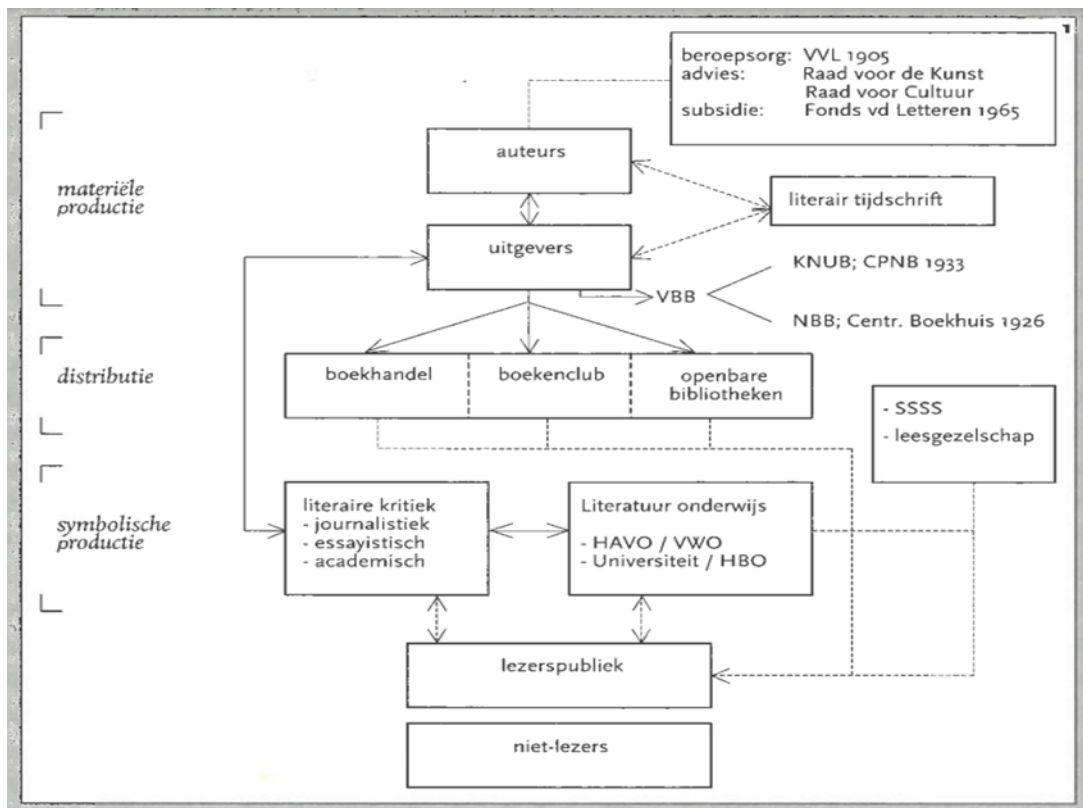
2.1.1 De boekhandel als schakel binnen het Nederlandse literaire veld

De laatste decennia is er binnen de neerlandistiek een alsmaar groeiende aandacht voor de infrastructuur van de Nederlandse literaire wereld. Binnen dit onderzoeksveld wordt op verschillende manieren aandacht besteed aan de manier waarop de literaire wereld is opgebouwd en functioneert. Deze literaire wereld wordt door Els Andringa, Sophie Levie en Mathijs Sanders gedefinieerd als ‘het geheel van instituties en actoren dat betrokken is in processen van productie, distributie en receptie van literatuur en van opvattingen over literatuur.’ Volgens deze groep wetenschappers is de bloei van het onderzoek naar onder andere uitgevers, boekhandels en literaire kritiek een gevolg van de zogeheten *institutional turn* (Andringa et al., 2006, p. 200). Sinds ongeveer de millenniumwisseling zorgt deze ‘institutionele wending’ er namelijk voor dat er binnen de internationale literatuurwetenschap steeds meer belangstelling is voor een sociologische benadering van de organisaties en instellingen waarin literatuur en de waarde hiervan wordt geproduceerd, gedistribueerd en geconsumeerd (Rosen, 2019).

In het boek *De productie van literatuur* (2006) presenteren letterkundige Gillis J. Dorleijn en cultuursocioloog Kees van Rees een schematisch overzicht van de infrastructuur van het Nederlandse literaire veld. In hun artikel definiëren ze het Nederlandse literaire veld als volgt: ‘de verzameling literaire instituties, organisaties en actoren betrokken bij de materiële en symbolische productie, de distributie en consumptie van wat “literatuur” genoemd wordt’ (Dorleijn & Van Rees, 2006, p. 15). Om een indruk te kunnen geven van de instituties die een belangrijke plek innemen in het Nederlandse literaire veld baseren ze zich op de cultuursociologische benaderingen van de Franse socioloog Pierre Bourdieu (1930-2002), wiens veldtheorie een sterke invloed heeft gehad op de institutionele literatuursociologie (Joosten & Vaessens, 2004).

Dorleijn en Van Rees (2006) delen hun schema (zie figuur 1) van het Nederlandse literaire veld op in vier delen: de materiële productie (het proces van het maken van literatuur), de distributie (de verspreiding van literatuur), de symbolische productie (het vormen van bepaalde ideeën of meningen over literatuur) en de consumptie (het gebruik van literatuur). De materiële productie wordt met name mogelijk gemaakt door auteurs en uitgeverijen. Zij zijn degenen die verantwoordelijk zijn voor de productie van literatuur. Vervolgens zorgen de boekhandels, boekenclubs en bibliotheken voor de distributie van literatuur: ze zorgen ervoor dat de literatuur verspreid wordt over de samenleving. Het is de taak van onder andere de literaire kritiek en het literatuuronderwijs om bepaalde beelden en

meningen te vormen over literatuur: zij zijn verantwoordelijk voor de symbolische productie. Tot slot zijn het de lezers die de literatuur consumeren.

Figuur 1: Het literaire veld aan het eind van de twintigste eeuw door Dorleijn en Van Rees (Dorleijn & Van Rees, 2006, p. 13)

Zoals hierboven al is benoemd, maakt de boekhandel in het schema van Dorleijn en Van Rees deel uit van het onderdeel distributie: het verspreiden en beschikbaar maken van boeken. Het werk van de boekhandelaar is in eerste instantie sterk gericht op verkoop en winst, maar vanwege de symbolische waarde van het product, maakt de organisatie toch deel uit van het culturele veld. In het schema van Dorleijn en Van Rees zijn naast de boekhandel de boekenclubs en de openbare bibliotheken verantwoordelijk voor het verspreiden van boeken. Deze instanties zijn direct verbonden met de uitgevers die er samen met de auteurs voor zorgen dat er boeken zijn om te distribueren. Vervolgens zijn de distributieschakels verbonden met het lezerspubliek (Dorleijn & Van Rees, 2006, p. 15-16).

Vanaf de publicatie van de analyse van Dorleijn en Van Rees in 2006 zijn er veel aspecten van het literaire veld veranderd, waardoor het al achttien jaar oude schema niet meer volledig actueel is. De eersten die hierover schreven waren onderzoekers Sander Bax, Jeroen Dera, Anne Oerlemans en Kila van der Starre in hun artikel 'Het literaire veld als schema. Actuele kanttekeningen bij een dominant model in de neerlandistiek'. In dit artikel beargumenteren ze dat het schema van Dorleijn en Van Rees, vanwege maatschappelijke veranderingen sinds 2006, niet meer volledig accuraat is. Ze bespreken een aantal omissies. Zo wordt alles wat digitaal is niet in het schema benoemd. Dat geldt

voor het digitale platform BoekTok, maar ook voor digitale distributiekkanalen zoals Bol.com. Een ander punt dat de wetenschappers maken, gaat over de manier waarop de distributie van boeken vertegenwoordigd wordt in het schema. Wanneer er wordt ingezoomd op dit onderdeel blijkt onder andere dat de boekhandel als institutie te homogeen wordt besproken. In het schema van Dorleijn en Van Rees is geen specifieke aandacht voor bijvoorbeeld de stationsboekhandel, de kwaliteitsboekhandel, het antiquariaat of de kinderboekhandel: alleen de algemene term boekhandel wordt genoemd. Wegens een gebrek aan onderzoek naar de verschillende soorten boekhandels, wordt het schema van Dorleijn en Van Rees binnen dit theoretisch kader desalniettemin als basis gebruikt om de (kinder- en kwaliteits)boekhandel te kunnen situeren in het Nederlandse literaire veld.

2.1.2 De boekhandel als distributeur

Wetenschapper Hans van Maanen deed in 2009 onderzoek naar kunstwerelden in zijn boek *How to study art worlds. On the Societal Functioning of Aesthetic Values*. Volgens Van Maanen is het distributiedomein één van de belangrijkste onderdelen van de kunstwereld, in dit geval specifiek de literaire wereld. De kern van dit domein is het in contact brengen van het kunstobject (het boek) met de kunstgebruiker (de lezer). De boekhandelaar zorgt ervoor dat het boek beschikbaar is voor de verkoop, dat er een publiek aanwezig is om het boek te kopen en dat beiden met elkaar in contact komen. Door deze taken te voltooien, zorgt de distributeur volgens Van Maanen voor de creatie van een zogeheten ‘aesthetic event’ (Van Maanen, 2009, pp. 242-243). Deze term kan in het Nederlands worden vertaald als ‘esthetisch event’.

Dit esthetische event is de voornaamste taak binnen het kunstdomein: door het boek over te dragen aan het leespubliek, worden de esthetische waarden van het boek gerealiseerd. Om dit esthetische event daadwerkelijk te realiseren zijn volgens Van Maanen vier verschillende soorten input noodzakelijk. Allereerst is er voldoende personeel, ruimte en materiaal nodig. Ten tweede is het belangrijk dat de boekhandel genoeg boeken in voorraad heeft. Vervolgens moeten er potentiële klanten aanwezig zijn die de winkel kunnen bezoeken en tot slot is de habitus van de boekhandelaar noodzakelijk. Van Maanen ontleent deze term aan onderzoek van Pierre Bourdieu, die de term ‘habitus’ omschrijft als de geldende regels en logica binnen het culturele veld die ieder individu in het veld internaliseert (Bourdieu, 1979). De unieke habitus van de boekhandelaar is met name van belang bij het selecteren van het aanbod en de manier waarop de boekhandel zichzelf presenteert. De specifieke intenties van boekhandelaren zorgen ervoor dat ze er bijvoorbeeld voor kiezen vooral boeken te verkopen met veel symbolische waarde, of juist boeken die veel winst opleveren. De habitus van de boekhandelaar heeft directe invloed op de manier waarop het esthetische event wordt ervaren (Van Maanen, 2009, p. 246).

2.1.3 De kinderboekhandel in het literaire veld

Bovenstaande informatie over de rol van de boekhandel in het Nederlandse literaire veld is voornamelijk gericht op de kwaliteitsboekhandel. Dit zijn de (vaak zelfstandige) algemene boekhandels waarin de nadruk ligt op het kwalitatief hoogstaande en brede boekenaanbod, en waar aandacht wordt gegeven aan het organiseren van nevenactiviteiten rondom het boek (Steenbergen & De Vries, 2017). Tot op heden is er geen onderzoek verricht naar de specifieke positie van de kinderboekhandel binnen het literaire veld. Als er naar het schema van Dorleijn en Van Rees wordt gekeken, is de boekhandel als institutie één algemene term, die als het ware alle verschillende soorten boekhandels zou omvatten. Wanneer er met deze gedachte wordt ingezoomd op de kinderboekhandel blijkt inderdaad dat deze boekhandel net als de algemene kwaliteitsboekhandel is verbonden met een groep auteurs en uitgevers, en ook in contact staat met een lezerspubliek. De Nederlandse kinderboekhandels houden zich net als andere boekhandels voornamelijk bezig met het verkopen van boeken, in hun geval specifiek kinderboeken.

De overeenkomsten tussen de algemene kwaliteitsboekhandel en de kinderboekhandel zijn echter geen garantie dat de twee boekhandels één op één met elkaar te vergelijken zijn wat betreft hun functie in het literaire veld. Naast voor de hand liggende verschillen tussen de winkels, zoals het verschillende boekenaanbod en de verschillende doelgroep, kan er niet vanuit worden gegaan dat de rol van beide boekhandels binnen het literaire veld aan elkaar gelijk is of dat beide boekhandels een zelfde soort esthetisch event realiseren. De exacte rol van de kinderboekhandel binnen het literaire veld zal in toekomstig onderzoek nader moeten worden geanalyseerd, om een vollediger beeld te kunnen krijgen van de rol van Nederlandse boekhandels binnen het literaire veld. Het huidige onderzoek naar de motivaties van klanten om ofwel de kwaliteitsboekhandel ofwel de kinderboekhandel te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek kan gezien worden als een eerste aanzet om de huidige positie van de kinderboekhandel in Nederland vanuit het perspectief van de klant in kaart te brengen.

2.2 De consument en de boekhandel

In Nederland gaat het (weer) goed met de fysieke boekhandel. In 2021, het jaar waarin corona ervoor zorgde dat winkeleigenaren genoodzaakt waren hun winkels te sluiten, werd meer dan de helft van de boeken online gekocht (KvB Boekwerk, 2022). In 2022, het jaar waarin de boekhandels grotendeels weer hun deuren mochten openen, is de boekverkoop via de fysieke boekhandel weer gestegen. 56% van alle boeken die dit jaar in Nederland zijn verkocht, is gekocht in de fysieke boekhandel. Hoewel dit percentage nog niet zo hoog is als het percentage vóór corona (63%), is het wel een positieve ontwikkeling: de boekhandels worden weer fanatiek bezocht (KvB Boekwerk, 2023b).

Dat klanten de boekhandel weer regelmatig bezoeken, is een feit. Maar waarom kiezen klanten er bewust voor de boekhandel te bezoeken voor de aankoop van een boek? In deze masterscriptie wordt specifiek onderzocht waarom klanten ofwel de kwaliteitsboekhandel ofwel de kinderboekhandel bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Om deze vraag te kunnen beantwoorden,

moet worden achterhaald wat consumenten motiveert naar een (specifieke) boekhandel te gaan. Omdat er in Nederland tot op heden weinig tot geen klantgericht onderzoek is uitgevoerd met betrekking tot boekhandels, worden relevante theorieën binnen algemeen marketingonderzoek gebruikt om dit vraagstuk nader te onderzoeken. In deze paragraaf worden daarom theorieën over winkelkeuzegedrag, winkelmotivatie en motivatie voor kunstdeelnamen uitgelegd, om ze vervolgens in het praktische onderdeel van deze masterscriptie toe te kunnen passen.

2.2.1 Winkelkeuzegedrag

Om klanten aan te sporen een winkel te bezoeken, passen vrijwel alle bedrijven marketing toe. Marketing kan niet alleen gebruikt worden om etenswaren of kleding te verkopen, maar kan ook van toepassing zijn op literatuur, zoals beschreven wordt in het boek *Branding books across the ages* (2021). Volgens de auteurs van dit boek is literatuur onderworpen aan dezelfde mechanismen als andere commerciële producten waar marketing op toegepast kan worden (Van den Braber, Dera, Joosten & Steenmeijer, 2021). In paragraaf 2.2.3 wordt verder ingegaan op marketing binnen de kunstwereld.

De belangrijkste taak van marketing is ‘het bevorderen van ruil’ (Kotler, 2003, p. 13). Deze ruil draait specifiek om het uitwisselen van waarden, wat vervolgens zorgt voor de verkoop van producten of diensten. De winkel zorgt er aan de ene kant voor dat hij waarden creëert die door klanten ervaren kunnen worden. Voorbeelden van deze waarden zijn de vriendelijke sfeer in de winkel, of een uitgebreid aanbod. Waarden kunnen pas daadwerkelijk aanwezig zijn wanneer klanten deze ervaren. Om ze te kunnen realiseren, moet de winkel een duidelijk beeld hebben van de waarden die klanten verwachten (Boorsma, 2006). Een manier om achter deze waarden te komen is aan de hand van marketingonderzoek. De wetenschappelijke discipline van marketing heeft als doel om ‘inzichten te verwerven op het terrein van marketing door de bestudering van marketingverschijnselen en de verbanden daartussen’ (Wierenga, 1981, p. 1). Deze marketingverschijnselen kunnen gaan over verschillende aspecten, zoals concurrentiegedrag, marktstructuuraspecten of consumentengedrag (Wierenga, 1981).

Wetenschappelijk onderzoek naar marketing richt zich onder andere op het winkelkeuzegedrag van consumenten. Binnen deze tak van marketingonderzoek wordt er onderzocht op basis waarvan consumenten een keuze maken tussen meerdere winkels om een specifiek product aan te schaffen. De keuze tussen een aantal winkels is het gevolg van een individueel besluitvormingsproces. Wanneer klanten een aantal winkels tot hun beschikking hebben om tussen te kiezen voor de aankoop van een product, in dit geval een kinderboek, dan zullen deze klanten allereerst een aantal van alle beschikbare winkels in hun overweging meenemen, om vervolgens te kiezen voor een winkel op basis van positieve winkelattributen die ervoor zorgen dat hun onderliggende motieven vervuld worden (Timmermans, 1993). Wat deze onderliggende winkelmotieven kunnen zijn, wordt beschreven in paragraaf 2.2.2.

In deze masterscriptie wordt het artikel over winkelkeuzegedrag van onderzoekers Pan en Zinkhan, 'Determinants of retail patronage: A meta-analytical perspective' (2006), centraal gesteld. Yue Pan en George Zinkhan hebben in dit artikel eerdere toonaangevende empirische studies over factoren van winkelkeuzegedrag samengenomen, om vervolgens een overzicht op te stellen van zeven determinanten die ervoor zorgen dat klanten een specifieke winkel kiezen. Volgens de twee onderzoekers houdt de klant rekening met de prijs, het assortiment, het personeel, de service van de winkel, de kwaliteit van de winkel, het winkeligemak (openingstijden, locatie, parkeren) en de winkelatmosfeer (muziek, kleur, geur, licht/donker) wanneer ze een keuze moeten maken tussen winkels (Pan & Zinkhan, 2006).

Allereerst kan de prijs van de producten die een winkel verkoopt invloed hebben op het winkelkeuzegedrag van consumenten. De prijs van producten kan zowel positief als negatief beschouwd worden door consumenten. Sommige mensen zullen een hoge prijs associëren met een hogere kwaliteit, terwijl andere mensen juist voor een winkel kiezen, omdat ze de producten hier voor minder geld kunnen aanschaffen (Lichtenstein, Ridgway & Netemeyer, 1993). De tweede factor op de lijst van Pan en Zinkhan (2006) is het assortiment. De breedte en de kwaliteit van het assortiment zorgt ervoor dat de winkel in staat is om aan de wensen van zoveel mogelijk verschillende klanten te voldoen (Dhar, Hoch & Kumar, 2001). De derde en vierde factor zijn het personeel en de service van de winkel. Wanneer het personeel vriendelijk en sociaal is, bereid is om te helpen en kennis heeft over de producten, zal de consument de winkel sneller zien als een kwalitatief goede winkel (Sirohi, McLaughlin & Wittink, 1998).

De vijfde factor die invloed heeft op het winkelkeuzegedrag van consumenten is de kwaliteit van de winkel. Klanten kiezen sneller voor de winkel die volgens hen kwalitatief het beste is (Pan & Zinkhan, 2006). Factor zes is het gemak de winkel te bezoeken. Hieronder vallen gunstige openingstijden, de centrale locatie van de winkel en de beschikbare parkeergelegenheden (Pan & Zinkhan, 2006). Tot slot heeft de zevende factor betrekking op de winkelatmosfeer. De positieve sfeer van de winkel, onder andere beïnvloed door muziek en kleuren, zorgt ervoor dat klanten meer plezier ervaren wanneer ze in de winkel zijn, en vergroten de kans dat de klant de winkel vaker zal bezoeken (Bitner, 1992).

2.2.2 Winkelmotivatie

Het onderzoek naar de onderliggende redenen van een klant om een winkel te bezoeken, begon in 1972 toen onderzoeker Edward Tauber in zijn artikel 'Why do people shop?' erachter probeerde te komen wat klanten, naast het doel een specifiek product te halen, motiveert een winkel binnen te gaan. Volgens Tauber kan een klant persoonlijke motieven hebben, zoals om zichzelf te verwennen of om afleiding te krijgen van de dagelijkse verplichtingen. Daarnaast kunnen klanten om sociale redenen een winkel bezoeken, bijvoorbeeld omdat ze in contact willen komen met mensen met eenzelfde interesse of om zich even in een sociale situatie te bevinden. Tot slot maken veel klanten impulsief de

beslissing een winkel te bezoeken (Tauber, 1972).

Sinds 1972 is het concept winkelmotivatie door verschillende onderzoekers onderzocht, en is de term een sleutelconcept geworden binnen marketingonderzoek naar consumentengedrag. Tillmann Wagner en Thomas Rudolph hebben een aantal toonaangevende onderzoeken over dit onderwerp samengevoegd en ontwikkelden in 2010 een uitgebreid hiërarchisch model rondom winkelmotivatie. Gebaseerd op vijftientig studies, en getest door middel van een enquête, ontwikkelden Wagner en Rudolph een winkelmotivatiemodel bestaande uit drie verschillende hiërarchische niveaus: doelspecifieke, activiteitsspecifieke en vraagspecifieke winkelmotivatie. Doelspecifieke winkelmotivatie voorspelt activiteitsspecifieke winkelmotivatie, die op zijn beurt de vraagspecifieke motivatie bepaalt.

Doelspecifieke motivatie bestaat uit twee soorten motivatie: utilitaire motivatie en hedonistische motivatie. Utilitaire motivatie heeft betrekking op winkelen vanuit de noodzaak een specifiek product aan te schaffen. De klant heeft de behoefte een taak te vervullen, en wil deze taak zo efficiënt mogelijk voltooien. Hedonistische motivatie bestaat daarentegen uit de motivatie de winkel te bezoeken om persoonlijk genot te ervaren. Winkelen is dan een gewenste recreatieve activiteit die het individu graag uitvoert. Klanten met een hedonistische winkelmotivatie gaan vooral naar de winkel om de winkelervaring zelf, en niet in de eerste plaats om een specifiek doel te bereiken (Babin, Darden & Griffin, 1994).

Activiteitsspecifieke winkelmotivatie heeft betrekking op de activiteitsdoelen van consumenten tijdens het winkelen. In het overzicht van Wagner en Rudolph (2010) kan activiteitsspecifieke winkelmotivatie uit de volgende motivaties bestaan: efficiënt winkelen, zintuigelijke stimulatie, bevrediging, winkelen voor een cadeau, socialisatie, inspiratie en zoeken naar koopjes. Klanten die vooral efficiënt willen winkelen hebben als doel om snel en zonder veel moeite hun winkeldoel te realiseren. Wanneer klanten winkelen voor zintuigelijk stimulatie, hebben ze de behoefte om zich in een aangename fysieke omgeving te bevinden. Bevrediging gaat over de behoefte om iets te kopen om jezelf te belonen en wanneer een klant winkelt om een cadeau te kopen, is dit juist andersom: de klant heeft de behoefte om iets voor een ander te kopen (Wagner & Rudolph, 2010).

De vijfde vorm van motivatie, socialisatie, bestaat uit de wens om te communiceren met andere individuen. Dit kunnen andere klanten zijn, maar ook vrienden of familieleden met wie de klant winkelt of winkelmedewerkers (Wagner & Rudolph, 2010). De motivatie om inspiratie op te doen komt voort uit de wens van klanten om te leren over nieuwe producten of huidige ontwikkelingen. Tot slot refereert het zoeken naar koopjes naar de uitdaging en plezier die sommige individuen vinden in het vinden van producten voor aantrekkelijke prijzen (Wagner & Rudolph, 2010).

De derde dimensie binnen het hiërarchische model van winkelmotivatie is de vraagspecifieke winkelmotivatie. Deze vorm van winkelmotivatie gaat over de specifieke verwachtingen die klanten hebben van winkels. Vraagspecifieke winkelmotivatie wordt beïnvloed door service, de winkelsfeer, het unieke en/of innovatieve aanbod, de personeelsvriendelijkheid en de prijzen (Wagner & Rudolph,

2010). Deze factoren komen grotendeels overeen met de factoren van winkelkeuzegedrag van Pan en Zinkhan (2006).

2.2.3 Motivatie voor kunstdeelname

Ook in de kunstwereld wordt marketing toegepast, ondanks dat kunst en marketing door velen als tegengestelde verschijnselen worden beschouwd. Zo wordt de marketing die door de geschiedenis heen op literatuur is toegepast beschreven in het boek *Branding Books Across the Ages* (2021). Volgens de auteurs van dit boek is literatuur onderworpen aan dezelfde mechanismen als andere commerciële producten. Ook op literatuur zijn namelijk handelsmerken van toepassing die ervoor zorgen dat producten zich onderscheiden van hun concurrenten. In dit boek wordt dit proces beschreven met de term 'branding'. Vanaf ongeveer de vroegmoderne tijd zijn schrijvers en hun boeken constant het object geweest van 'branding', en zijn er complexe marketingprocessen gebruikt om deze in een uniek daglicht te zetten (Van den Braber, Dera, Joosten & Steenmeijer, 2021).

Wanneer er wordt ingezoomd op de marketing die toegepast wordt door kunst- en cultuurinstanties om ervoor te zorgen dat consumenten hun instantie bezoeken, blijkt er sprake te zijn van een spanning rondom de toepassing van deze marketing. Dit komt voort uit het risico dat de marketing, die zich focust op de vraag van de markt, ten koste gaat van het kunstobject (Joostens, 2012). Academics binnen het domein van de kunstilliteratuur zijn bezig een vorm van marketing te ontwikkelen die specifiek gericht is op kunst- en cultuurinstanties. Deze marketing kan toegepast worden door instanties die naast economische doelen, ook culturele doelen nastreven. Hoewel boekhandels niet één op één vergeleken kunnen worden met organisaties als musea of theaters, aangezien klanten van boekhandels de producten met culturele waarde pas thuis ervaren, bevinden ook boekhandels zich volgens socioloog Bourdieu in het culturele veld (Dorleijn & Van Rees, 2006, p. 15-16) en zijn de principes van kunstmarketing ook van toepassing op de boekhandel.

Om marketingstrategieën te kunnen ontwikkelen die rekening houden met de economische kortetermijndoelen én de culturele langetermijndoelen, is het van belang om te weten waarom individuen ervoor kiezen een kunstinstantie te bezoeken. Simona Botti (2000) onderscheidt een viertal motivaties die van toepassing kunnen zijn op de kunstgebruiker die een culturele instantie bezoekt: functionele, symbolische, emotionele en sociale motivatie. Functionele motivatie bestaat uit de behoefte om (culturele) informatie te verkrijgen. Wanneer klanten met functionele motivatie de boekhandel bezoeken, hebben ze als doel om meer kennis op te doen over boeken of auteurs. Het personeel kan klanten hierbij helpen (Post, 2015). Symbolische motivatie wordt gevormd door de behoefte van individuen om hun waarde en persoonlijkheid te laten zien aan de buitenwereld (Botti, 2000). Het bezoek aan de culturele instantie wordt dan gezien als een manier om je persoonlijke en sociale positie te profileren, en je te onderscheiden van de rest (Boorsma, 2006).

De derde vorm van motivatie, sociale motivatie, is van toepassing wanneer een consument een instantie bezoekt voor sociale interactie (Botti, 2000). De kunstconsument heeft hierbij de wens om te

genieten van cultuur samen met anderen, en hierover te kunnen praten (Mulder, 2008). Wanneer individuen met sociale motivatie de boekhandel bezoeken, zullen zij bijvoorbeeld gebruik maken van de sociale activiteiten die een boekhandel aanbiedt, of maken ze bewust een praatje met de boekhandelaar (Post, 2015). Tot slot kan emotionele motivatie een rol spelen wanneer iemand een culturele instantie bezoekt. Deze motivatie wordt veroorzaakt door een behoefte aan plezier. De klant bezoekt de instantie hier met name voor de ervaring en het gevoel dat deze ervaring bij de klant opwekt (Botti, 2000). Klanten van de boekhandel die emotioneel gemotiveerd zijn bezoeken de boekhandel omdat ze bijvoorbeeld zoeken naar een gevoel van ontspanning of vermaak (Post, 2015).

Om binnen het huidige onderzoek te kunnen achterhalen wat klanten motiveert ofwel de kinderboekhandel ofwel de kwaliteitsboekhandel te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek, worden in de enquêtes en interviews die worden afgenomen bij klanten van beide soorten boekhandels, de winkelmotivaties van Tillmann Wagner en Thomas Rudolph (2010) samengevoegd met bovenstaande motivaties voor kunstdeelname van Botti (2000). Dit heeft te maken met het dubbele karakter van de boekhandel. Aan de ene kant is de boekhandel een economische organisatie, en hier past het motivatieonderzoek van Wagner en Rudolph (2010) goed bij. Aan de andere kant kan de boekhandel gezien worden als een culturele organisatie. Hiervoor heeft Botti (2000) de motivaties voor kunstdeelname in kaart gebracht.

3. Onderzoeksmethode 1: enquêtes

Om de onderzoeksvraag die centraal staat in dit onderzoek te kunnen beantwoorden, is een kwalitatief en kwantitatief onderzoek uitgevoerd. Het kwantitatieve deel bestaat uit een enquête, en het kwalitatieve onderzoek wordt gevormd door het interview. Binnen dit hoofdstuk staat onderzoeksmethode 1, de enquête, centraal. In onderstaand methodologisch kader wordt ingegaan op de beschrijving en totstandkoming van de enquête, om vervolgens in de resultatensectie de resultaten van de enquête te rapporteren.

3.1 Methodologisch kader

3.1.1 Participanten

De enquête is afgenomen bij klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen en kwaliteitsboekhandel Hijman Ongerijmd in Arnhem. Er is gekozen voor deze twee winkels, omdat beide winkels zich bevinden in een stad met een kwaliteitsboekhandel en een kinderboekhandel. In totaal hebben tweehonderd klanten de enquête ingevuld, waarvan honderd afkomstig van Kinderboekwinkel Nijmegen, en honderd afkomstig van Hijman Ongerijmd.

Wanneer er wordt ingezoomd op de participanten van Kinderboekwinkel Nijmegen blijkt dat 17% van de participanten zich identificeert als man en 83% van de participanten zichzelf ziet als vrouw. De categorieën ‘anders’ en ‘zeg ik liever niet’ zijn door deze groep participanten niet gekozen. De gemiddelde leeftijd van de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen is 47 jaar ($SD = 14.6$). 29% van de participanten die de enquête in Hijman Ongerijmd hebben ingevuld identificeert zich als man, 69% van de participanten is een vrouw, en 1% van de participanten heeft de categorieën ‘anders’ en ‘zeg ik liever niet’ aangekruist. De gemiddelde leeftijd van de participanten is 41 jaar ($SD = 15.1$).

Uit een onafhankelijke t-toets voor leeftijd met als factor winkel bleek er significant verschil te zijn tussen de leeftijden van de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen en Hijman Ongerijmd ($t(198) = -2.93, p < .001, BCa\ 95\% CI = [-10.29, -2.02], d = -.42$). Klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen ($M = 47.14; SD = 14.60$) zijn significant ouder dan de klanten van Hijman Ongerijmd ($M = 40.99; SD = 15.05$).

Om in de resultaten van de enquête te onderzoeken of de leeftijd van de participanten invloed heeft op de antwoorden die gegeven worden, zijn de participanten in drie leeftijdsgroepen verdeeld: 18-40 jaar, 40-60 jaar en 60 jaar en ouder. 38% van de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen zit in de eerste groep, 31% valt in de groep ‘40-60 jaar’ en de overige 31% is 60 jaar en ouder. 48% van de klanten van Hijman Ongerijmd behoren tot de 18 tot 40-jarigen. 34% behoort tot de tweede groep en 18% van de participanten is 60 jaar en ouder.

3.1.2 Materiaal

De enquêtes (zie bijlage 8.1) die zijn afgenomen bij de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen en Hijman Ongerijmd bestonden uit 41 en 42 vragen. De enquête voor de klanten van Hijman Ongerijmd bevat één extra vraag ten opzichte van de enquête voor Kinderboekwinkel Nijmegen. Beide enquêtes bestaan uit vijf onderdelen. Het eerste deel bestaat uit een aantal algemene vragen. Naast een vraag over het gender en de leeftijd van de participanten, wordt er gevraagd naar hun link met Arnhem/Nijmegen, hoe vaak ze Hijman Ongerijmd/Kinderboekwinkel Nijmegen bezoeken en of ze Hijman Ongerijmd /Kinderboekwinkel Nijmegen kenden vóór hun bezoek aan de winkel. Vervolgens wordt een aantal vragen gesteld over het leesgedrag van de participanten. Er wordt gevraagd naar het aantal boeken dat ze gemiddeld per maand lezen, de tijd die ze gemiddeld per dag besteden aan het lezen van boeken, het soort boeken dat ze lezen (literatuur of lectuur), en of ze kinderboeken lezen voor hun eigen plezier. Bij de stelling over het soort boeken dat de participanten lezen (literatuur of lectuur) is het belangrijk om te vermelden dat er sprake is van zelfrapportage. Niet elke participant heeft dezelfde visie op wat als literatuur of lectuur beschouwd kan worden, wat invloed kan hebben op de validiteit van de antwoorden.

Het tweede deel van de enquête gaat specifiek over de winkelmotivatie van de klant om de boekhandel te bezoeken. De motivatietheorieën van Wagner en Rudolph (2010) en Botti (2000) vormen de basis van de vragen die binnen dit deel van de enquête gesteld worden. Allereerst wordt de doelspecifieke motivatie (Wagner & Rudolph, 2010) van de participanten onderzocht aan de hand van een viertal stellingen. Twee stellingen hebben betrekking op de utilitaire motivatie en de andere twee stellingen gaan over de hedonistische motivatie. De stellingen bevatten een vijfpunts Likertschaal (1 = helemaal oneens; 5 = helemaal eens). Om ervoor te zorgen dat de kans zo klein mogelijk is dat de participant doorheeft dat de enquête per construct twee stellingen bevat, zijn de stellingen in de enquête door elkaar gehusseld. Zie tabel 1 voor een overzicht van de gebruikte stellingen per construct van doelspecifieke motivatie.

Tabel 1

Verdeling stellingen per construct van doelspecifieke motivatie

Construct	Bijbehorende stellingen
Utilitaire motivatie	Ik bezoek vandaag de boekhandel omdat ik een specifiek kinderboek moet kopen. Ik bezoek vandaag de boekhandel omdat ik een specifiek kinderboek nodig heb, maar ik wist voor mijn bezoek nog niet welk boek dat zou zijn.
Hedonistische motivatie	Ik bezoek vandaag de boekhandel omdat ik zin heb om te winkelen voor kinderboeken.

Ik bezoek vandaag de boekhandel voor mijn plezier en/of ontspanning.

Vervolgens wordt de activiteitsspecifieke motivatie onderzocht aan de hand van een aantal stellingen, gebaseerd op onderzoek van Wagner en Rudolph (2010) en Botti (2000). De motivatie ‘zoeken naar koopjes’ van Wagner en Rudolph (2010) wordt in de enquête niet meegenomen, aangezien alle Nederlandse boeken vallen onder de wet op de vaste boekenprijs (Overheid, 2021). Ook de term symbolische motivatie van Botti (2000) wordt niet in de enquête meegenomen, omdat de motivatie een kunstinstantie te bezoeken om je waarde en persoonlijkheid te laten zien aan de buitenwereld niet duidelijk van toepassing is op een bezoek aan de boekhandel.

Allereerst worden er twee stellingen voorgelegd over de motivatie de boekhandel te bezoeken voor het opdoen van kennis. Deze stellingen zijn gebaseerd op het motivatieconstruct ‘inspiratie’ van Wagner en Rudolph (2010) en het begrip functionele motivatie van Botti (2000). Hierna volgen twee stellingen over de motivatie de boekhandel te bezoeken voor het ervaren van plezier. De motivatiesoorten ‘zintuigelijke stimulatie’ en ‘bevrediging’ van Wagner en Rudolph (2010) en het construct emotionele motivatie van Botti (2000) zijn hierop van toepassing. De volgende stellingen gaan over de motivatie de boekhandel te bezoeken voor sociaal contact. Dit is gebaseerd op de motivatiesoort ‘socialisatie’ van Wagner en Rudolph (2010) en het begrip sociale motivatie van Botti (2000). Vervolgens volgen twee stellingen over de motivatie de winkel te bezoeken voor de aankoop van een specifiek boek en twee stellingen over de motivatie de winkel te bezoeken voor de aankoop van een cadeau. Deze stellingen hebben betrekking op de motivatiesoorten ‘efficiënt winkelen’ en ‘winkelen voor een cadeau’ van Wagner en Rudolph (2010). De stellingen bevatten wederom een vijfpunts Likertschaal (1 = helemaal oneens; 5 = helemaal eens) en zijn door elkaar gehusseld. Zie tabel 2 voor een overzicht van de gebruikte stellingen per construct van activiteitsspecifieke motivatie. Alle stellingen beginnen steeds met de woorden ‘Ik bezoek Hijman Ongerijmd/Kinderboekwinkel Nijmegen voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek, omdat...’

Tabel 2

Verdeling stellingen per construct van activiteitsspecifieke motivatie

Construct	Bijbehorende stellingen
Het opdoen van kennis	... ik hier persoonlijk boekadvies kan ontvangen van de boekverkopers. ... de boekverkopers mij hier kunnen vertellen over (nieuwe) kinderboeken die ik nog niet ken.
Het ervaren van plezier	... het bezoek aan de winkel een vorm van plezier is.

	... het een fijne plek is om te ontspannen.
Sociaal contact	... hier ruimte is voor sociale interactie met de boekverkopers. ... hier ruimte is voor sociale interactie met de mensen met wie ik aan het winkelen ben.
Aankoop van een specifiek boek	... ik een specifiek kinderboek wil kopen. ... ze hier (mogelijk) het kinderboek verkopen dat ik zoek.
Aankoop van een cadeau	... ik een cadeau wil kopen. ... ik een kinderboek voor iemand anders wil kopen.

Het derde deel van de enquête gaat over de visie van de participanten op het literaire gehalte van kinderboeken. De mening van de participant wordt aan de hand van de volgende vier stellingen onderzocht: ‘De literaire kwaliteit van kinderboeken is niet gelijk aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen’, ‘Het is belangrijk dat een kinderboek ook literaire kwaliteiten heeft’, ‘Ik koop liever commerciële, niet-literaire kinderboeken dan literaire kinderboeken’ en ‘Ik bezoek deze boekhandel omdat ik hier literaire kinderboeken kan halen voor mezelf of iemand anders’. Binnen de enquête worden de termen ‘commerciële kinderboeken’ en ‘literaire kinderboeken’ gebruikt als zijnde elkaars tegenpolen. Dat wil niet zeggen dat elk kinderboek ofwel commercieel ofwel literair is. Veel kinderboeken vallen tussen deze twee uitersten in. Er is gekozen voor het onderscheid tussen aan de ene kant commerciële kinderboeken en aan de andere kant literaire kinderboeken, omdat dit onderscheid tussen literair en ‘pulp’ ook wordt gemaakt binnen de discussie rondom de literariteit van dit genre (Van Dijk & Klaver, 2021a).

Deel vier van de enquête bestaat uit een aantal stellingen die betrekking hebben op de factoren van winkelkeuzegedrag van Pan en Zinkhan (2006). De factoren ‘prijs’ en ‘kwaliteit van de winkel’ zijn niet meegenomen in de enquête. De prijs van de artikelen is in dit geval niet relevant, vanwege de al eerder genoemde wet op de vaste boekenprijs (Overheid, 2021). De factor ‘kwaliteit van de winkel’ is weggelaten, omdat beide winkels dezelfde producten verkopen. In plaats van deze factoren zijn de factoren ‘standaard boekhandel’ en ‘financiële steun’ toegevoegd. Aan de enquête die is afgenomen in Hijman Ongerijmd is een stelling toegevoegd over het aanbod volwassen boeken in de boekhandel. In de vorm van stellingen, die wederom een vijfpunts Likertschaal bevatten, is onderzocht in hoeverre deze kenmerken van winkelkeuzegedrag van invloed zijn op de keuze Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek.

Tot slot bevat de enquête een aantal vragen over de concurrentie met de kwaliteitsboekhandel of kinderboekhandel in de stad. In Nijmegen is dit specifiek Dekker van de Vegt, de grootste kwaliteitsboekhandel in de stad, en in Arnhem wordt de vergelijking gemaakt met de Arnhemse

Kinderboekwinkel. Allereerst wordt gevraagd of de participanten bekend zijn met Dekker van de Vegt/De Arnhemse Kinderboekwinkel, en of ze Dekker van de Vegt/De Arnhemse Kinderboekwinkel weleens bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Hierna volgen twee stellingen waarin het aanbod en de literaire kinderboeken van beide winkels met elkaar vergeleken worden. Aan de standaard vijfpunts Likertschaal is de optie ‘dat weet ik niet’ toegevoegd voor de participanten die Dekker van de Vegt/De Arnhemse Kinderboekwinkel niet kennen. Na de stellingen wordt gevraagd waar de participanten het liefst hun kinderboeken kopen, en in de vorm van een open vraag wordt er gevraagd waarom de participanten ervoor gekozen hebben om die dag Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek, in plaats van Dekker van de Vegt/De Arnhemse Kinderboekwinkel. Er is gekozen om naast de kwantitatieve vragen in de enquête één kwalitatieve vraag toe te voegen, omdat deze open vraag de participant in de gelegenheid stelt een uitgebreider antwoord te geven en eventueel punten te benoemen die in de rest van de enquête niet zijn teruggekomen.

De enquête wordt afgesloten met de vraag of de participanten openstaan voor een interview van maximaal vijftien minuten over hun antwoorden op bovenstaande vragen. Ze kunnen deze vraag positief beantwoorden door hun e-mailadres achter te laten.

3.1.3 Procedure

Voordat de enquête is afgenomen, werd een pilot uitgevoerd onder zes klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen en zes klanten van Hijman Ongerijmd. Het invullen van de enquête duurde gemiddeld vijf minuten en vijftientwintig seconden. Op basis van feedback van deze participanten zijn de stellingen per construct van motivatie anders verwoord, zodat ze niet te veel op elkaar lijken, is een foutieve nummering weggehaald, en is de verwoording van een aantal zinnen aangepast.

De enquêtes zijn in de periode tussen zes en elf november afgenomen bij klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen en Hijman Ongerijmd die de winkel bezochten voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. De enquêtes werden ter plaatse op papier ingevuld. Ze mochten de enquête niet mee naar huis nemen om thuis in te vullen, omdat de kans hierbij aanwezig was dat ze de enquête niet zouden retourneren naar de desbetreffende winkel. Er is gekozen voor een papieren enquête in plaats van een online enquête, omdat de kans dan groter is dat de participant de enquête daadwerkelijk invult. Klanten die aan de kassa een kinderboek afrekenden werden door het personeel gevraagd of ze tijd hadden een enquête in te vullen. Daarnaast werden klanten die in de boekhandel naar kinderboeken keken benaderd met de vraag of ze de enquête in wilden vullen.

3.1.4 Verwerking gegevens

3.1.4.1 SPSS

De antwoorden op de enquête zijn na de afname handmatig overgetypt in een Excelbestand. Hierbij hebben de antwoorden van de participanten nummeringen gekregen, zodat er later statistische toetsen

op uitgevoerd konden worden. De gecodeerde data zijn vervolgens geïmporteerd naar SPSS. De stellingen ‘De literaire kwaliteit van kinderboeken is niet gelijk aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen’, ‘Ik koop liever commerciële, niet-literaire kinderboeken dan literaire kinderboeken’ en ‘Dekker van de Vegt/De Arnhemse Kinderboekwinkel is een betere plek om literaire kinderboeken te kopen dan Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd’ zijn omgepoold zodat ze overeenkomen met de overige stellingen binnen de desbetreffende categorieën. In het geval van de eerste twee stellingen betekent dat dat een hoge score een voorkeur aangeeft voor literaire kinderboeken, en in het geval van de derde stelling geeft een hoge score een voorkeur voor Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd aan. Om de data van de enquêtes vervolgens te analyseren wordt er gebruikgemaakt van een aantal statistische toetsen.

3.1.4.2 Coderen open vraag

Om de open vraag in de enquête te kunnen analyseren, is deze gecodeerd. De eerste stap binnen het coderen is het ‘open coderen’. Open coderen is het doornemen van de antwoorden, om vervolgens bepaalde labels aan de fragmenten toe te voegen. In totaal werden er 219 labels gekoppeld aan de antwoorden van de participanten op de open vraag. Na het open coderen begint het axiaal coderen. Binnen deze fase worden de verschillende labels die uit de open codeerfase zijn gekomen samengevoegd tot een aantal categorieën (Saldaña, 2013). De categorieën die van toepassing zijn op de open vraag zijn tot stand gekomen op basis van de enquêtes, en worden beschreven in codeerschema 1 (zie bijlage 8.2). De categorieën ‘assortiment’, ‘service van personeel’, ‘kwaliteit’, ‘winkelgemak’ en ‘winkelatmosfeer’ komen overeen met de factoren van winkelkeuzegedrag volgens Pan en Zinkhan (2006).

Om te garanderen dat de coderingen betrouwbaar zijn, zijn de antwoorden op de open vraag ook gecodeerd door een tweede codeur. De tweede codeur ontving het codeerschema en heeft de labels die zijn gekoppeld aan de antwoorden van de participanten ook onderverdeeld in de categorieën. Vervolgens is berekend of de coderingen van de tweede codeur overeenkomen met de coderingen van de onderzoeker. De interbeoordelaarsbetrouwbaarheid was heel goed ($\kappa = .94, p < .001$).

3.2 Resultaten enquête

Vanwege de grote hoeveelheid data is ervoor gekozen om in de resultatensectie van deze masterscriptie alleen de significante resultaten te rapporteren. De volgende link bevat een OSF-folder met een output-bestand van de volledige resultaten van de enquêtes:

https://osf.io/pf3ck/?view_only=4067d0c68fe04b4f8fbecb8c6244c995

3.2.1 Algemene vragen

In onderstaande tabellen zijn de resultaten op de vragen ‘Wat is uw link met Nijmegen/Arnhem?’, ‘Hoe vaak bezoekt u Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd?’ en ‘Kende u Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd vóór uw bezoek?’ per boekhandel uiteengezet.

Tabel 3

‘Wat is uw link met Nijmegen/Arnhem?’ per boekhandel (in procenten, afgerond op één decimaal)

	Ik woon in Nijmegen/Arnhem (en Omgeving)	Ik werk in Nijmegen/Arnhem	Ik ben een dagje aan het winkelen	Anders
Kinderboekwinkel Nijmegen	78.0	2.0	11.0	9.0
Hijman Ongerijmd	46.0	6.0	33.0	15.0

Tabel 4

‘Hoe vaak bezoekt u Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd?’ per boekhandel (in procenten, afgerond op één decimaal)

	Dit is mijn eerste bezoek aan de winkel	Een keer per jaar	Een keer in de paar maanden	Een keer per maand	Meerdere keren per maand	Elke week
Kinderboekwinkel Nijmegen	17.0	20.0	49.0	6.0	8.0	0.0
Hijman Ongerijmd	31.0	15.0	32.0	10.0	11.0	1.0

Tabel 5

‘Kende u Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd vóór uw bezoek?’ per boekhandel (in procenten, afgerond op één decimaal)

	Ja	Nee, ik kwam de winkel toevallig tegen
--	-----------	---

Kinderboekwinkel Nijmegen	90.0	10.0
Hijman Ongerijmd	65.0	35.0

Daarnaast werd er een aantal vragen gesteld over het leesgedrag van de participanten. In onderstaande tabellen zijn de resultaten op de vragen ‘Hoeveel boeken leest u gemiddeld per maand?’ en ‘Hoeveel tijd besteedt u gemiddeld per dag aan het lezen van boeken?’ per boekhandel uiteengezet.

Tabel 6

‘Hoeveel boeken leest u gemiddeld per maand?’ per boekhandel (in procenten, afgerond op één decimaal)

	0 boeken	1 boek	2 boeken	3 boeken	4 boeken	Meer dan 4 boeken
Kinderboekwinkel Nijmegen	6.0	29.0	21.0	17.0	6.0	21.0
Hijman Ongerijmd	11.0	30.0	27.0	10.0	8.0	14.0

Tabel 7

‘Hoeveel tijd besteedt u gemiddeld per dag aan het lezen van boeken?’ per boekhandel (in procenten, afgerond op één decimaal)

	0 minuten	0-15 minuten	15-30 minuten	30-45 minuten	45-60 minuten	Meer dan 60 minuten
Kinderboekwinkel Nijmegen	2.0	25.0	27.0	25.0	11.0	10.0
Hijman Ongerijmd	8.0	26.0	30.0	21.0	5.0	10.0

Om in de verdere resultaten van de enquête te onderzoeken of het leesgedrag van de participanten van invloed is op hun antwoorden op de enquêtevragen, zijn de participanten in drie leesfrequentiegroepen verdeeld. De drie groepen worden aangeduid als ‘groep 1’, ‘groep 2’ en ‘groep 3’. De participanten behoren tot groep 1 wanneer ze 0 of 1 boek(en) lezen per maand, en 0, 0-15 of 15-30 minuten per dag

besteden aan het lezen van boeken. Participanten zitten in groep 2 wanneer ze 2 of 3 boeken lezen per maand, en 0-15, 15-30, 30-45, 45-60 of meer dan 60 minuten per dag besteden aan het lezen van boeken. Tot slot behoren participanten tot groep 3 wanneer ze 4 of meer dan 4 boeken lezen per maand, en 15-30, 30-45, 45-60 of meer dan 60 minuten per dag besteden aan het lezen van boeken. 34% van de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen zit in de eerste groep, 39% zit in groep 2 en 27% valt onder groep 3. Wanneer er wordt ingezoomd op de klanten van Hijman Ongerijmd blijkt dat 39% in groep 1 zit, 38% in groep 2 en 23% in groep 3.

In onderstaande tabel worden de antwoorden op de vraag ‘Vallen de boeken die u leest eerder onder literatuur of lectuur?’ per winkel weergegeven. De vraag bevat een vijfpunts Likertschaal (1 = literatuur en 5 = lectuur).

Tabel 8

‘Vallen de boeken die u leest eerder onder literatuur of lectuur?’ per boekhandel (in procenten, afgerond op één decimaal)

	Literatuur	Meestal literatuur	Literatuur en lectuur	Meestal lectuur	Lectuur
Kinderboekwinkel Nijmegen	15.0	25.0	33.0	17.0	10.0
Hijman Ongerijmd	15.0	21.0	36.0	18.0	10.0

De klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen en Hijman Ongerijmd antwoordden allebei voornamelijk een score van drie (‘literatuur en lectuur’) op een vijfpunts Likertschaal ($N = 33$ & $N = 36$). Uit een Mann-Whitney U toets bleek er tevens geen significant verschil aanwezig te zijn tussen de antwoorden van de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen en Hijman Ongerijmd op de vraag ($U = 4859.00$, $Z = -.36$, $p = .72$).

In onderstaande tabel worden de antwoorden op de stelling ‘Ik lees kinderboeken voor mijn eigen plezier’ per winkel weergegeven. De stelling bevat een vijfpunts Likertschaal (1 = helemaal oneens en 5 = helemaal eens).

Tabel 9

‘Ik lees kinderboeken voor mijn eigen plezier’ per boekhandel (in procenten, afgerond op één decimaal)

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
--	--------------------	--------	----------	------	------------------

Kinderboekwinkel Nijmegen	6.0	7.0	17.0	39.0	31.0
Hijman Ongerijmd	10.0	13.0	23.0	37.0	16.0

Wanneer er wordt gekeken naar de antwoorden van de participanten op de stelling ‘Ik lees kinderboeken voor mijn eigen plezier’ blijkt wederom dat beide groepen participanten voornamelijk hetzelfde antwoord geven. In dit geval is dat een score van 4 (eens) op een vijfpunts Likertschaal ($N = 39$ & $N = 37$). Uit een Mann-Whitney U test blijkt er een significant verschil te zijn tussen de antwoorden van beide klantgroepen op de stelling ($U = 3931.00$, $Z = -2.72$, $p = .007$). De klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen lezen vaker kinderboeken voor hun eigen plezier dan de klanten van Hijman Ongerijmd.

3.2.2 Doelspecifieke winkelmotivatie

In de enquête zijn twee stellingen per construct van doelspecifieke winkelmotivatie opgenomen. Uit een betrouwbaarheidsanalyse is gebleken dat de stellingen geen betrouwbare schaal vormen om de constructen utilitaire winkelmotivatie ($\alpha = .159$) en hedonistische winkelmotivatie ($\alpha = .461$) te meten. Omdat de constructen utilitaire en hedonistische winkelmotivatie erg breed zijn, liggen de stellingen mogelijk te ver uit elkaar. Om deze reden worden de stellingen per construct in de analyse apart besproken, en dus niet samen genomen als één construct.

In onderstaande tabel zijn de gemiddelde resultaten op de utilitaire stellingen en de hedonistische stellingen per boekhandel uiteengezet.

Tabel 10

*Gemiddelde score en standaarddeviatie (tussen haakjes) op de stellingen over utilitaire en hedonistische winkelmotivatie per boekhandel (afgerond op één decimaal). * staat voor een significant verschil tussen de scores van beide boekhandels.*

	Kinderboekwinkel Nijmegen	Hijman Ongerijmd
1. Ik bezoek vandaag de boekhandel omdat ik een specifiek kinderboek moet kopen	3.5 (1.4)*	2.8 (1.5)*
2. Ik bezoek vandaag de boekhandel omdat ik een specifiek kinderboek nodig heb,	3.4 (1.5)*	2.8 (1.5)*

maar ik wist voor mijn bezoek nog niet welk boek dat zou zijn		
1. Ik bezoek vandaag de boekhandel omdat ik zin heb om te winkelen voor kinderboeken	3.5 (1.2)	3.3 (1.2)
2. Ik bezoek vandaag de boekhandel voor mijn plezier en/of ontspanning	3.6 (1.1)*	4.1 (1.0)*

3.2.2.1 Utilitaire motivatie

Een onafhankelijke t-toets geeft een significant verschil aan tussen de scores van de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen en Hijman Ongerijmd op de eerste utilitaire stelling ($t(198) = -3.48, p < .001$, BCa 95% CI = [-1.11, -.31], $d = -.49$). Klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen bezoeken de boekhandel vaker voor de aankoop van een specifiek kinderboek dan klanten van Hijman Ongerijmd. Ook bij de scores op de tweede utilitaire stelling kan er gesproken worden van een significant verschil ($t(198) = -2.53, p = .006$, BCa 95% CI = [-.961, -.119], $d = -.36$). Klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen bezoeken de boekhandel vaker omdat ze een specifiek kinderboek nodig hebben, maar voor hun bezoek nog niet weten welk boek dat zal zijn, dan klanten van Hijman Ongerijmd.

Wanneer er door middel van een Kruskal-Wallis toets met een Dunn's test als post-hoc toets een onderscheid wordt gemaakt tussen de scores van de drie leeftijdsgroepen op de eerste utilitaire stelling per winkel, blijkt dat er bij de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen sprake is van een significant verschil tussen de scores van de drie leeftijdsgroepen ($H(2) = 7.06, p < .029, \eta^2 = .05$). De klanten van 60 jaar of ouder ($M = 4.03; SD = 1.30$) komen vaker omdat ze een specifiek kinderboek moeten kopen dan klanten van 18-40 ($M = 3.21; SD = 1.34$) en 40-60 jaar ($M = 3.26; SD = 1.46$). Bij de tweede utilitaire stelling is er geen significant verschil gevonden tussen de leeftijdsgroepen van beide winkels.

Als er wordt ingezoomd op de scores van de drie leesfrequentiegroepen per winkel, blijkt uit een Kruskal-Wallis toets dat er bij klanten van Hijman Ongerijmd sprake is van een significant verschil tussen de scores van de drie groepen op de eerste utilitaire stelling ($H(2) = 17.20, p < .001, \eta^2 = -.016$). Groep 3 ($M = 1.74; SD = 1.14$) bezoekt Hijman Ongerijmd minder vaak voor de aankoop van een specifiek boek dan groep 2 ($M = 3.26; SD = 1.43$) en groep 1 ($M = 2.90; SD = 1.39$). Bij de tweede stelling is er geen significant verschil gevonden tussen de leesfrequentiegroepen van beide winkels.

3.2.2.2 Hedonistische motivatie

Uit een onafhankelijke t-toets blijkt dat de scores van de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen en Hijman Ongerijmd op de tweede hedonistische stelling significant van elkaar verschillen ($t(196.31) = 3.65, p < .001, \text{BCa } 95\% \text{ CI} = [.253, .847], d = .52$). Klanten van Hijman Ongerijmd bezoeken de boekhandel vaker voor hun plezier en/of ontspanning dan klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen.

Wanneer er een onderscheid wordt gemaakt tussen de scores van de drie leeftijdsgroepen op de eerste hedonistische stelling blijkt uit een Kruskal-Wallis toets dat er bij de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen sprake is van een significant verschil tussen de scores van de drie groepen ($H(2) = 13.76, p < .001, \eta^2 = 0.12$). De klanten van 60 jaar of ouder ($M = 2.94; SD = 1.26$) bezoeken de boekhandel minder vaak omdat ze zin hebben om te winkelen voor kinderboeken dan klanten tussen de 18 en 40 jaar ($M = 4.00; SD = .93$). Ook bij de tweede hedonistische stelling is er sprake van een significant verschil tussen de drie leeftijdsgroepen van Kinderboekwinkel Nijmegen ($H(2) = 11.15, p < .004, \eta^2 = .09$). De klanten van 60 jaar of ouder ($M = 3.13; SD = 1.05$) komen minder vaak voor hun plezier en/of ontspanning naar de winkel dan klanten van 18-40 jaar ($M = 3.97; SD = .85$).

Wanneer de resultaten worden verdeeld in de drie leesfrequentiegroepen, blijkt uit een Kruskal-Wallis toets dat er een significant verschil is tussen de scores op de eerste hedonistische stelling van de drie groepen van Hijman Ongerijmd ($H(2) = 8.33, p = .016, \eta^2 = 0.07$). Mensen in groep 3 ($M = 2.74; SD = 1.14$) bezoeken de boekhandel minder vaak omdat ze zin hebben om te winkelen voor boeken dan de mensen in groep 2 ($M = 3.63; SD = 1.03$) en groep 1 ($M = 3.28; SD = 1.23$). Ook bij de tweede hedonistische stelling is er sprake van een significant verschil tussen de drie leesfrequentiegroepen van Hijman Ongerijmd ($H(2) = 6.30, p < .043, \eta^2 = .04$). Klanten uit groep 1 ($M = 3.74; SD = 1.25$) bezoeken de boekhandel minder vaak voor hun plezier en/of ontspanning dan klanten uit groep 2 ($M = 4.32; SD = .74$) en groep 3 ($M = 4.39; SD = .78$).

3.2.3 Activiteitsspecifieke winkelmotivatie

De stellingen die zich richten op de activiteitsspecifieke winkelmotivatie van de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen en Hijman Ongerijmd zijn te verdelen in vijf deelconstructen. Per deelconstruct zijn twee stellingen in de enquête opgenomen. Uit een betrouwbaarheidsanalyse is gebleken dat de twee stellingen een betrouwbare schaal vormen om de deelconstructen ‘kennis’ ($\alpha = .768$), ‘plezier’ ($\alpha = .799$), ‘sociaal contact’ ($\alpha = .737$), ‘aankoop specifiek boek’ ($\alpha = .745$) en ‘aankoop cadeau’ ($\alpha = .780$) te meten. Daarom worden de stellingen per deelconstruct in de verdere analyse samengevoegd om iets te kunnen zeggen over de scores van de klanten van beide boekhandels op de deelconstructen.

In onderstaande tabel zijn de gemiddelde resultaten op de stellingen over de vijf deelconstructen van activiteitsspecifieke winkelmotivatie per boekhandel uiteengezet. Alle stellingen beginnen met de woorden ‘Ik bezoek Hijman Ongerijmd voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek, omdat...’

Tabel 11

*Gemiddelde score en standaarddeviatie (tussen haakjes) op de stellingen over activiteitsspecifieke winkelmotivatie per boekhandel (afgerond op één decimaal). * staat voor een significant verschil tussen de gemiddelde scores van beide boekhandels*

	Kinderboekwinkel Nijmegen	Hijman Ongerijmd
1. ... ik hier persoonlijk boekadvies kan ontvangen van de boekverkopers	4.3 (.8)	3.3 (1.2)
2. ... de boekverkopers mij hier kunnen vertellen over (nieuwe) kinderboeken die ik nog niet ken	4.2 (.9)	3.3 (1.1)
Gemiddelde score 'kennis'	4.3 (.8)*	3.3 (1.1)*
1. ... het bezoek aan de winkel een vorm van plezier is	4.4 (.6)	4.2 (.8)
2. ... het een fijne plek is om te ontspannen	3.8 (.9)	3.8 (.9)
Gemiddelde score 'plezier'	4.1 (.7)	4.0 (.8)
1. ... hier ruimte is voor sociale interactie met de boekverkopers	3.9 (.9)	3.1 (1.1)
2. ... hier ruimte is voor sociale interactie met de mensen met wie ik aan het winkelen ben	3.4 (1.1)	2.8 (1.2)
Gemiddelde score 'sociaal contact'	3.7 (.9)*	3.0 (1.0)*
1. ... ik een specifiek kinderboek wil kopen	3.9 (1.1)	3.0 (1.4)
2. ... ze hier (mogelijk) het kinderboek verkopen dat ik zoek	4.3 (.9)	3.6 (1.1)
Gemiddelde score 'aankoop specifiek boek'	4.1 (.9)*	3.3 (1.1)*
1. ... ik een cadeau wil kopen	4.3 (1.0)	3.5 (1.4)
2. ... ik een kinderboek voor iemand anders wil kopen	4.0 (1.3)	3.3 (1.4)

Gemiddelde score ‘aankoop cadeau’	4.1 (1.0)*	3.4 (1.2)*
--	------------	------------

3.2.3.1 Kennis

Uit een onafhankelijke t-toets blijkt dat de scores van de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen significant verschillen van de scores van de klanten van Hijman Ongerijmd ($t(179.61) = -7.66, p < .001$, BCa 95% CI = [-1.239, -.731], $d = -1.08$). Klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen bezoeken de boekhandel vaker omdat ze kennis op willen doen dan klanten van Hijman Ongerijmd.

De scores van de drie leeftijdsgroepen en leesfrequentiegroepen per boekhandel op de stellingen over ‘kennis’ verschillen niet significant van elkaar.

3.2.3.2 Plezier

Wanneer de gemiddelde scores van de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen en Hijman Ongerijmd op de stellingen over ‘plezier’ met elkaar worden vergeleken aan de hand van een onafhankelijke t-toets, blijkt er geen significant verschil te zijn tussen de scores van beide groepen.

Wanneer de antwoorden van de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen worden verdeeld in de drie leeftijdsgroepen, blijkt dat er sprake is van een significant verschil ($H(2) = 8.42, p = .04, \eta^2 = 0.07$). De klanten van 60 jaar of ouder ($M = 3.77; SD = .69$) bezoeken de boekhandel significant minder vaak vanuit de motivatie plezier te beleven dan klanten van 18-40 jaar ($M = 4.24; SD = .58$) of 40-60 jaar ($M = 4.18; SD = .76$).

Als er wordt ingezoomd op de scores van de drie leesfrequentiegroepen per winkel, blijkt uit een Kruskal-Wallis toets dat de scores van de drie leesfrequentiegroepen binnen Hijman Ongerijmd significant van elkaar verschillen ($H(2) = 9.62, p = .008, \eta^2 = -0.08$). Groep 2 ($M = 4.24; SD = .78$) bezoekt de boekhandel vaker voor hun plezier dan groep 1 ($M = 3.76; SD = .72$).

3.2.3.3. Sociaal contact

Uit een onafhankelijke t-toets blijkt dat de scores van beide boekhandels op de stellingen over ‘sociaal contact’ significant van elkaar verschillen ($t(198) = -5.30, p < .001$, BCa 95% CI = [-.954, -.436], $d = -.75$). Klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen bezoeken de boekhandel vaker vanuit sociale motivatie dan klanten van Hijman Ongerijmd.

De scores van de drie leeftijdsgroepen en leesfrequentiegroepen per boekhandel op de stellingen over ‘sociaal contact’ verschillen niet significant van elkaar.

3.2.3.4 Aankoop specifiek boek

Uit een onafhankelijke t-toets blijkt dat er ook een significant verschil is tussen de scores van beide klantgroepen op de stellingen over de aankoop van een specifiek boek ($t(190.94) = -5.40, p < .001$, BCa

95% CI = [-1.065, -.495], $d = -.76$). Klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen bezoeken de boekhandel vaker voor de aankoop van een specifiek boek dan de klanten van Hijman Ongerijmd.

Een Kruskal-Wallis toets wijst op een significant verschil tussen de gemiddelde scores van de drie leeftijdsgroepen van Kinderboekwinkel Nijmegen op de stellingen over de aankoop van een specifiek boek ($H(2) = 7.52, p = .023, \eta^2 = .06$). Klanten tussen de 18 en 40 jaar ($M = 3.79; SD = 1.00$) gaan minder vaak naar Kinderboekwinkel Nijmegen voor de aankoop van een specifiek kinderboek dan klanten van 40-60 jaar ($M = 4.26; SD = .84$) en 60 jaar of ouder ($M = 4.32; SD = .81$).

De scores van de drie leesfrequentiegroepen per boekhandel op de stellingen over 'aankoop specifiek boek' verschillen niet significant van elkaar.

3.2.3.5 Aankoop cadeau

Uit een onafhankelijke t-toets blijkt dat er een significant verschil is tussen de scores van de klanten op de stellingen over de aankoop van een cadeau ($t(198) = -4.52, p < .001, BCa\ 95\% CI = [-1.055, -.415], d = -.64$). Klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen bezoeken de boekhandel vaker voor de aankoop van een cadeau dan de klanten van Hijman Ongerijmd.

Wanneer wordt gekeken naar de scores van de drie leeftijdsgroepen binnen de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen, wordt uit een Kruskal-Wallis toets duidelijk dat deze scores significant van elkaar verschillen ($H(2) = 6.90, p = .032, \eta^2 = .05$). Klanten van 60 jaar of ouder ($M = 4.42; SD = .87$) bezoeken de boekhandel vaker voor de aankoop van een cadeau dan klanten van 18-40 jaar ($M = 3.79; SD = 1.17$). Ook de scores van de drie leeftijdsgroepen van Hijman Ongerijmd verschillen significant van elkaar ($H(2) = 13.83, p < .001, \eta^2 = .12$). Klanten van 40-60 jaar ($M = 3.84; SD = 1.05$) en 60 jaar of ouder ($M = 3.83; SD = 1.04$) bezoeken de boekhandel vaker voor de aankoop van een cadeau dan klanten van 18-40 jaar ($M = 2.91; SD = 1.27$).

Als er wordt gekeken naar de scores van de drie leesfrequentiegroepen per boekhandel, geldt voor de leesfrequentiegroepen van Hijman Ongerijmd dat ze significant van elkaar verschillen ($H(2) = 6.99, p = .030, \eta^2 = .05$). Groep 3 ($M = 2.76; SD = 1.39$) bezoekt de boekhandel minder vaak voor de aankoop van een cadeau dan groep 1 ($M = 3.70; SD = 1.10$).

3.2.3.6 Correlaties

Om te onderzoeken in hoeverre er sprake is van verbanden tussen de scores op de verschillende deelconstructen van activiteitsspecifieke winkelmotivatie, zijn de correlaties tussen deze deelconstructen per winkel berekend aan de hand van de Pearson's correlatie-toets. In onderstaande tabellen worden alleen de sterke correlaties tussen de scores op de deelconstructen van de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen en Hijman Ongerijmd weergegeven. Voor alle sterke correlaties geldt dat er sprake is van een significantie van $< .001$ en dat de correlatie positief is. Dit laatste houdt in dat de scores op de deelconstructen samen toenemen of afnemen. Bijlage 8.9 bevat de volledige correlatietabellen, waarin de correlaties tussen alle onderzochte deelconstructen worden weergegeven.

Tabel 12

Sterke Pearson correlaties tussen de deelconstructen van activiteitsspecifieke winkelmotivatie bij Kinderboekwinkel Nijmegen (N = 200).

Deelconstructen	Pearson's correlatie
Plezier – sociaal contact	.51
Aankoop specifiek boek – aankoop cadeau	.51

Tabel 13

Sterke Pearson correlaties tussen de deelconstructen van activiteitsspecifieke winkelmotivatie bij Hijman Ongerijmd (N = 200).

Deelconstructen	Pearson's correlatie
Sociaal contact – kennis	.62
Aankoop specifiek boek – aankoop cadeau	.63

3.2.4. Literaire gehalte kinderboeken

De enquête bevat vier stellingen die zich richten op het literaire gehalte van kinderboeken. De stellingen bevatten een vijfpunts Likertschaal (1 = helemaal oneens en 5 = helemaal eens). In onderstaande tabel zijn de antwoorden op eerste stelling per boekhandel weergegeven.

Tabel 14

'De literaire kwaliteit van kinderboeken is gelijk aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen' per boekhandel (in procenten, afgerond op één decimaal)

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
Kinderboekwinkel Nijmegen	3.0	10.0	29.0	41.0	17.0
Hijman Ongerijmd	0.0	25.0	29.0	40.0	6.0

De klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen en Hijman Ongerijmd gaven allebei voornamelijk een score van 4 (eens) op een vijfpunts Likertschaal. Uit een Mann-Whitney U toets bleek er een significant verschil te zijn tussen de antwoorden van de klanten van beide boekhandels op de stelling ($U = 4046.50$, $Z = -2.45$, $p = .014$). Klanten van de kinderboekwinkel vinden vaker dat de literaire kwaliteit van kinderboeken gelijk is aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen dan klanten van Hijman Ongerijmd.

De scores van de drie leesfrequentiegroepen per boekhandel verschillen niet significant van elkaar.

In onderstaande tabel zijn de antwoorden op de stelling ‘Het is belangrijk dat een kinderboek ook literaire kwaliteiten heeft’ per boekhandel weergegeven.

Tabel 15

‘Het is belangrijk dat een kinderboek ook literaire kwaliteiten heeft’ per boekhandel (in procenten, afgerond op één decimaal)

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
Kinderboekwinkel Nijmegen	2.0	14.0	20.0	53.0	11.0
Hijman Ongerijmd	2.0	17.0	21.0	46.0	14.0

De antwoorden van de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen en Hijman Ongerijmd bevatten beide een modus van 4 (eens) op een vijfpunts Likterschaal. Uit een Mann-Whitney U toets blijkt er geen significant verschil te zijn tussen de scores van beide boekhandels op de stelling.

Wanneer de antwoorden van beide boekhandels worden verdeeld in de drie leesfrequentiegroepen blijkt uit een Kruskal-Wallis toets dat er een significant verschil is tussen de antwoorden van de drie groepen van Kinderboekwinkel Nijmegen ($H(2) = 6.39, p = .041, \eta^2 = .05$). Groep 3 (modus = 4) vindt het belangrijker dat een kinderboek ook literaire kwaliteiten heeft dan groep 2 (modus = 4) en groep 1 (modus = 4).

In onderstaande tabel zijn de antwoorden op de stelling ‘Ik koop liever literaire kinderboeken dan commerciële, niet-literaire kinderboeken’ per boekhandel weergegeven.

Tabel 16

‘Ik koop liever literaire kinderboeken dan commerciële, niet-literaire kinderboeken’ per boekhandel (in procenten, afgerond op één decimaal)

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
Kinderboekwinkel Nijmegen	2.0	3.0	34.0	40.0	21.0
Hijman Ongerijmd	1.0	13.0	39.0	33.0	14.0

De klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen gaven voornamelijk een score van 4 (eens) en het grootste deel van de klanten van Hijman Ongerijmd gaf een score van 3 (neutraal) op een vijfpunts Likterschaal. Er blijkt een significant verschil te zijn tussen de scores van de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen en Hijman Ongerijmd ($U = 4104.50$, $Z = -2.31$, $p = .021$). De klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen kiezen sneller voor literaire kinderboeken ten opzichte van commerciële kinderboeken dan de klanten van Hijman Ongerijmd.

De scores van de drie leesfrequentiegroepen per boekhandel op de stelling verschillen niet significant van elkaar.

In onderstaande tabel zijn de antwoorden op de stelling ‘Ik bezoek deze boekhandel omdat ik hier literaire kinderboeken kan halen voor mezelf of iemand anders’ per boekhandel weergegeven.

Tabel 17

‘Ik bezoek deze boekhandel omdat ik hier literaire kinderboeken kan halen voor mezelf of iemand anders’ per boekhandel (in procenten, afgerond op één decimaal)

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
Kinderboekwinkel Nijmegen	0.0	9.0	29.0	45.0	17.0
Hijman Ongerijmd	9.0	13.0	32.0	38.0	8.0

De antwoorden van de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen en Hijman Ongerijmd bevatten beide een modus van 4 (eens) op een vijfpunts Likterschaal. Wanneer de scores van beide boekhandels op de stelling met elkaar worden vergeleken, blijkt er een significant verschil te zijn tussen de scores van beide klantgroepen op de stelling ($U = 3841.50$, $Z = -2.99$, $p = .003$). Klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen bezoeken de boekhandel vaker omdat ze hier literaire kinderboeken kunnen halen voor zichzelf of voor iemand anders dan klanten van Hijman Ongerijmd.

Wanneer de antwoorden van de drie leesfrequentiegroepen per boekhandel met elkaar worden vergeleken, blijkt uit een Kruskal-Wallis toets dat er een significant verschil is tussen de scores van de drie groepen van Kinderboekwinkel Nijmegen ($H(2) = 6.96$, $p = .031$, $\eta^2 = .05$). Klanten van groep 3 (modus = 4) bezoeken de boekhandel vaker omdat ze hier literaire kinderboeken kunnen halen dan de klanten van groep 1 (modus = 3). Wanneer er wordt ingezoomd op de drie leesfrequentiegroepen van Hijman Ongerijmd, is ook hier sprake van een significant verschil tussen de scores ($H(2) = 9.92$, $p = .007$, $\eta^2 = 1.13$). Klanten van groep 2 (modus = 4) bezoeken de boekhandel vaker omdat ze hier literaire kinderboeken kunnen halen dan klanten van groep 1 (modus = 3).

3.2.5 Winkelkeuzegedrag

3.2.5.1 Stellingen winkelkeuzegedrag

De enquête bevat acht stellingen die betrekking hebben op het winkelkeuzegedrag van de klant. In onderstaande tabel zijn de gemiddelde antwoorden op de stellingen over de determinanten ‘aanbod’, ‘personeel’, ‘service’, ‘winkelgemak’, ‘winkelatmosfeer’, ‘standaard boekhandel’ en ‘financiële steun’ per boekhandel weergegeven. De stellingen bevatten een vijfpunts Likertschaal (1 = helemaal oneens en 5 = helemaal eens) en beginnen telkens met de woorden: ‘Ik heb ervoor gekozen specifiek Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek, omdat...’

Tabel 18

*Gemiddelde score en standaarddeviatie (tussen haakjes) op de stellingen over de determinanten van winkelkeuzegedrag per boekhandel (afgerond op één decimaal). * staat voor een significant verschil tussen de gemiddelde scores van beide boekhandels*

	Kinderboekwinkel Nijmegen	Hijman Ongerijmd
1. ... ze hier een breed assortiment aan kinderboeken verkopen	4.5 (.6)*	3.5 (1.0)*
2. ... ik hier naast kinderboeken ook andere boeken kan kopen	n.v.t.	4.0 (.9)
3. ... het personeel hier professioneel en vriendelijk is	4.6 (.6)*	3.9 (.9)*
4. ... de service in de boekhandel goed is	4.5 (.6)*	3.9 (.9)*
5. ... het gemakkelijk is de boekhandel te bezoeken	4.1 (.8)	4.0 (.9)
6. ... er een fijne, kindvriendelijke sfeer in de boekhandel hangt	4.4 (.7)*	3.6 (.9)*

7. ... ik standaard kinderboeken koop in deze boekhandel	3.8 (1.2)*	2.7 (1.2)*
8. ... ik deze boekhandel graag financieel wil steunen	4.3 (.8)*	3.3 (1.0)*

Uit bovenstaande tabel blijkt dat er een significant verschil is tussen de scores van de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen en Hijman Ongerijmd op stelling **een** ($t(173.16) = -8.66, p < .001$, BCa 95% CI = [-1.228, -.722], $d = -1.26$), **drie** ($t(198) = -6.14, p < .001$, BCa 95% CI = [-.872, -.448], $d = -.87$), **vier** ($t(198) = -5.51, p < .001$, BCa 95% CI = [-.815, -.85], $d = -.77$), **zes** ($t(198) = -6.49, p < .001$, BCa 95% CI = [-1.004, -.536], $d = -.92$), **zeven** ($t(198) = -6.82, p < .001$, BCa 95% CI = [-1.495, -.536], $d = -.825$) en **acht** ($t(198) = -7.41, p < .001$, BCa 95% CI = [-1.241, -.719], $d = -1.05$).

Klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen gaan vaker naar de boekhandel omdat ze een breed assortiment verkopen, omdat het personeel professioneel en vriendelijk is, omdat de service in de boekhandel goed is, omdat er een fijne, kindvriendelijke sfeer in de boekhandel hangt, omdat ze hier standaard hun kinderboeken kopen en omdat ze de winkel financieel willen steunen dan de klanten van Hijman Ongerijmd.

3.2.5.2 Correlaties

Om te onderzoeken in hoeverre er sprake is van verbanden tussen de scores op de verschillende determinanten van winkelkeuzegedrag, zijn de correlaties tussen deze determinanten per boekhandel berekend aan de hand van de Pearson's correlatie-toets. In onderstaande tabellen worden alleen de sterke correlaties tussen de scores op de determinanten van de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen en Hijman Ongerijmd weergegeven. Voor alle sterke correlaties geldt dat er sprake is van een significantie van $< .001$ en dat de correlatie positief is: de scores op de deelconstructen nemen samen toe of af. Bijlage 8.9 bevat de volledige correlatietabellen, waarin de correlaties tussen alle onderzochte deelconstructen worden weergegeven.

Tabel 19

Sterke Pearson correlaties tussen determinanten van winkelkeuzegedrag bij Kinderboekwinkel Nijmegen (N = 200)

Deelconstructen	Pearson's correlatie
Aanbod – personeel	.53
Aanbod – standaard boekhandel	.54
Personeel – service	.85
Personeel – winkelatmosfeer	.58

Service – winkelatmosfeer	.61
Financiële steun – standaard boekhandel	.52

Tabel 20

Sterke Pearson correlaties tussen determinanten van winkelkeuzegegedrag bij Hijman Ongerijmd (N = 200)

Deelconstructen	Pearson's correlatie
Aanbod – personeel	.53
Aanbod – winkelgemak	.53
Aanbod – standaard boekhandel	.50
Boeken voor volwassenen – personeel	.58
Boeken voor volwassenen – service	.58
Personeel – service	.87
Personeel – winkelatmosfeer	.59
Personeel – winkelgemak	.60
Personeel – standaard boekhandel	.53
Service – winkelatmosfeer	.53
Service – winkelgemak	.62
Service – standaard boekhandel	.52
Winkelgemak – winkelatmosfeer	.60
Standaard boekhandel – financiële steun	.54

3.2.6. Concurrentie tussen boekhandels

Tot slot bevat de enquête een aantal vragen en stellingen over de concurrentie tussen Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd en een kwaliteitsboekhandel/kinderboekhandel in de stad. Voor Kinderboekwinkel Nijmegen is dat kwaliteitsboekhandel Dekker van de Vegt en voor Hijman Ongerijmd wordt een vergelijking gemaakt met De Arnhemse Kinderboekwinkel. De stellingen bevatten een vijfpunts Likertschaal (1 = helemaal oneens en 5 = helemaal eens) en de optie 'Dat weet ik niet' is toegevoegd als mogelijk antwoord.

83% van de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen is bekend met Dekker van de Vegt, 5% heeft van de boekhandel gehoord, maar is er nog nooit geweest, en 12% van de participanten kent Dekker van de Vegt niet. 43% van de participanten bezoekt Dekker van de Vegt weleens voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek, en 57% doet dat niet.

45% van de klanten van Hijman Ongerijmd kent De Arnhemse Kinderboekwinkel, 13% heeft van de boekhandel gehoord, maar is er nog nooit geweest, en 42% van de klanten kent De Arnhemse Kinderboekwinkel niet. 36% van de klanten bezoekt De Arnhemse Kinderboekwinkel weleens voor de aankoop van een kinderboek, en 63% van de klanten van Hijman Ongerijmd doet dit niet.

In onderstaande tabel zijn de antwoorden op de stelling 'Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman

Ongerijmd heeft een beter aanbod aan kinderboeken dan Dekker van de Vegt/De Arnhemse Kinderboekwinkel' per boekhandel weergegeven.

Tabel 21

'Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd heeft een beter aanbod aan kinderboeken dan Dekker van de Vegt/De Arnhemse Kinderboekwinkel' per boekhandel (in procenten, afgerond op één decimaal)

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens	Dat weet ik niet
Kinderboekwinkel Nijmegen	1.0	2.0	25.0	28.0	28.0	16.0
Hijman Ongerijmd	2.0	12.0	47.0	1.0	4.0	34.0

De antwoorden van de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen bevatten een modus van 4 (eens) en de antwoorden van de klanten van Hijman Ongerijmd bevatten een modus van 3 (neutraal) op een vijfpunts Likertschaal. Uit een Mann-Whitney U toets blijkt er een significant verschil te zijn tussen de scores van beide boekhandels ($U = 1075.50$, $Z = -6.88$, $p < .001$). Klanten van de kinderboekwinkel zijn er meer van overtuigd dat Kinderboekwinkel Nijmegen een beter aanbod aan kinderboeken heeft dan Dekker van de Vegt, dan dat de klanten van Hijman Ongerijmd ervan overtuigd zijn dat Hijman Ongerijmd een beter aanbod kinderboeken heeft dan De Arnhemse Kinderboekwinkel.

In onderstaande tabel zijn de antwoorden op de stelling 'Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd is een betere plek om literaire kinderboeken te kopen dan Dekker van de Vegt/De Arnhemse Kinderboekwinkel' per boekhandel weergegeven.

Tabel 22

'Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd is een betere plek om literaire kinderboeken te kopen dan Dekker van de Vegt/De Arnhemse Kinderboekwinkel' per boekhandel (in procenten, afgerond op één decimaal)

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens	Dat weet ik niet
Kinderboekwinkel Nijmegen	2.0	4.0	32.0	30.0	13.0	19.0
Hijman Ongerijmd	2.0	8.0	46.0	8.0	2.0	34.0

De antwoorden van de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen en Hijman Ongerijmd bevatten allebei een modus van 3 (neutraal) op een vijfpunts Likertschaal. Uit een Mann-Whitney U toets blijkt er een significant verschil te zijn tussen de scores van beide boekhandels op de stelling ($U = 1619.00$, $Z = -4.50$, $p < .001$). Klanten van de kinderboekwinkel zijn er meer van overtuigd dat Kinderboekwinkel Nijmegen een betere plek is om literaire kinderboeken te kopen dan Dekker van de Vegt, dan dat de klanten van Hijman Ongerijmd ervan overtuigd zijn dat Hijman Ongerijmd een betere plek is om literaire kinderboeken te kopen dan De Arnhemse Kinderboekwinkel.

Op de vraag ‘In welke boekhandel koopt u het liefst uw kinderboeken?’ gaven klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen vooral Kinderboekwinkel Nijmegen als antwoord (78%). 17% gaf aan geen voorkeur te hebben voor een specifieke boekhandel, en 5% heeft een andere boekhandel dan Kinderboekwinkel Nijmegen of Dekker van de Vegt als favoriet. Eén participant noemde Boekhandel Adr. Heinen in Den Bosch als favoriet, twee klanten kopen het liefst hun kinderboeken in Van Someren & Ten Bosch in Zutphen, en de overige twee klanten noemden boekhandel Boekhuis in Hengelo en boekhandel Gellekink in Eibergen als favoriet.

Klanten van Hijman Ongerijmd gaven op de vraag ‘In welke boekhandel koopt u het liefst uw kinderboeken?’ vooral als antwoord dat ze geen voorkeur hadden (50%). 26% koopt het liefst hun kinderboeken in Hijman Ongerijmd, 8% koos voor De Arnhemse Kinderboekwinkel en 16% gaf aan dat ze de voorkeur hebben voor een andere boekhandel, namelijk: Kinderboekwinkel Nijmegen (3x), Adr. Heinen in Den Bosch (2x), Riemer Barth boekhandel in Meppel (1x), Standaard Boekhandel (1x), Westerhof in Zwolle (1x), Bol.com (2x), Donner in Rotterdam (1x), De Groningse Kinderboekhandel (1x) en Kiekeboek in Haarlem (1x).

In onderstaande tabel worden de antwoorden op de vraag ‘Waarom kiest u ervoor Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek, in plaats van Dekker van de Vegt/De Arnhemse Kinderboekwinkel?’ weergegeven per boekhandel. 86 klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen en 75 klanten van Hijman Ongerijmd hebben de open vraag ingevuld. De open vraag is gecodeerd aan de hand van codeerschema 1 (zie bijlage 8.2). Aan de antwoorden van de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen werden 127 codes verbonden, en aan de antwoorden van de klanten van Hijman Ongerijmd 89 codes.

Tabel 23

Antwoorden op de vraag ‘Waarom kiest u ervoor Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek, in plaats van Dekker van de Vegt/De Arnhemse Kinderboekwinkel?’ per boekhandel (in procenten, afgerond op één decimaal) (frequentie tussen haakjes)

Code	Kinderboekwinkel Nijmegen (N = 86)	Hijman Ongerijmd (N = 75)
------	---------------------------------------	------------------------------

Assortiment	25.2 (32)	25.8 (23)
Service van personeel	19.7 (25)	7.9 (7)
Kwaliteit	1.6 (2)	0.0 (0)
Winkelgemak	12.6 (16)	44.9 (40)
Winkelatmosfeer	7.9 (10)	2.2 (2)
Positieve associatie	4.7 (6)	6.7 (6)
Winkelindeling	4.7 (6)	0.0 (0)
Financiële steun	15.0 (19)	2.2 (2)
Kindvriendelijk	0.8 (1)	0.0 (0)
Boekenbon	2.4 (3)	1.1 (1)
Vertrouwde boekhandel	5.5 (7)	9.0 (8)

De klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen kozen voornamelijk voor Kinderboekwinkel Nijmegen in plaats van Dekker van de Vegt voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek, vanwege het assortiment (25.2%), de service van het personeel (19.7%) en om de boekhandel financieel te steunen (15.0%). De klanten van Hijman Ongerijmd kozen specifiek voor Hijman Ongerijmd voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek, vanwege het winkelgemak (44.9%), het assortiment (25.8%) en omdat het voor hen een vertrouwde boekhandel is waar ze vaker komen (9.0%).

4. Onderzoeksmethode 2: interview

Binnen dit hoofdstuk staat onderzoeksmethode 2, de interviews, centraal. De interviews vormen het kwalitatieve gedeelte van dit onderzoek. Er is voor gekozen om het kwantitatieve gedeelte van het onderzoek aan te vullen met een kwalitatief gedeelte, en daarmee een mixed-method onderzoek te vormen, omdat hiermee de voordelen van beide methoden met elkaar worden gecombineerd.

Kwantitatieve data zijn hoog in validiteit en zijn goed te generaliseren, maar kwalitatieve data geven diepere, gedetailleerde inzichten die een enquête niet biedt (McKim, 2017). Er is daarom voor gekozen om het onderzoek aan te vullen met interviews, om de antwoorden die gegeven zijn op de enquêtes van meer diepgang te voorzien. In onderstaand methodologisch kader wordt nader ingegaan op de beschrijving en totstandkoming van de interviews, om vervolgens in de resultatensectie de resultaten van de interviews te rapporteren.

4.1 Methodologisch kader

4.1.1 Participanten

Klanten die deelnamen aan de enquêtes kregen aan het eind van de enquête de optie om hun e-mailadres achter te laten wanneer ze open stonden voor een aanvullend interview. In totaal hebben 29 participanten van Kinderboekwinkel Nijmegen en 35 participanten van Hijman Ongerijmd hun e-mailadres achtergelaten. Vervolgens is een e-mail (zie bijlage 8.3) gestuurd naar de e-mailadressen waarin gevraagd werd of ze nog steeds open stonden voor een interview. In totaal hebben dertien participanten van Kinderboekwinkel Nijmegen en tien participanten van Hijman Ongerijmd positief op de mail gereageerd. Met tien klanten van beide boekhandels is vervolgens een interview afgenomen. In totaal hebben dus twintig klanten deelgenomen aan het interview. Het is hierbij van belang om te vermelden dat de kleine steekproefgrootte als gevolg heeft dat de resultaten mogelijk niet te generaliseren zijn naar de gehele populatie (klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen en Hijman Ongerijmd die de winkel bezoeken voor een kinderboek). De participanten van het interview kregen een informatiedocument toegestuurd waarin het onderzoek gedetailleerd werd uitgelegd (zie bijlage 8.4) en kregen op basis van deze informatie de optie om de toestemmingsverklaring (digitaal) in te vullen (zie bijlage 8.5). Alleen wanneer de participanten de toestemmingsverklaring hadden ondertekend, mochten ze deelnemen aan het interview.

De tien participanten van Kinderboekwinkel Nijmegen waren gemiddeld 54 jaar oud ($SD = 12.3$). De tien klanten van Hijman Ongerijmd die deelnamen aan het interview waren gemiddeld 38 jaar oud ($SD = 14.4$). Wanneer wordt ingezoomd op het gender van de participanten, blijken negen van de tien participanten van Kinderboekwinkel Nijmegen zich te identificeren als vrouw, en één participant gaf aan een man te zijn. Van de tien participanten van Hijman Ongerijmd vulden acht participanten 'vrouw' in, één participant 'man' en tot slot één participant 'zeg ik liever niet'.

4.1.2 Materiaal

Het interview dat is afgenomen bij de participanten is een semi-gestructureerd interview. Dat houdt in dat de interviewer van tevoren specifieke vraagcategorieën en vragen bij deze categorieën heeft bedacht, maar dat de volgorde van deze categorieën en vragen vervolgens per gesprek kan variëren. Op deze manier is het voor de interviewer makkelijker om door te vragen en dieper op bepaalde onderwerpen in te gaan (Adeoye-Olatunde & Olenik, 2021).

Het interview is opgesteld met behulp van het *Interview Protocol Refinement Framework* (Castillo-Montoya, 2016). Allereerst is het interview ingedeeld in vier vraagcategorieën: ‘winkelkeuzegedrag’, ‘winkelmotivatie’, ‘literaire kinderboeken’ en ‘concurrentie andere boekhandel’. Deze categorieën komen grotendeels overeen met de categorieën van de enquêtes. Ook de vragen die per categorie zijn opgesteld komen voor een groot deel overeen met de enquêtes. Het verschil met de vraagstelling in de enquêtes is dat de vragen in de interviews waar mogelijk open gesteld zijn. Dit heeft als gevolg dat participanten niet gestuurd werden in hun antwoord, en zelf konden invullen hoe ze het antwoord vormgaven. Dit bracht diepgaandere antwoorden teweeg. Het complete interviewprotocol is terug te vinden in bijlage 8.6.

Om het interview in te leiden, begint het interview met de algemene vraag ‘Kunt u beschrijven wat u vindt van Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd?’. Vervolgens wordt een open vraag gesteld over het winkelkeuzegedrag van de klant: ‘Waarom heeft u er specifiek voor gekozen Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek?’. De tweede categorie bestaat uit vijf vragen over de winkelmotivatie van de klant. Allereerst wordt een algemene open vraag gesteld over de winkelmotivatie: ‘In oktober heeft u Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd bezocht voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Wat was de reden waarom u deze dag de boekhandel bezocht?’. Vervolgens wordt specifiek gevraagd naar de rol van vier deelconstructen van activiteitsspecifieke winkelmotivatie/motivatie voor kunstdeelname. Er wordt gevraagd naar de rol van ‘advies’, ‘plezier en ontspanning’, ‘sociaal contact’ (Wagner en Rudolph, 2010; Botti, 2000), ‘de aankoop van een specifiek boek’ en ‘de aankoop van een cadeau’ (Wagner en Rudolph, 2010) in de beslissing van de klant om de boekhandel te bezoeken.

Vervolgens wordt een aantal vragen gesteld over de mening van de participanten over literaire en commerciële kinderboeken. Allereerst wordt gevraagd of ze kinderboeken lezen voor hun eigen plezier, en wat voor hen kenmerken zijn van een goed kinderboek. Vervolgens wordt de focus gericht op literaire kinderboeken en worden de volgende twee vragen gesteld: ‘Vindt u het belangrijk dat kinderboeken literaire kwaliteiten hebben? Waarom wel/niet?’ en ‘Vindt u dat de literaire kwaliteit van kinderboeken gelijk is aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen? Waarom wel/niet?’. Hierna wordt de discussie rondom literaire kinderboeken opgebracht, om vervolgens te vragen wat hun positie is binnen deze discussie over de functie van het kinderboek. Deze categorie wordt

afgesloten met twee vragen over de invloed van hun mening over literaire kinderboeken op hun bezoek aan de boekhandel: ‘Maakte u tijdens uw bezoek aan Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd onderscheid tussen literaire kinderboeken, en commerciële, niet-literaire kinderboeken?’ en ‘Bezocht u Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd omdat u verwachtte hier literaire kinderboeken te vinden?’.

Tot slot wordt een drietal vragen gesteld over de concurrentie met een andere boekhandel, in dit geval Dekker van de Vegt/De Arnhemse Kinderboekwinkel. Er wordt gevraagd of ze de desbetreffende boekhandel kennen, en of ze deze boekhandel weleens bezoeken voor de aankoop van een kinderboek. Vervolgens wordt gevraagd waarom ze de beslissing hebben gemaakt Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de aankoop van een kinderboek, in plaats van Dekker van de Vegt/De Arnhemse Kinderboekwinkel. Het interview wordt afgesloten met een afsluitende vraag waarmee de participant nog de kans krijgt opmerkingen toe te voegen aan het interview.

4.1.3 Procedure

Zoals eerder aangegeven, is het interviewprotocol opgezet volgens het *Interview Protocol Refinement Framework* (Castillo-Montaya, 2016). Dit raamwerk bestaat uit vier opeenvolgende fases: eerst worden de interviewvragen opgesteld die passen bij de onderzoeksvraag, daarna wordt een onderzoekend gesprek ontworpen, vervolgens wordt feedback gegeven op het interviewprotocol en tot slot wordt een pilot uitgevoerd. Uiteindelijk komt hier een definitief interviewprotocol uit.

Allereerst zijn er interviewvragen bedacht die overeenkomen met de onderzoeksvraag van het onderzoek. De vragen zijn op zo'n manier ontworpen dat ze samen genomen een antwoord kunnen geven op de onderzoeksvraag. De vier categorieën waarin de interviewvragen zijn verdeeld, ‘winkelkeuzegedrag’, ‘winkelmotivatie’, ‘literaire kinderboeken’ en ‘concurrentie andere boekhandel’, sluiten alle vier aan bij de huidige onderzoeksvraag. Tijdens fase twee werd er specifiek voor gezorgd dat de vragen op een juiste manier verdeeld werden, met als doel een gesprek over het desbetreffende onderwerp uit te lokken. Om deze reden is het interview begonnen met een algemene, inleidende vraag. Ook binnen de categorieën die meerdere vragen bevatten werd ervoor gezorgd dat de categorieën beginnen met een inleidende, algemene vraag, voordat daadwerkelijk werd overgegaan naar de kern van de categorie.

Tijdens de derde fase werd het interview ter controle voorgelegd aan de eigenaresse van Kinderboekwinkel Nijmegen. Als boekhandeldeskundige kon zij gericht feedback geven op de opbouw en begrijpelijkheid van het interview. Op basis van de feedback die gegeven werd tijdens deze fase werd een aantal vragen in het interview scherper geformuleerd.

Tot slot werd een pilot uitgevoerd bij twee bezoekers van Hijman Ongerijmd en één bezoeker van Kinderboekwinkel Nijmegen. De pilotinterviews duurden gemiddeld dertien minuten. Op basis van de feedback die gegeven werd na de pilotinterviews, is de vraag ‘Welke rol speelt het opdoen van

kennis, in de vorm van advies van boekverkopers, in uw beslissing een boekhandel te bezoeken' simpeler geformuleerd: 'Welke rol speelt het advies van boekverkopers in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?'. De vraag 'Kent u Dekker van de Vegt/De Arnhemse Kinderboekwinkel?' werd toegevoegd aan het interview als inleidende vraag van de categorie 'concurrentie andere boekhandel'. Tot slot werd tijdens het pilotinterview gevraagd naar de verschillen tussen het aanbod en de literaire kinderboeken van Kinderboekwinkel Nijmegen en Dekker van de Vegt/Hijman Ongerijmd en De Arnhemse Kinderboekwinkel. Op basis van de pilot zijn deze twee vragen vervangen door één algemene vraag die open vraagt naar een vergelijking tussen de twee concurrerende boekhandels.

De twintig interviews werden afgenomen tussen 20 november en 4 december 2023. De interviews duurden gemiddeld 18 minuten en 25 seconden. Klanten mochten zelf een voorkeur aangeven voor de manier waarop het interview afgenomen werd. Zeventien interviews zijn telefonisch afgenomen, twee interviews zijn afgenomen via Zoom en één interview is in persoon afgenomen.

4.1.4 Verwerking gegevens

De interviews zijn non-verbatim getranscribeerd. Dat houdt in dat alle onnodige uitingen, herhalingen of grammaticale fouten uit de opname gecorrigeerd zijn. De transcripties vormen dus als het ware de bewerkte, leesbare versie van de opname (Walker, z.d.). Vervolgens zijn de transcripties gesorteerd per vraag, zodat elke transcriptie op dezelfde manier is opgebouwd. Deze teksten zijn terug te vinden in bijlage 8.7. Alle open vragen zijn vervolgens afzonderlijk van elkaar gecodeerd. Allereerst is er 'open gecodeerd'. De transcripties zijn per vraag doorgenomen en aan deze antwoorden werden labels gekoppeld. De tweede fase bestond uit het 'axiaal coderen' (Saldaña, 2013). De labels werden gegroepeerd en op basis van de groeperingen werden vervolgens verschillende antwoordcategorieën gevormd, waarmee uiteindelijk een aantal codeerschema's zijn opgesteld. Aan elk label is vervolgens een code uit een van de codeerschema's gekoppeld. Bijlage 8.2 bevat een overzicht van de gebruikte codeerschema's en in bijlage 8.8 is een overzicht te vinden van de gebruikte codeerschema's per interviewvraag.

Om te garanderen dat de coderingen betrouwbaar zijn, zijn de interviews ook gecodeerd door een tweede codeur. De tweede codeur ontving de codeerschema's en heeft de labels die zijn gekoppeld aan de antwoorden van de participanten ook onderverdeeld in de categorieën. Vervolgens is berekend of de coderingen van de tweede codeur overeenkomen met de coderingen van de onderzoeker. De interbeoordelaarsbetrouwbaarheid was erg goed ($\kappa = .92, p < .001$).

4.2 Resultaten interviews

In dit onderdeel worden de gecodeerde antwoorden van de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen en Hijman Ongerijmd op de interviewvragen besproken. Participanten 1 t/m 10 behoren tot de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen, en participanten 11 t/m 20 horen bij Hijman Ongerijmd.

4.2.1 Inleiding

Aan de antwoorden van de tien participanten van Kinderboekwinkel Nijmegen op de eerste vraag zijn 25 codes gekoppeld, en bij de antwoorden van de tien participanten van Hijman Ongerijmd horen 20 codes. In onderstaande tabel zijn de gecodeerde antwoorden op de eerste vraag weergegeven.

Tabel 24

Antwoorden op de vraag 'Kunt u beschrijven wat u vindt van boekhandel Hijman Ongerijmd/Kinderboekwinkel Nijmegen' per boekhandel (frequentie weergegeven)

Code	Kinderboekwinkel Nijmegen (N = 10)	Hijman Ongerijmd (N = 10)
Assortiment	4	3
Service van personeel	6	2
Winkelgemak	1	1
Winkelatmosfeer	2	1
Positieve associatie	5	6
Winkelindeling	3	6
Belang	2	0
Financiële steun	1	0
Kindvriendelijk	1	1

Kinderboekwinkel Nijmegen

Zes participanten van Kinderboekwinkel Nijmegen reageerden met een positieve opmerking over de service van het personeel. Participant 6 zegt hierover het volgende: 'Je wordt altijd heel goed geholpen. Als je iets vraagt, ze weten precies wat er allemaal in de winkel staat, ze weten heel veel.' Vijf participanten hebben een positieve associatie wanneer ze denken aan de winkel: 'Ik vind het een hele fijne winkel, en het is een plek waar ik heel graag kom' (1). Ook het assortiment van de winkel wordt positief becommentarieerd in de antwoorden van de participanten. Ongeveer een kwart van de participanten gaf aan dat het assortiment breed (8, 9) en fijn (1) is, en participant 4 benoemt dat er altijd wel iets is wat past bij welk kind dan ook. De genoemde winkeleigenschappen 'assortiment', 'service van personeel', 'winkelgemak' en 'winkelatmosfeer' komen overeen met de factoren van winkelkeuzegedrag die Pan en Zinkhan (2006) onderscheiden.

Hijman Ongerijmd

Een groot deel van de participanten van Hijman Ongerijmd beantwoordde de vraag met een positieve opmerking over de winkelindeling. Dit aantal is twee keer zo groot als het aantal van

Kinderboekwinkel Nijmegen. Participant 16 zegt hierover het volgende: ‘Het heeft een nette, formele uitstraling, en alles is heel duidelijk ingedeeld. De kleuren in de winkel zijn heel rustig.’ Het zelfde aantal participanten beantwoordt de vraag met de positieve associaties die ze hebben wanneer ze denken aan de winkel. De klanten noemen de winkel fijn (11, 17), prettig (13, 18, 19) of leuk (14). Daarnaast waarderen drie participanten het assortiment van Hijman Ongerijmd. Participant 12 vindt het fijn dat ze een grote variatie aan boekengenres verkopen in de boekhandel, vooral op het gebied van Engelse boeken, participant 13 waardeert de diepte van het boekenaanbod en participant 18 geeft aan dat de boekhandel veel verschillende boeken verkoopt. Ook de klanten van Hijman Ongerijmd noemen de vier winkeleigenschappen die overeenkomen met de factoren van winkelkeuze gedrag van Pan en Zinkhan (2006).

4.2.2 Winkelkeuze gedrag

Vervolgens werd een vraag gesteld over het winkelkeuze gedrag van de klanten. De participanten gaven meestal meer dan één antwoord op de vraag, waardoor er 21 codes zijn gekoppeld aan de antwoorden van de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen en 21 codes aan de antwoorden van de klanten van Hijman Ongerijmd. In onderstaande tabel zijn de gecodeerde antwoorden op deze vraag weergegeven.

Tabel 25

Antwoorden op de vraag ‘Waarom heeft u er specifiek voor gekozen Hijman Ongerijmd/Kinderboekwinkel te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek?’ per boekhandel (frequentie weergegeven)

Code	Kinderboekwinkel Nijmegen (N = 10)	Hijman Ongerijmd (N = 10)
Assortiment	3	5
Service van personeel	8	3
Kwaliteit	2	0
Winkelgemak	0	2
Winkelatmosfeer	4	3
Vertrouwde boekhandel	1	1
Winkelindeling	0	6
Kindvriendelijk	2	0
Activiteiten	1	1

Kinderboekwinkel Nijmegen

Acht klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen gaven aan de winkel te kiezen om de service van het personeel. Dit zijn vijf klanten meer dan het aantal klanten van Hijman Ongerijmd dat deze factor noemt. Participant 3 zegt hierover het volgende: 'Je ziet duidelijk dat de mensen die er werken het fijn vinden om te doen, en dat ze het fijn vinden om je te helpen en veel met kinderboeken bezig te zijn en dat ze er veel van weten, dus dat vind ik een mooi iets.' Ook de winkelatmosfeer wordt door bijna de helft van de participanten genoemd als een reden om naar de winkel te gaan. Volgens participant 3 is Kinderboekwinkel Nijmegen een hele warme plek, die ademt dat het hart heeft voor kinderboeken en kinderen zelf. Het assortiment wordt ook bij deze vraag positief beoordeeld: participanten gaan naar de kinderboekwinkel omdat het assortiment groot (4, 9) en goed is (6). De genoemde winkeleigenschappen 'assortiment', 'service van personeel', 'kwaliteit', 'winkelgemak' en 'winkelatmosfeer' komen overeen met de factoren van winkelkeuzegedrag die Pan en Zinkhan (2006) onderscheiden.

Hijman Ongerijmd

Meer dan de helft van de klanten van Hijman Ongerijmd noemt de winkelindeling van de boekhandel als specifieke reden om voor deze boekhandel te kiezen. Deze factor wordt door de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen niet genoemd. Participant 14 vergelijkt Hijman Ongerijmd met een andere kwaliteitsboekhandel in Arnhem: 'Als ik Hijman vergelijk met bijvoorbeeld Colofon, vind ik Colofon heel rommelig. Bij Hijman is een goede indeling, het is overzichtelijk en duidelijk ingedeeld.' Daarnaast wordt het assortiment door de helft van de klanten genoemd als reden om de boekhandel te bezoeken. Hijman Ongerijmd verkoopt allerlei verschillende genres, waaronder boeken voor volwassenen (14, 17), en heeft een gevarieerd (11) en breed (13) aanbod. De klanten van Hijman Ongerijmd noemen vier winkeleigenschappen ('assortiment', 'service van personeel', 'winkelgemak' en 'winkelatmosfeer') die overeenkomen met de factoren van winkelkeuzegedrag van Pan en Zinkhan (2006).

4.2.3 Winkelmotivatie

In totaal zijn tijdens de interviews vijf vragen gesteld over de winkelmotivatie van de klanten. De antwoorden op de vragen over winkelmotivatie zijn per klant samengenomen, en vervolgens gecodeerd. De participanten werden meestal door meer dan één deelconstruct gemotiveerd, waardoor er 28 codes zijn gekoppeld aan de antwoorden van de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen, en 22 codes aan de antwoorden van de klanten van Hijman Ongerijmd. In onderstaande tabel zijn de gecodeerde antwoorden op deze vraag weergegeven.

Tabel 26

Antwoorden op de vragen over winkelmotivatie per boekhandel (frequentie weergegeven)

Code	Kinderboekwinkel Nijmegen (N = 10)	Hijman Ongerijmd (N = 10)
Geen motivatie	0	6
Advies	8	0
Plezier	8	8
Sociaal contact	4	1
Aankoop specifiek boek/cadeau	8	7

Kinderboekwinkel Nijmegen

De klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen worden grotendeels gemotiveerd door dezelfde deelconstructen. Acht participanten bezochten Kinderboekwinkel Nijmegen voor advies, voor het ervaren van plezier en ontspanning of voor de aankoop van een specifiek boek/een cadeau. Participant 6 bezoekt Kinderboekwinkel Nijmegen voor de aankoop van een cadeau: ‘We hebben vijf kleinkinderen, we hadden dus voor iedereen een kinderboek gekocht.’ Plezier werd ook door acht participanten genoemd als reden om de boekhandel te bezoeken. Participant 7 zegt hierover het volgende: ‘Maar over het algemeen, ik vind het gewoon een prettige plek om naartoe te gaan, dus als ik in de stad ben ga ik eigenlijk altijd wel even daarheen.’ Hetzelfde aantal participanten wordt gemotiveerd de boekhandel te bezoeken door het advies dat gegeven wordt in de winkel. Volgens participant 7 is dit vooral fijn om de volgende reden: ‘Ik kom wel vaak om advies te krijgen. Ja, er is ontzettend veel keus natuurlijk op het gebied van kinderboeken, dus ja, soms weet je het zelf ook niet meer wat je moet doen.’ Alle genoemde vormen van motivatie komen overeen met de constructen van motivatie die in het onderzoek van Wagner en Rudolph (2010) en Botti (2000) naar voren komen.

Hijman Ongerijmd

De klanten van Hijman Ongerijmd bezochten de boekhandel vooral vanuit de motivatie plezier te beleven. Ze noemen de ervaring leuk (12, 18), ze genieten van het bezoek (13) en vinden het een echt uitje (19). Daarnaast bezoeken zeven klanten de boekhandel omdat ze op zoek zijn naar een specifiek boek of een cadeau. Participant 13 zocht een specifiek boek voor haar zoontje: ‘Mijn zoontje wilde heel graag Dog Man voor zijn verjaardag. En toen kwam ik langs de boekhandel en toen dacht ik, oh, ik kan hem meteen even halen.’ Wat bij een groep van zes participanten het geval was, is de afwezigheid van een specifieke motivatie voordat ze de winkel tegenkwamen. Deze klanten bezochten de winkel in eerste instantie omdat ze toevallig in de buurt waren (12, 14) of er toevallig langs liepen (15, 16, 18, 20). Deze categorie is niet van toepassing op de klanten van de kinderboekhandel. In tegenstelling tot de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen, bezoeken de klanten van Hijman Ongerijmd de boekhandel niet om advies te verkrijgen. De genoemde motivatieconstructen ‘plezier’,

‘sociaal contact’ en ‘aankoop specifiek boek/cadeau’ komen overeen met de constructen die in het onderzoek van Wagner en Rudolph (2010) en Botti (2000) naar voren komen.

4.2.4 Literaire kinderboeken

Vervolgens is een aantal vragen gesteld over de mening van de participanten over literaire kinderboeken. Allereerst werd gevraagd of de klanten voor hun eigen plezier kinderboeken lezen. In onderstaande tabel zijn de gecodeerde antwoorden op deze vraag weergegeven.

Tabel 27

Antwoorden op de vraag ‘Leest u kinderboeken voor uw eigen plezier?’ per boekhandel (frequentie weergegeven)

Code	Kinderboekwinkel Nijmegen (N = 10)	Hijman Ongerijmd (N = 10)
Ja	8	5
Nee	2	5

Kinderboekwinkel Nijmegen

Acht klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen lezen kinderboeken voor hun eigen plezier. Dat er al lange tijd sprake is van een ontwikkeling waarbij volwassenen steeds meer kinderboeken lezen, wordt duidelijk gemaakt door onderzoekers Henk Peters en Helma van Lierop-Debrauwer. Al in 1998 stelden de twee vast dat volwassenen steeds meer plezier beleven aan het lezen van jeugdboeken. Ook nu wordt het belang van kinderboeken voor volwassenen nog onderstreept, bijvoorbeeld door Vanessa Joosen van de Universiteit van Vlaanderen. In een online college legt ze uit waarom het zo belangrijk is dat elke volwassene kinderboeken leest (Joosen, 2020). Twee participanten gaven aan dat ze geen kinderboeken lezen voor hun plezier. Wat deze twee individuen met elkaar gemeen hebben, is dat ze allebei benoemen dat ze voorlezen daarentegen wel erg leuk vinden: ‘Nou ja, nee, dat doe ik eigenlijk niet. Maar ik geniet er zeker heel erg van om voor te lezen!’ (9).

Hijman Ongerijmd

De klanten van Hijman Ongerijmd reageerden verdeeld op de vraag: de helft leest boeken voor hun eigen plezier, en de andere helft niet. Vergeleken met de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen, lezen klanten van Hijman Ongerijmd minder kinderboeken voor hun eigen plezier.

In onderstaande tabel zijn de gecodeerde antwoorden op de vraag ‘Wat zijn volgens u kenmerken van een goed kinderboek?’ weergegeven. In totaal zijn er 26 codes gekoppeld aan de antwoorden van de tien klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen, en 24 codes aan de antwoorden van de klanten van Hijman Ongerijmd.

Tabel 28

Antwoorden op de vraag ‘Wat zijn volgens u kenmerken van een goed kinderboek?’ per boekhandel (frequentie weergegeven)

Code	Kinderboekwinkel Nijmegen (N = 10)	Hijman Ongerijmd (N = 10)
Realistisch	1	3
Fantasierijk	2	2
Schrijfstijl	2	5
Kindgericht	4	2
Verhaallijn	2	3
Originaliteit	5	2
Leerzaam	3	3
Illustraties	3	3
Emoties	4	1

Kinderboekwinkel Nijmegen

De helft van de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen vindt dat een goed kinderboek origineel hoort te zijn. Naast originaliteit, vinden vier participanten het belangrijk dat een boek gericht is op het kind: het boek moet niet té literair zijn (1), het moet aansluiten bij de leeftijd (2), het moet herkenbaar zijn (8) en het is voor kinderen een manier om zich te kunnen uiten (10). Daarnaast is het ook voor vier klanten belangrijk dat een kinderboek bepaalde emoties teweegbrengt, zoals humor (5, 7), spanning (6, 7) of juist een bepaalde sfeer (1).

Hijman Ongerijmd

De helft van de participanten van Hijman Ongerijmd vindt het belangrijk dat een kinderboek een goede schrijfstijl bevat. Het boek moet duidelijk en makkelijk te lezen zijn (11, 13) en de taal moet goed zijn (12, 16, 18). Door drie klanten wordt ‘leerzaam’ benoemd als eigenschap van een goed kinderboek. Participant 20 zegt hierover het volgende: ‘De figuren in het boek moeten ook tot nadenken aanzetten, ja, dat het voor meer empathie zorgt bij kinderen, dat er een kleine leeropdracht achter zit.’ Ook de illustraties worden door drie klanten gezien als een belangrijke eigenschap van kinderboeken. De illustraties dienen dan meestal als ondersteuning bij de tekst (7, 12).

In onderstaande tabel zijn de gecodeerde antwoorden op de vraag ‘Vindt u het belangrijk dat kinderboeken literaire kwaliteiten hebben?’ weergegeven.

Tabel 29

Antwoorden op de vraag 'Vindt u het belangrijk dat kinderboeken literaire kwaliteiten hebben? Waarom wel/niet?' per boekhandel (frequentie weergegeven)

Code	Kinderboekwinkel Nijmegen (N = 10)	Hijman Ongerijmd (N = 10)
Ja	6	2
Ja, maar leesplezier is het belangrijkste	3	2
Het hoeft niet altijd	0	3
Nee	1	3

Kinderboekwinkel Nijmegen

Zes klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen vinden het belangrijk dat kinderboeken literaire kwaliteiten hebben. Dit zijn drie keer zoveel klanten als het aantal klanten van Hijman Ongerijmd dat deze mening heeft. Participant 6 is één van deze zes klanten: 'Ja, dat vind ik toch wel belangrijk. Ik vind het fijner lezen, het blijft meer boeien en ik denk dat het ook voor- als de kinderen zelf gaan lezen dan vind ik het ook belangrijk dat ze, ja, dat ze goede zinnen lezen en dat het goed in elkaar steekt.' Drie klanten waarderen literaire kinderboeken, maar vinden leesplezier uiteindelijk het belangrijkste. Het motto is in dit geval: 'als ze maar blijven lezen' (4, 5, 1).

Hijman Ongerijmd

De meningen van de klanten van Hijman Ongerijmd zijn verdeeld. Drie participanten vinden dat kinderboeken geen literaire eigenschappen hoeven te hebben, ten opzichte van één klant van Kinderboekwinkel Nijmegen die deze mening deelt. Hoewel participant 17 graag zou willen dat haar kind literaire boeken leest, werkt het volgens haar in de praktijk anders: 'Het is verleidelijk om ja te zeggen, maar tegelijkertijd denk ik dat het kinderen niet zo heel veel uitmaakt, dat het veel meer gaat om het spannende verhaal, of een personage dat op dat moment heel populair is.' Participanten 11, 12 en 13 vinden het vooral belangrijk dat kinderen afwisselend lezen. Kinderboeken hoeven niet altijd literair te zijn, en commerciële boeken zijn ook welkom, maar ze moeten wel in aanraking komen met alle soorten boeken.

In onderstaande tabel zijn de gecodeerde antwoorden op de vraag 'Vindt u dat de literaire kwaliteit van kinderboeken gelijk is aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen?' weergegeven.

Tabel 30

Antwoorden op de vraag 'Vindt u dat de literaire kwaliteit van kinderboeken gelijk is aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen? Waarom wel/niet?' per boekhandel (frequentie weergegeven)

Code	Kinderboekwinkel Nijmegen (N = 10)	Hijman Ongerijmd (N = 10)
Ja, beide vormen kunnen literair waardevol zijn	6	2
Ja, beide vormen richten zich op taalgebruik	3	0
Nee, literaire volwassen boeken zitten op een ander literair niveau	1	6
Nee, het zijn twee verschillende vormen van literatuur	0	2

Kinderboekwinkel Nijmegen

Negen participanten van Kinderboekwinkel Nijmegen vinden dat de literaire kwaliteit van kinderboeken gelijk is aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen. Dit aantal is vier keer zo groot als het aantal van Hijman Ongerijmd, waar maar twee klanten deze mening delen. Participant 3 zegt het volgende: ‘Ja, het kan allebei een grote literaire waarde hebben, daar zit geen verschil tussen.’ Participant 9 is er ook van overtuigd dat beide vormen even belangrijk zijn, aangezien beide vormen van literariteit zich richten op taal en het gebruik daarvan. Volgens deze participant leggen literaire kinderboeken de basis voor de ontwikkeling naar verdere literatuur: ‘Je leert hierdoor echt taal en boeken waarderen, en de nieuwsgierigheid van kinderen opwekken, en daardoor de passieve en actieve taal ontwikkelen.’ Schrijver Ted van Lieshout deelt deze mening. Omdat kinderboeken net als boeken voor volwassenen geschreven zijn door volwassen auteurs die levenservaring bezitten, kunnen beide soorten boeken dezelfde betekenissen bevatten. Deze kunstervaring is voor alle mensen even belangrijk (Van Os, 2003).

Hijman Ongerijmd

Meer dan driekwart van de participanten van Hijman Ongerijmd vindt dat literaire kinderboeken en literaire boeken voor volwassenen van elkaar verschillen, omdat ze op een ander literair niveau zitten of omdat het twee verschillende vormen van literatuur zijn. Volgens participant 16 zit er een duidelijk niveauverschil tussen beide vormen: ‘Nee, ik denk dat volwassen literaire boeken toch wel op een ander soort niveau zitten. Die zitten denk ik toch wat complexer in elkaar, en dat neem ik dan toch wat serieuzer.’ Oud-directeur van het Letterkundig Museum en Kinderboekenmuseum Anton Korteweg deelt deze mening met bovengenoemde participanten. Zo stelt hij in een interview dat in kinderboeken ‘de ruimte van het volledige leven’ niet naar voren komt, en dat dit soort boeken vooral rustgevend is,

terwijl boeken voor volwassenen juist verontrustend zijn (Van Os, 2003). Participant 18 is van mening dat hoewel beide vormen bestempeld kunnen worden als literatuur, het wel twee verschillende vormen van literatuur zijn, want voor een boek voor volwassenen stel je andere eisen.

In onderstaande tabel zijn de gecodeerde antwoorden op de vraag ‘Wat is uw positie binnen de discussie over het literaire karakter van kinderboeken?’ weergegeven. Participanten die niet op de hoogte waren van de discussie, kregen hier een korte toelichting over.

Tabel 31

Antwoorden op de vraag ‘Wat is uw positie binnen de discussie over het literaire karakter van kinderboeken?’ per boekhandel (frequentie weergegeven)

Code	Kinderboekwinkel Nijmegen (N = 10)	Hijman Ongerijmd (N = 10)
Het is belangrijk dat kinderen meer literaire kinderboeken lezen	3	0
Het is vooral belangrijk dat kinderen leesplezier ervaren	3	3
Het is al goed dat kinderen lezen, dus het soort boeken maakt niet uit	1	1
Het is belangrijk dat er verschillende kinderboeken zijn	3	5
Commerciële kinderboeken zijn net zo belangrijk als literaire kinderboeken	0	1

Kinderboekwinkel Nijmegen

Drie klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen, ten opzichte van nul klanten van Hijman Ongerijmd, vinden het belangrijk dat kinderen meer literaire kinderboeken lezen. Zo vindt participant 9 het belangrijk dat kinderen meer literaire kinderboeken lezen, omdat dit goed is voor hun (taal)ontwikkeling. Dit komt overeen met de mening van Van Dijk en Klaver over literaire kinderboeken: om de leesvaardigheid van kinderen te verhogen, moeten kinderen aangespoord worden literaire kinderboeken te lezen (Van Dijk & Klaver, 2021a). Drie andere klanten geven aan dat het vooral belangrijk is dat kinderen leesplezier ervaren. Participant 3 is hier sterk van overtuigd: ‘Ik ben allang blij dat ze lezen, en we hoeven daarom ook niet alleen literaire boeken aan te prijzen.

Leesplezier staat voorop, en hoewel ik zelf hou van literaire kinderboeken en ik het goed vind dat deze door volwassenen goed besproken worden, hoeven we kinderen niet te dwingen ook deze boeken veel te gaan lezen. Laat ze vooral lezen wat ze leuk vinden.’ Tot slot zijn er ook drie participanten die het met name belangrijk vinden dat er verschillende kinderboeken beschikbaar zijn. Zo beargumenteert participant 4 het volgende: ‘Ik vind het wel belangrijk dat kinderen lezen wat ze leuk vinden, maar het is altijd goed om ook aan te sporen om andere dingen te proberen, om te ontdekken wat je nog meer leuk vindt.’

Hijman Ongerijmd

De helft van de klanten van Hijman Ongerijmd vindt het vooral belangrijk dat er commerciële én literaire kinderboeken zijn. Participant 11 zegt hierover het volgende: ‘Ik vind het denk ik vooral belangrijk dat er voor kinderen veel wisseling is in het soort kinderboeken. Beide boeken moeten ze lezen.’ Participant 16 vindt dat kinderen vooral ‘zelf mogen kiezen waar ze zich goed bij voelen’. Ook de commerciële boeken zijn volgens deze klant belangrijk: ‘Juist nu kinderen zoveel op hun iPad en tablet zitten, is het extra belangrijk om meer aansluiting te vinden bij de belevingswereld van kinderen, desnoods dus in de vorm de niet-literaire boeken.’ Dat jongeren veel tijd online besteden en weinig boeken lezen, blijkt ook uit verschillende onderzoeken. Zo concludeerden Schapers, Haan en Wennekers (2019) dat dertien- tot negentienjarigen veertien minuten per dag besteden aan lezen, terwijl ze minsten anderhalf tot twee uur besteden aan mobiele apparaten. Daarnaast vinden drie participanten dat vooral het leesplezier voorop staat. Met het oog op het toekomstige leesgedrag van kinderen is het belangrijk om hier de nadruk op te leggen: ‘Voor kinderen is het heel belangrijk dat ze het leuk gaan vinden. Zodat ze het later ook nog willen doen in plaats van dat ze zoiets hebben van bah wat is dat, waardoor ze misschien niet meer willen lezen’ (12). Deze visie op kinderboeken komt overeen met de visie van instanties als Stichting Lezen en het Nederlands Letterenfonds, die in campagnes als de Jonge Jury-campagne vooral de nadruk leggen op het leesplezier om jongeren aan het lezen te krijgen (Jonge Jury, z.d.).

In onderstaande tabel zijn de gecodeerde antwoorden op de vraag ‘Maakte u tijdens uw bezoek aan Hijman Ongerijmd/Kinderboekwinkel Nijmegen onderscheid tussen literaire kinderboeken, en commerciële, niet-literaire kinderboeken?’ weergegeven.

Tabel 32

Antwoorden op de vraag ‘Maakte u tijdens uw bezoek aan Hijman Ongerijmd/Kinderboekwinkel Nijmegen onderscheid tussen literaire kinderboeken, en commerciële, niet-literaire kinderboeken?’ per boekhandel (frequentie weergegeven)

Code	Kinderboekwinkel Nijmegen (N = 10)	Hijman Ongerijmd (N = 10)
-------------	---	--------------------------------------

Ik kijk bewust naar de literaire kinderboeken, maar hou in mijn achterhoofd wat het kind leuk vindt	2	0
Ja, ik maak een onderscheid tussen literaire en commerciële kinderboeken	4	1
Nee, ik maak geen onderscheid tussen literaire en commerciële kinderboeken	0	6
Ik let vooral op wat het kind waarvoor ik het boek koop leuk vindt	4	3

Kinderboekwinkel Nijmegen

Vier participanten van Kinderboekwinkel Nijmegen maken bewust een onderscheid tussen literaire en commerciële kinderboeken, terwijl maar één klant van Hijman Ongerijmd dit doet. Zo maakt participant 8 dit onderscheid bewust en past hier ook haar koopgedrag op aan: ‘Nee, ik ben me daar wel zeker van bewust. Ik koop dan ook liever niet de meer commerciële boeken voor mijn eigen kind.’ Vier andere participanten letten tijdens hun bezoek aan de kinderboekwinkel vooral op wat het kind waarvoor ze het boek kopen leuk vindt. Participant 6 krijgt meestal tips mee van haar kleinkinderen. Wanneer ze weet wat voor boeken ze leuk vinden, zoekt ze specifiek naar deze boeken in de winkel.

Hijman Ongerijmd

Meer dan de helft van de klanten van Hijman Ongerijmd maakt geen onderscheid tussen literaire en commerciële kinderboeken. Zo zegt participant 14 het volgende: ‘Ik kijk vooral naar wat me aanspreekt en ik maak niet echt een onderscheid.’ Participanten 17 en 19 houden zich met name bezig met de selectie kinderboeken die de boekhandel prominent presenteert. Een opvallend verschil met Kinderboekwinkel Nijmegen is dat er binnen deze boekhandel geen klanten zijn die onder deze categorie vallen. Drie andere participanten van Hijman Ongerijmd letten vooral op de boeken die het kind waarvoor ze het boek kopen leuk vindt: ‘Nou ja, ik heb nichtjes en die lezen graag, en dan ben ik wel echt aan het kijken van goh, wat vinden ze leuk, wat gaan ze leuk vinden’ (12).

In onderstaande tabel zijn de gecodeerde antwoorden op de vraag ‘Bezocht u Hijman Ongerijmd/Kinderboekwinkel Nijmegen omdat u verwachtte hier literaire kinderboeken te vinden?’ weergegeven.

Tabel 33

Antwoorden op de vraag 'Bezoekt u Hijman Ongerijmd/Kinderboekwinkel Nijmegen omdat u verwachtte hier literaire kinderboeken te vinden?' per boekhandel (frequentie weergegeven)

Code	Kinderboekwinkel Nijmegen (N = 10)	Hijman Ongerijmd (N = 10)
Ja	6	0
Nee	4	10

Kinderboekwinkel Nijmegen

Meer dan de helft van de klanten bezoekt Kinderboekwinkel Nijmegen, omdat ze verwachten hier literaire kinderboeken te vinden. Participant 4 maakt hierbij gelijk een vergelijking met de kwaliteitsboekhandel van Nijmegen: 'Ja, en ik denk ook dat daar ook wel het verschil in zit met bijvoorbeeld Dekker van de Vegt. Daar zul je denk ik toch meer de commerciële boeken vinden.' Vier participanten komen niet per se voor de literaire kinderboeken naar de kinderboekwinkel, zo ook participant 1: 'Nee, dat is niet de reden, want ik vind dat ze bij Dekker van de Vegt ook een hele goede collectie hebben, ik ga naar de kinderboekwinkel vanuit de gunfactor denk ik.'

Hijman Ongerijmd

Er zijn geen klanten van Hijman Ongerijmd die de boekhandel bezoeken omdat ze verwachten hier literaire kinderboeken te vinden. Hoewel dit voor de klanten geen bewuste reden is, verwachten twee klanten wel dat ze het verkopen (15, 17, 20). Andere klanten geven aan niet voor literaire kinderboeken de winkel te bezoeken, maar ter plekke te kijken wat ze tegenkomen (12, 14).

4.2.5 Concurrentie tussen boekhandels

Tot slot zijn drie vragen gesteld over de concurrentie tussen Kinderboekwinkel Nijmegen en Dekker van de Vegt/Hijman Ongerijmd en De Arnhemse Kinderboekwinkel. In onderstaande tabel zijn de antwoorden op de vraag 'Kent u De Arnhemse Kinderboekwinkel/Dekker van de Vegt?' weergegeven.

Tabel 34

Antwoorden op de vraag 'Kent u De Arnhemse Kinderboekwinkel/Dekker van de Vegt?' per boekhandel (frequentie weergegeven)

Code	Kinderboekwinkel Nijmegen (N = 10)	Hijman Ongerijmd (N = 10)
Ja	9	6
Nee	1	4

Negen van de tien klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen kent Dekker van de Vegt. Één klant, die niet in Nijmegen woont, maar in Denemarken, kent deze kwaliteitsboekhandel niet. Zes klanten van Hijman Ongerijmd zijn bekend met De Arnhemse Kinderboekwinkel, terwijl vier klanten aangeven deze kinderboekwinkel niet te kennen.

De volgende twee vragen zijn alleen ingevuld door de mensen die Dekker van de Vegt/De Arnhemse Kinderboekwinkel kennen. In het geval van Kinderboekwinkel Nijmegen zijn dat negen participanten, en van de klanten van Hijman Ongerijmd zijn dat er zes. In onderstaande tabel zijn de antwoorden op de vraag ‘Bezoekt u De Arnhemse Kinderboekwinkel/Dekker van de Vegt weleens voor de aankoop van een kinderboek?’ weergegeven.

Tabel 35

Antwoorden op de vraag ‘Bezoekt u De Arnhemse Kinderboekwinkel/Dekker van de Vegt weleens voor de aankoop van een kinderboek? Waarom wel/niet?’ per boekhandel (frequentie weergegeven)

Code	Kinderboekwinkel Nijmegen (N = 9)	Hijman Ongerijmd (N = 6)
Ja	1	3
Alleen als ik er toevallig ben	1	0
Soms, maar ik kijk eerst of ze het boek hebben in Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd	2	0
Nee	5	3

Kinderboekwinkel Nijmegen

Meer dan de helft van de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen geeft aan Dekker van de Vegt nooit te bezoeken voor de aankoop van een kinderboek. Participant 9 kiest er bewust voor om Dekker van de Vegt niet te bezoeken voor de aankoop van een kinderboek: ‘Nee, ik loop daar niet naar de kinderboeken, ik kom daar alleen maar voor mezelf. Toen de kinderen pasgeboren waren, deed ik dat wel, en ik werd iedere keer teleurgesteld, het is me een te klein assortiment, en te eenkennig.’

Participant 1 geeft aan Dekker van de Vegt alleen te bezoeken voor de aankoop van een kinderboek als ze een kinderboek niet in de kinderboekwinkel verkopen. Eén participant geeft aan Dekker van de Vegt wel te bezoeken voor kinderboeken. Ze noemt daarbij de volgende reden: ‘Ja, vooral omdat zij daar ook een tweedehandssectie hebben.’

Hijman Ongerijmd

De helft van de klanten van Hijman Ongerijmd bezoekt De Arnhemse Kinderboekwinkel wel voor de aankoop van kinderboeken. Participant 17 licht dit toe door aan te geven dat ze in de kinderboekwinkel ook speelgoed en merchandise van boeken verkopen. De andere helft van de klanten van Hijman Ongerijmd geeft daarentegen aan De Arnhemse Kinderboekwinkel niet te bezoeken voor de aankoop van een kinderboek. Participant 14 zegt hierover het volgende: ‘Nou, ik vind de plek (De Arnhemse Kinderboekwinkel) niet zo gunstig. De locatie ligt dus niet op de route, en er ligt daar heel veel en het is niet heel duidelijk georganiseerd.’

In onderstaande tabel zijn de antwoorden op de vraag ‘Waarom koos u ervoor Hijman Ongerijmd/Kinderboekwinkel Nijmegen te bezoeken voor de aankoop van een kinderboek, in plaats van De Arnhemse Kinderboekwinkel/Dekker van de Vegt?’ weergegeven. In totaal zijn aan de negen antwoorden van de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen twintig codes gekoppeld, en aan de zes antwoorden van Hijman Ongerijmd tien.

Tabel 36

Antwoorden op de vraag ‘Waarom koos u ervoor Hijman Ongerijmd/Kinderboekwinkel Nijmegen te bezoeken voor de aankoop van een kinderboek, in plaats van De Arnhemse Kinderboekwinkel/Dekker van de Vegt?’ per boekhandel (frequentie weergegeven)

Code	Kinderboekwinkel Nijmegen (N = 9)	Hijman Ongerijmd (N = 6)
Assortiment	2	3
Service van personeel	8	1
Winkelgemak	0	4
Winkelatmosfeer	4	1
Positieve associatie	2	0
Winkelindeling	1	0
Financiële steun	2	0
Vertrouwde boekhandel	1	1

Kinderboekwinkel Nijmegen

Acht van de negen participanten van Kinderboekwinkel Nijmegen kozen specifiek voor Kinderboekwinkel Nijmegen ten opzichte van Dekker van de Vegt om de service van het personeel. Dit aantal is hoog vergeleken met het aantal van Hijman Ongerijmd. Hier benoemt maar één klant de service van het personeel. De klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen vinden de boekverkopers in deze winkel persoonlijker (9, 10, 7), het advies beter (6, 4, 3, 2) en het personeel vriendelijker (5) dan in Dekker van de Vegt. Bijna de helft van de participanten koos daarnaast specifiek voor de kinderboekwinkel omdat ze de sfeer in Kinderboekwinkel Nijmegen fijner vinden dan de sfeer in

Dekker van de Vegt. Zo ook participant 9: 'Naast bovengenoemde redenen, vind ik dat de kinderboekwinkel een fijnere, kleinschalige sfeer heeft, het is wat persoonlijker.' De genoemde winkeleigenschappen 'assortiment', 'service van personeel' en 'winkelatmosfeer' komen overeen met de factoren van winkelkeuzegedrag die Pan en Zinkhan (2006) onderscheiden.

Hijman Ongerijmd

Meer dan de helft van de participanten van Hijman Ongerijmd koos specifiek voor deze kwaliteitsboekhandel ten opzichte van De Arnhemse Kinderboekwinkel vanwege winkelgemak. Klanten liepen er toevallig langs (14, 15) of vinden dat de ligging van Hijman Ongerijmd centraler is (12, 19). Deze categorie werd niet genoemd door klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen. Daarnaast kozen drie klanten specifiek voor Hijman Ongerijmd vanwege het assortiment. Participant 14 vindt het bijvoorbeeld fijn dat er al een beperkte selectie voor je wordt gemaakt in Hijman Ongerijmd. Participant 11 koos vooral voor Hijman Ongerijmd vanwege haar eigen boekenvoorkeur: 'En de kinderboekwinkel is natuurlijk alleen gericht op kinderen, en ik lees zelf voor mezelf vaker boeken tussen volwassen en jongeren in, dus voor mezelf zou ik niet naar de kinderboekwinkel gaan.' De genoemde winkeleigenschappen 'assortiment', 'service van personeel', 'winkelgemak' en 'winkelatmosfeer' komen overeen met de factoren van winkelkeuzegedrag die Pan en Zinkhan (2006) onderscheiden.

5. Conclusie

Het doel van dit onderzoek was een antwoord te vinden op de volgende onderzoeksvraag: *Wat motiveert consumenten om ofwel de kinderboekhandel ofwel de algemene kwaliteitsboekhandel te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek, en in hoeverre speelt hun visie op het literaire gehalte van kinderboeken daarbij een rol?* Aan de hand van een mixed-method onderzoek, in de vorm van enquêtes en interviews, is er een poging gedaan dit vraagstuk te onderzoeken bij klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen en kwaliteitsboekhandel Hijman Ongerijmd. De eerste boekhandel is gevestigd in Nijmegen, een linkse universiteitsstad (Koppen & Klerks, 2023) en de locatie van Hijman Ongerijmd is Arnhem, een stad die bekendstaat als ‘winkelstad’ (Holland, z.d.). De vragen in de enquêtes en interviews zijn te verdelen in vier categorieën: winkelmotivatie, winkelkeuzegedrag, literaire kinderboeken en concurrentie met een andere boekhandel. Daarnaast begon de enquête met een aantal algemene vragen. In deze conclusie wordt het onderzoek samengevat aan de hand van de gebruikte categorieën, waarna tot slot een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag.

De eerste categorie is ‘winkelmotivatie’. Uit de enquêtevragen over doelspecifieke winkelmotivatie bleek dat klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen vooral winkelen vanuit utilitaire winkelmotivatie, terwijl klanten van Hijman Ongerijmd de boekhandel met name bezoeken voor hedonistische doeleinden. Een reden hiervoor zou kunnen zijn dat de klanten van Hijman Ongerijmd de boekhandel ook bezoeken voor boeken voor volwassenen, en daarom de winkel vaker bezoeken om rond te neuzen, terwijl de klanten van de kinderboekwinkel regelmatig met een gericht doel naar de winkel gaan om boeken voor (klein)kinderen te kopen.

Uit de vragen over activiteitsspecifieke winkelmotivatie bleek dat klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen de boekhandel vaker bezoeken voor het opdoen van kennis, voor sociale interactie of omdat ze een specifiek boek/cadeau nodig hebben dan de klanten van Hijman Ongerijmd. Tevens bleek dat de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen van 60 jaar of ouder de boekhandel het vaakst bezoekt voor een specifiek boek/cadeau. Een mogelijke oorzaak hiervan zou kunnen zijn dat deze groep bestaat uit grootouders die boeken kopen voor hun kleinkinderen. De interviews gaven aan dat de klanten van de kinderboekwinkel de boekhandel bezoeken omdat ze hier goed advies kunnen krijgen, het een plezierige plek is en ze zoeken naar een specifiek boek/cadeau. De klanten van Hijman Ongerijmd gaven aan de winkel te bezoeken omdat ze het leuk vinden en omdat ze een specifiek boek/cadeau nodig hadden, maar meer dan de helft gaf ook aan geen specifieke motivatie te hebben. Ze liepen toevallig langs de boekhandel of waren toch al in de buurt. Een mogelijke verklaring hiervoor kan zijn dat Arnhem wordt gezien als winkelstad (Holland, z.d.). Deze verklaring wordt deels bevestigd door het aantal klanten dat de winkel al kende voor hun bezoek: bij Hijman Ongerijmd is dat 60%, ten opzichte van 90% bij Kinderboekwinkel Nijmegen.

De tweede categorie is de categorie ‘winkelkeuzegedrag’. Uit de enquêtes bleek dat er voor Kinderboekwinkel Nijmegen werd gekozen vanwege het assortiment, de service en het personeel, terwijl klanten van Hijman Ongerijmd het hoogst scoorden op de factoren assortiment en winkelgemak. Dat de consumenten het liefst kiezen voor de meest dichtstbijzijnde winkel, is in lijn met het onderzoek van Pan en Zinkhan (2006). De klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen scoorden hoger op alle bevroegde constructen van winkelkeuzegedrag, behalve op het construct ‘winkelgemak’. Dit verschil tussen de boekhandels geeft mogelijk aan dat de klanten van de kinderboekwinkel meer emotioneel betrokken zijn bij hun specifieke keuze voor deze boekhandel. Uit de interviews blijkt daarnaast dat klanten van de kinderboekwinkel naast de service van het personeel en het assortiment ook specifiek naar deze boekhandel gaan vanwege de winkelatmosfeer. Ook dit is in lijn met onderzoek van Pan en Zinkhan (2006), waarin wordt beschreven dat consumenten die de winkelatmosfeer van een winkel waarderen meer emotionele waarde hechten aan de winkel. Klanten van Hijman Ongerijmd bezoeken de boekhandel daarnaast vanwege de overzichtelijke winkelindeling, en het assortiment dat ook boeken voor volwassenen bevat.

De derde categorie gaat over literaire kinderboeken. Uit de enquêtes en de interviews bleek dat de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen liever kinderboeken lezen voor hun eigen plezier en positiever oordelen over en meer waarde hechten aan literaire kinderboeken ten opzichte van commerciële kinderboeken. Deze groep klanten koopt het liefst literaire kinderboeken en bezoekt de boekhandel vaker met het doel hier literaire kinderboeken te halen. Daarnaast bleek uit de interviews dat een deel van de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen van mening is dat het lezen van literaire kinderboeken gestimuleerd moet worden ten behoeve van de leesvaardigheid van kinderen, wat overeenkomt met de visie van Van Dijk en Klaver (2021a) op kinderboeken. Klanten van Hijman Ongerijmd vinden vooral leesplezier belangrijk. Commerciële kinderboeken zijn niet minder belangrijk dan de literaire varianten. Zolang kinderen met plezier lezen, is het goed. Deze visie is in lijn met de visie van leesbevorderaars als Stichting Lezen die met bijvoorbeeld de Jonge Jury-campagne de nadruk leggen op leesplezier (Jonge Jury, z.d.). Een voor de hand liggende verklaring voor de bevinding dat bezoekers van de kinderboekhandel meer waarde hechten aan literaire kinderboeken is het gegeven dat deze bezoekers de moeite nemen een gespecialiseerde boekhandel te bezoeken. Dit kan wijzen op een specifieke interesse in kinderboeken. Een andere verklaring heeft betrekking op de steden waarin de boekhandels zich bevinden. Nijmegen is een linkse universiteitsstad (Koppen & Klerks, 2023) en heeft daarom mogelijk meer inwoners die waarde hechten aan literaire boeken, terwijl Arnhem vooral bekendstaat als winkelstad (Holland, z.d.) en deze groep mensen daardoor mogelijk minder waarde hecht aan de literariteit van kinderboeken.

Tot slot zijn er vragen gesteld over de concurrentie met een andere boekhandel. Hieruit bleek dat de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen trouwer bleven aan deze boekhandel, dan de klanten van Hijman Ongerijmd aan deze winkel. Zo kopen de klanten van de kinderboekwinkel het liefst hun kinderboeken in deze boekhandel, terwijl de helft van de klanten van Hijman Ongerijmd aangeeft geen

voorkeur te hebben. Dit kan verklaard worden door het grote aantal klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen dat woont in Nijmegen (78%), en daarom mogelijk meer verbonden is met de boekhandel. De klanten van de kinderboekwinkel geven de brede kennis en goede service van het personeel als reden om terug te komen naar deze boekhandel. Daarnaast kwam in de interviews naar voren dat meer dan de helft van de klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen Dekker van de Vegt nooit bezoekt voor kinderboeken of alleen wanneer het niet anders kan (bijvoorbeeld wanneer de kinderboekwinkel dicht is). De helft van de klanten van Hijman Ongerijmd bezoekt De Arnhemse Kinderboekwinkel weleens voor een kinderboek, vooral vanwege het brede en gespecialiseerde assortiment.

Op basis van bovengenoemde resultaten kan het volgende antwoord worden geformuleerd op de onderzoeksvraag die centraal stond binnen dit onderzoek. Consumenten bezoeken de kinderboekhandel vooral met een gericht doel. Daarbij motiveert met name de behoefte aan sociale interactie, plezier, het verkrijgen van advies en de behoefte aan een specifiek boek/cadeau consumenten om de kinderboekhandel te bezoeken. Klanten kiezen voor de kinderboekhandel vanwege het assortiment, de service, het personeel en de winkelatmosfeer. Daarnaast blijven veel klanten trouw aan dezelfde kinderboekhandel, en bezoeken ze liever geen kwaliteitsboekhandel voor de aankoop van een kinderboek. Consumenten bezoeken de kwaliteitsboekhandel vooral voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek vanwege de winkelervaring, en minder met een gericht doel. Daarbij speelt de behoefte aan het ervaren van plezier en de aankoop van een specifiek boek/cadeau een rol in de winkelmotivatie. Een groot deel van de consumenten dat de kwaliteitsboekhandel bezoekt voor een kinderboek loopt toevallig langs de winkel, en ervaart aanvankelijk geen motivatie. De klanten bezoeken de kwaliteitsboekhandel voor het brede assortiment dat verschillende genres bevat, en de winkelindeling. Deze klantgroep koopt hun kinderboeken niet uitsluitend in dezelfde kwaliteitsboekhandel.

De klanten van de kinderboekhandel hechten meer waarde aan literaire kinderboeken dan de klanten van de kwaliteitsboekhandel. De eerste groep bezoekt de kinderboekhandel met als doel hier literaire kinderboeken te vinden, onder andere omdat dit volgens hen goed is voor de leesvaardigheid van kinderen, terwijl de klanten van de kwaliteitsboekhandel geen onderscheid maken tussen de literaire en commerciële kinderboeken. Zij vinden het vooral belangrijk dat kinderen lezen leuk vinden. Daarbij maakt het soort boeken niet uit. Dit onderzoek heeft aangetoond dat klanten van kinderboekhandels grotendeels op een andere manier gemotiveerd zijn de boekhandel te bezoeken en meer waarde hechten aan literaire kinderboeken dan klanten van kwaliteitsboekhandels. Dit verschil maakt hard dat de kinderboekhandel een unieke positie bekleedt binnen het Nederlandse literaire veld, en niet één op één vergeleken kan worden met de algemene kwaliteitsboekhandel.

6. Discussie

Op basis van de resultaten en de conclusie zullen in dit hoofdstuk de beperkingen van het huidige onderzoek besproken worden, en wordt er vervolgens een aantal suggesties voor vervolgonderzoek gegeven. De eerste drie beperkingen van deze masterscriptie hebben betrekking op de invulling van het onderzoek. Ten eerste is het aantal onderzochte boekhandels klein. Binnen dit onderzoek zijn de enquêtes en interviews alleen afgenomen bij Kinderboekwinkel Nijmegen en kwaliteitsboekhandel Hijman Ongerijmd. Om een beter en algemener beeld te kunnen krijgen van de winkelmotivatie en het winkelgedrag van klanten van de boekhandel, zou het goed zijn om bij toekomstig onderzoek naar een gelijksoortig onderwerp meerdere boekhandels te betrekken. Dit punt brengt ons bij de tweede beperking. De kans bestaat namelijk dat de resultaten van het huidige onderzoek voor een deel beïnvloed zijn door de specifieke locatie van beide winkels. Eén winkel staat in Nijmegen en de andere in Arnhem. Waar Nijmegen een linkse universiteitsstad is (Koppen & Klerks, 2023), staat Arnhem vooral bekend als winkelstad (Holland, z.d.). Door meerdere boekhandels te betrekken bij het onderzoek, is het makkelijker om te achterhalen of de resultaten beïnvloed worden door de stad, of dat het winkelgedrag van klanten van de kinderboekhandel daadwerkelijk verschilt van het winkelgedrag van klanten van de kwaliteitsboekhandel. Deze kwestie had voor een deel voorkomen kunnen worden door in de enquête te vragen naar het opleidingsniveau van de participanten. Als dit was gevraagd, hadden we geweten of de winkelmotivatie en visie op literaire kinderboeken van consumenten verschilt per opleidingsniveau. Als dat het geval is, zou het een verklaring kunnen zijn voor de hogere waardering van literaire kinderboeken door klanten van Kinderboekwinkel Nijmegen, die voor een groot deel afkomstig zijn uit de universiteitsstad.

De volgende twee beperkingen hebben betrekking op het type onderzoek dat is uitgevoerd. Allereerst is er binnen dit onderzoek meerdere keren gevraagd naar termen als ‘literair’, ‘lectuur’ en ‘commercieel’. Hoewel er binnen de enquête werd aangegeven wat er bedoeld werd met de termen ‘literair’ en ‘lectuur’ zijn de meningen van individuen over de precieze betekenis van deze termen subjectief: wat door de een gezien wordt als literatuur, kan door de ander bestempeld worden als lectuur/commercieel. Dit zorgt ervoor dat de validiteit van de antwoorden op de vragen die deze drie termen benoemen, niet 100% is. De volgende beperking gaat over de specifieke participanten van het onderzoek. In de twee boekhandels is gevraagd of klanten die de winkel bezochten voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek de enquête wilden invullen. Vervolgens konden deze klanten aangeven of ze wilden deelnemen aan het interview. De consequentie van deze manier van participantenwerving is dat de kans groot is dat alleen de enthousiaste, gemotiveerde consumenten deelnemen aan het onderzoek. Dit geldt vooral voor de participanten van de interviews, aangezien dit voor hen tijdrovender was dan het invullen van de enquête. Dit heeft als gevolg dat de resultaten wellicht niet helemaal te generaliseren zijn over de doelgroep van dit onderzoek.

Uit de conclusie van dit onderzoek is gebleken dat de kinderboekhandel een unieke positie bekleedt binnen het Nederlandse literaire veld, en niet één op één vergeleken kan worden met de algemene kwaliteitsboekhandel. Deze bevinding versterkt het punt dat Bax, Dera, Oerlemans en Van der Starre maken in hun artikel over het schema van het Nederlandse literaire veld van Dorleijn en Van Rees (2022). Waar Bax et al. opperen dat het onterecht is dat de term ‘boekhandel’ te homogeen wordt behandeld in het overzicht van het literaire veld, bewijst dit onderzoek dat het daadwerkelijk onterecht is. Verschillende soorten boekhandels, in dit geval specifiek de kinderboekhandel en de kwaliteitsboekhandel, worden bezocht om verschillende redenen door verschillende klanten en kunnen daarom niet gezien worden als één instantie. Het huidige onderzoek neemt een pionierspositie in binnen het wetenschappelijke onderzoek naar het Nederlandse literaire veld en opent om deze reden veel deuren naar toekomstig onderzoek binnen dit wetenschapsgebied. Zo zou het interessant zijn om ook andere soorten boekhandels, zoals de stationsboekhandel of het antiquariaat, onder de loep te nemen om te onderzoeken of ook deze boekhandels uniek zijn in hun soort.

Aangezien de kinderboekhandel als institutie vóór dit onderzoek nog niet wetenschappelijk is onderzocht, kan het huidige onderzoek dienen als basis voor toekomstig uitbreidend onderzoek naar de positie van de kinderboekhandel binnen het Nederlandse literaire veld. Eigenschappen en waarden van kinderboekhandels in Nederland zouden in dit grootschalige onderzoek nog meer naar boven kunnen komen, om er uiteindelijk voor te zorgen dat de kinderboekhandel een centralere plek inneemt in het wetenschappelijke onderzoek naar het Nederlandse literaire veld. Met het oog op de huidige slechte leesvaardigheid van Nederlandse kinderen, zou het daarnaast goed zijn om nader te onderzoeken welke rol de kinderboekhandel mogelijk zou kunnen spelen in het verbeteren van de leesvaardigheid van deze kinderen.

In combinatie met bovengenoemd onderzoek zou het interessant zijn om het onderzoek naar consumentengedrag in Nederlandse boekhandels uit te breiden. In toekomstig onderzoek zou er dieper in kunnen worden gegaan op de winkelmotivatie en het winkelkeuzegedrag van de consumenten, eigenschappen van deze consumenten of het winkelgedrag van de klanten. Hierbij kan een onderscheid gemaakt worden tussen de verschillende soorten boekhandels in Nederland. In het geval van kinderliteratuur zou het interessant zijn om te onderzoeken welke boeken de klanten van de verschillende soorten boekhandels daadwerkelijk kopen, om te kijken of hier een duidelijk verschil tussen zit. In het kader van leesbevordering van Nederlandse kinderen kan dit namelijk iets zeggen over de verspreiding van kinderboeken onder kinderen.

7. Bibliografie

- Adeoye-Olatunde, O.A. & Olenik, N. L. (2021). Research and scholarly methods: Semi-structured interviews. *Journal of the American College of Clinical Pharmacy*, 4(10), 1358-1367.
- Akveld, J. (1998). 'Wij hebben van het kinderboek een volwaardig product gemaakt' De kinderboekwinkel als emancipator. *Literatuur zonder leeftijd*, 12, 382-387.
- Andringa, E., Levie, S. & Sanders, M. (2006). Het buitenland bekeken Vijf internationale auteurs door Nederlandse ogen (1900-2000). *Nederlandse Letterkunde*, 11, 197-209.
- Babin, B.J., Darden, W.R. & Griffin, M. (1994). Work and/or Fun: Measuring Hedonic and Utilitarian Shopping Value. *Journal of Consumer Research*, 20(4), 644-656.
- Bax, S., Dera, J., Oerlemans, A. & Starre, K. van der. (2022). Het literaire veld als schema, Actuele kanttekeningen bij een dominant model in de neerlandistiek. *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde*, 138(2), 164-180.
- Bekkering, H. & Lierop, H. van. (1997). Hoe literair oordeelt de griffeljury? Harry Bekkering & Helma van Lierop. *Literatuur zonder leeftijd*, 11, 461-77.
- Bitner, M.J. (1992). Servicescapes: The Impact of Physical Surroundings on Customers and Employees. *Journal of Marketing*, 56(2), 57-71.
- Boorsma, M. (2006). Kunstmarketing. *Hoe marketing kan bijdragen aan het maatschappelijk functioneren van de kunst, in het bijzonder van toneelkunst in Nederland*. Groningen: Boekmanstichting.
- Botti, S. (2000). What role for marketing in the arts? An analysis of arts consumption and artistic value. *International Journal of Arts Management*, 2(3), 16-27.
- Bourdieu, P. (1979). *La distinction : critique sociale du jugement*. Parijs: Éditions de Minuit.
- Buchanan, G. & Mckay, D. (2011). In the bookshop: examining popular search strategies. In: Buchanan, G. & Mckay, D. (2011). *Proceedings of 'Bringing together scholars, scholarship and research data', the ACM/IEEE Joint Conference on Digital Libraries* (pp. 269-278). New York: ACM.
- Braber, H. van den, Dera, J., Joosten, J. & Steenmeijer, M. (2021). *Branding Books Across the Ages*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Castillo-Montoya, M. (2016). Preparing for Interview Research: The Interview Protocol Refinement Framework. *The Qualitative Report*, 21(5), 811-831.

- Dhar, S.K., Hoch, S.J. & Kumar, N. (2001). Effective Category Management Depends on the Role of the Category. *Journal of Retailing*, 77(2), 165-184.
- Dessing, M. (12 oktober 2023). De Nijmeegse Kinderboekwinkel organiseert crowdfunding voor herinrichting. *Boekblad*. Geraadpleegd op 18 november 2023, van <https://boekblad.nl/Nieuws/Item/de-nijmeegse-kinderboekwinkel-organiseert-crowdfunding-voor-herinrichting>
- Dijk, Y. van. & Klaver, M. (6 juni 2021a). Opinie: Fastfood voor jonge lezers: de schadelijke promotie van pulp in het onderwijs. *Volkskrant*. Geraadpleegd op 13 december 2023, van <https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/opinie-fastfood-voor-jonge-lezers-de-schadelijke-promotie-van-pulp-in-het-onderwijs~b77597e2/>
- Dijk, Y. van. & Klaver, M. (6 juni 2021b). De Jonge Jury: van leesbevordering tot pulppromotie. *De Nederlandse Boekengids*. Geraadpleegd op 13 december 2023, van <https://www.nederlandseboekengids.com/20210607-yra-van-dijk-marie-jose-klaver/>
- Dorleijn, G.J. & Rees, K. van. (2006). Het Nederlandse literaire veld 1800-2000. In: Dorleijn, G.J. & Rees, K. van. (red.) (2006). *De productie van literatuur. Het literaire veld in Nederland in 1800-2000*. (pp. 15-37). Nijmegen: Uitgeverij Van Tilt.
- Even-Zohar, I. (1979). Polysystem Theory. *Poetics Today*, 287-310.
- Even-Zohar, I. (1990). Polysystem Theory. *Poetics Today*, 9-26.
- Ghesquiere, R. (2007). *Het verschijnsel Jeugdliteratuur*. Leuven: Uitgeverij Acco.
- Ghesquiere, R., Joosen, V. & Lierop-Debrauwer, H. van. (2014). *Een land van waan en wijs. Geschiedenis van de Nederlandse jeugdliteratuur*. Amsterdam: Atlas Contact.
- Holland. (z.d.). Arnhem. Geraadpleegd op 17 januari 2023, van https://www.holland.com/be_nl/toerisme/ontdek-nederland/bezoek-de-steden/arnhem.htm
- Jonge Jury. (z.d.). Over ons. Geraadpleegd op 13 december 2023, van <https://jongejury.nl/over-ons/>
- Joosen, Vanessa. [Universiteit van Vlaanderen]. (1 oktober 2020). *Waarom moet elke volwassene kinderboeken lezen?* [Video]. Geraadpleegd op 15 januari 2024, van <https://www.youtube.com/watch?v=3uQHBxiRxV4>
- Joosten, J. & Vaessens, T. (2004). Problemen en perspectieven van de modernletterkundige neerlandistiek. *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde*, 120(4), 340-355.
- Joostens, K. (2012). *Kunst & klant in de Nederlandse Podiumkunsten: naar een betere ruil van waarden tussen aanbieders en publiek*. Groningen: Rug bibliotheek.

- Koppen, M. van. & Klerks, M. (23 november 2023). Nijmegen blijft linkse stad: GroenLinks-PvdA verreweg de grootste. *De Gelderlander*. Geraadpleegd op 17 januari 2023, van <https://www.gelderlander.nl/nijmegen/nijmegen-blijft-linkse-stad-groenlinks-pvda-verreweg-de-grootste~ac593cc4/>
- Kotler, P., Armstrong, G., Wong, V. & Saunders, J. (2003). *Principes van marketing*. Amsterdam: Pearson Education Benelux.
- KvB Boekwerk. (27 januari 2022). Verkoopcijfers 2021. Geraadpleegd op 3 december 2023, van <https://kvbboekwerk.nl/monitor/markt/verkoopcijfers-2021>
- KvB Boekwerk. (23 februari 2023a). Verkoopcijfers 2022. Geraadpleegd op 18 november 2023, van <https://kvbboekwerk.nl/monitor/markt/verkoopcijfers-2022>
- KvB Boekwerk. (26 januari 2023b). Meer boeken verkocht via fysieke winkels. Geraadpleegd op 3 december 2023, van <https://kvbboekwerk.nl/monitor/markt/meer-boeken-verkocht-via-fysieke-winkels>
- Lichtenstein, D.R., Ridgway, N.M. & Netemeyer R.G. (1993). Price Perceptions and Consumer Shopping Behaviour: A Field Study. *Journal of Marketing Research*, 30(2), 234-245.
- Lierop-Debrauwer, H. van. (2000). Over de “Grote Gelijkheid”. Adolescentenromans voor jongeren en voor volwassenen. *Literatuur zonder leeftijd*, 14(53), 336-351.
- Maanen, H. van. (2009). *How to Study Art Worlds. On the Societal Functioning of Aesthetic Values*. (pp. 242-246). Amsterdam: Amsterdam University Press.
- McKim, C.A. (2016). The Value of Mixed Methods Research: A Mixed Methods Study. *Journal of Mixed Methods Research*, 11(2), 202-222.
- Mol, S.E. (2022). *Het belang van voorlezen en zelf lezen voor kinderen en adolescenten: Meta-analyse van het verband tussen (voor)leeservaring en leesvaardigheid*. Amsterdam: Stichting Lezen.
- Mulder, R. (2008). *De kunst van cultuurmarketing*. Bussum: Uitgeverij Coutinho.
- O’Brien, G. T. M. (2016). Small and slow is beautiful: well-being, ‘socially connective retail’ and the independent bookshop. *Social & Cultural Geography*, 18(4), 573-595.
- Os, Q. van. (2003). Discussie voor alle leeftijden? *Literatuur Zonder Leeftijd*, 17(62), 125-131.
- Overheid. (1 juli 2021). Wet op de vaste boekenprijs. Geraadpleegd op 3 december 2023, van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0017452/2021-07-01>
- Pan Y., Zinkhan, G.M. (2006). Determinants of retail patronage: A meta-analytical perspective. *Journal of Retailing*, 82(3), 229-243.

- Peters, H. & Lierop-Debrauwer, H. van. (1998). Volwassen leesplezier in jeugdboeken. Van escape naar goede smaak. *Literatuur Zonder Leeftijd*, 12, 137-152.
- Post, V. (2015). *De boekhandel & zijn klant. Een onderzoek naar de wensen, waarden en behoeften van de consument en de rol van kunstmarketing bij de fysieke boekhandel*. [Masterscriptie]. Rijksuniversiteit Groningen.
- Rosen, J. (2019). The Institutional Turn. *Oxford Research Encyclopedia of Literature*. Geraadpleegd op 23 november 2023, van <https://www.sciencegate.app/app/document#/10.1093/acrefore/9780190201098.013.1028/related-documents>
- Saldaña, J. (2013). *The Coding Manual for Qualitative Researchers*. Londen: SAGE Publications Ltd.
- Schaper, J., Haan, J. de & Wennekers, A. (2019). *Trends in Media: Tijd*. Den Haag: SCP.
- Sirohi, N., McLaughlin, E.W. & Wittink, D.R. (1998). A model of consumer perceptions and store loyalty intentions for a supermarket retailer. *Journal of Retailing*, 74(2), 223-245.
- Steenbergen, A. & Vries, E. de. (2017). *Boekhandel Godert Walter*. Groningen: Godert Walter.
- Stichting Lezen. (2023). Resultaten PISA-2022: leesvaardigheid Nederlandse jongeren opnieuw drastisch gedaald. Geraadpleegd op 13 december 2023, van <https://www.lezen.nl/nieuws/resultaten-pisa-2022-leesvaardigheid-nederlandse-jongeren-opnieuw-drastisch-gedaald/>
- Tauber, E.M. (1972). Why Do People Shop. *Journal of Marketing*, 36(4), 46-49.
- Timmermans, H. (1993). Retail Environments and Spatial Shopping Behavior. In: Gärling, T. en Colledge, R. G. (red.) (1993). *Behavior and Environment Psychological and Geographical Approaches*. (pp. 342-377). Amsterdam: Elsevier Science Publishers.
- Vanderschants, N., Timpany, C., Hinze, A. & Cunningham, S.J. (2014). Family visits to Libraries and Bookshops: Observations and Implications for Digital Libraries. In: Tuamsuk, K., Jatowt, A. & Rasmussen, E. (red.) (2014). *The Emergence of Digital Libraries – Research and Practices. ICADL 2014. Lecture Notes in Computer Science (vol 8839)* Cham: Springer.
- Vries, A. de. (1990). Het verdwijnende kinderboek. Opvattingen over jeugdliteratuur na 1980. *Leesgoed*, 17(2), 64-68.
- Wagner, T. & Rudolph, T. (2010). Towards a hierarchical theory of shopping motivation. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 17(5), 415-429.

Walker, B. (z.d.). Verbatim transcription vs non verbatim transcription – What’s the difference?

Geraadpleegd op 6 januari 2024, van <https://www.dittotranscripts.com/blog/verbatim-vs-non-verbatim-transcription/>

Wierenga, B. (1981). Marketing-onderzoek in Nederland. *Tijdschrift voor Marketing*, 15, 20-27.

8. Bijlagen

8.1 Enquêtes

Kinderboekwinkel Nijmegen

Beste klant,

Bedankt dat u meedoet aan dit onderzoek over de motivaties van klanten om deze boekhandel te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Hieronder worden enkele vragen gesteld over onder andere uw leesgedrag, winkelmotivatie, winkelkeuze en visie op literaire kinderboeken. Het is hierbij van belang dat u uw eigen mening invult, dus er is geen goed of fout antwoord. Het invullen duurt maximaal zes minuten, en de antwoorden zijn volledig anoniem. Lees de vraag zorgvuldig door voordat u hem beantwoordt. Veel succes met het invullen en nogmaals bedankt!

Q1 Wat is uw gender?

- Man
- Vrouw
- Anders
- Zeg ik liever niet

Q2 Wat is uw leeftijd in jaren?

Q3 Wat is uw link met Nijmegen?

- Ik woon in Nijmegen (en omgeving)
- Ik werk in Nijmegen
- Ik ben een dagje aan het winkelen
- Anders

Q4 Hoe vaak bezoekt u Kinderboekwinkel Nijmegen?

- Dit is mijn eerste bezoek aan de winkel
- Een keer per jaar
- Een keer in de paar maanden
- Een keer per maand
- Meerdere keren per maand
- Elke week

Q5 Kende u Kinderboekwinkel Nijmegen vóór uw bezoek?

- Ja
- Nee, ik kwam de winkel toevallig tegen

Q6 Hoeveel boeken leest u gemiddeld per maand?

- 0 boeken
- 1 boek
- 2 boeken
- 3 boeken
- 4 boeken
- Meer dan 4 boeken

Q7 Hoeveel tijd besteedt u gemiddeld per dag aan het lezen van boeken?

- 0 minuten
- 0-15 minuten
- 15-30 minuten

- 30-45 minuten
- 45-60 minuten
- Meer dan 60 minuten

Q8 Vallen de boeken die u leest eerder onder literatuur (teksten met een bepaalde artistieke en kunstzinnige waarde) of lectuur (simpele, commerciële (non-)fictie)? Geef in onderstaande tabel aan welk woord het beste past bij de boeken die u leest.

	1	2	3	4	5	
Literatuur	☐	☐	☐	☐	☐	Lectuur

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
Q9 Ik lees voor mijn eigen plezier kinderboeken	☐	☐	☐	☐	☐
Q10 Ik bezoek vandaag de boekhandel omdat ik een specifiek kinderboek moet kopen	☐	☐	☐	☐	☐
Q11 Ik bezoek vandaag de boekhandel omdat ik zin heb om te winkelen voor kinderboeken	☐	☐	☐	☐	☐
Q12 Ik bezoek vandaag de boekhandel omdat ik een kinderboek nodig heb, maar ik wist voor mijn bezoek nog niet welk boek dat zou zijn	☐	☐	☐	☐	☐
Q13 Ik bezoek vandaag de boekhandel voor mijn plezier en/of ontspanning	☐	☐	☐	☐	☐

Onderstaande stellingen beginnen telkens met de volgende woorden: *Ik bezoek Kinderboekwinkel Nijmegen voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek, omdat...*

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
Q14 ... ze hier (mogelijk) het kinderboek verkopen dat ik zoek	☐	☐	☐	☐	☐
Q15 ... ik hier persoonlijk boekadvies kan ontvangen van de boekverkopers	☐	☐	☐	☐	☐
Q16 ... ik een kinderboek voor iemand anders wil kopen	☐	☐	☐	☐	☐

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
Q17 ... het bezoek aan de winkel een vorm van plezier is	☐	☐	☐	☐	☐
Q18 ... hier ruimte is voor sociale interactie met de mensen met wie ik aan het winkelen ben	☐	☐	☐	☐	☐
Q19 ... de boekverkopers mij hier kunnen vertellen over (nieuwe) kinderboeken die ik nog niet ken	☐	☐	☐	☐	☐
Q20 ... het een fijne plek is om te ontspannen	☐	☐	☐	☐	☐
Q21 ... ik een cadeau wil kopen	☐	☐	☐	☐	☐
Q22 ... hier ruimte is voor sociale interactie met de boekverkopers	☐	☐	☐	☐	☐
Q23 ... ik een specifiek kinderboek wil kopen	☐	☐	☐	☐	☐

De volgende stellingen gaan over uw mening over literaire kinderboeken, en de link tussen uw mening en het bezoek aan de boekhandel. Het is hierbij wederom van belang dat u uw eigen mening invult, dus er is geen goed of fout antwoord.

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
Q24 De literaire kwaliteit van kinderboeken is <u>niet</u> gelijk aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen	☐	☐	☐	☐	☐
Q25 Het is belangrijk dat een kinderboek ook literaire kwaliteiten heeft	☐	☐	☐	☐	☐
Q26 Ik koop liever commerciële, niet-literaire kinderboeken dan literaire kinderboeken	☐	☐	☐	☐	☐

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
Q27 Ik bezoek deze boekhandel omdat ik hier literaire kinderboeken kan halen voor mezelf of iemand anders	☐	☐	☐	☐	☐

Vervolgens volgt een aantal stellingen over de keuze om specifiek Kinderboekwinkel Nijmegen te kiezen voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Elke stelling begint met de volgende woorden: *Ik heb ervoor gekozen specifiek Kinderboekwinkel Nijmegen te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek, omdat...*

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
Q28 ... ze hier een breed assortiment aan kinderboeken verkopen	☐	☐	☐	☐	☐
Q29 ... het personeel hier professioneel en vriendelijk is	☐	☐	☐	☐	☐
Q30 ... de service in de boekhandel goed is	☐	☐	☐	☐	☐
Q31 ... het gemakkelijk is de boekhandel te bezoeken	☐	☐	☐	☐	☐
Q32 ... er een fijne, kindvriendelijke sfeer in de boekhandel hangt	☐	☐	☐	☐	☐
Q33 ... ik standaard kinderboeken koop in deze boekhandel	☐	☐	☐	☐	☐
Q34 ... ik deze boekhandel graag financieel wil steunen	☐	☐	☐	☐	☐

Tot slot volgt een aantal vragen over de vergelijking tussen Kinderboekwinkel Nijmegen en de grootste kwaliteitsboekhandel van Nijmegen, Dekker van de Vegt. Ook hierbij is het van belang dat u uw eigen mening invult, dus er is geen goed of fout antwoord.

Q35 Bent u bekend met Dekker van de Vegt?

- Ja
- Ik heb ervan gehoord, maar ik ben er nog nooit geweest
- Nee

Q36 Bezoekt u Dekker van de Vegt weleens voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek?

- Ja
- Nee

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens	Dat weet ik niet
Q37 Kinderboekwinkel Nijmegen heeft een beter aanbod aan kinderboeken dan Dekker van de Vegt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Q38 Dekker van de Vegt is een betere plek om literaire kinderboeken te kopen dan Kinderboekwinkel Nijmegen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q39 In welke boekhandel koopt u het liefst uw kinderboeken?

- Kinderboekwinkel Nijmegen
- Dekker van de Vegt
- Anders, namelijk _____
- Ik heb geen voorkeur

Q40 Waarom kiest u ervoor vandaag Kinderboekwinkel Nijmegen te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek, in plaats van Dekker van de Vegt?

Q41 Staat u open voor een kort (eventueel digitaal) interview van maximaal 15 minuten op basis van bovenstaande vragen? Vul dan hieronder uw e-mailadres in:

Dit is het einde van de enquête. Bedankt voor het invullen!

Hijman Ongerijmd

Beste klant,

Bedankt dat u meedoet aan dit onderzoek over de motivaties van klanten om deze boekhandel te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Hieronder worden enkele vragen gesteld over onder andere uw leesgedrag, winkelmotivatie, winkelkeuze en visie op literaire kinderboeken. Het is hierbij van belang dat u uw eigen mening invult, dus er is geen goed of fout antwoord. Het

invullen duurt maximaal zes minuten, en de antwoorden zijn volledig anoniem. Lees de vraag zorgvuldig door voordat u hem beantwoordt. Veel succes met het invullen en nogmaals bedankt!

Q1 Wat is uw gender?

- Man
- Vrouw
- Anders
- Zeg ik liever niet

Q2 Wat is uw leeftijd in jaren?

Q3 Wat is uw link met Arnhem?

- Ik woon in Arnhem (en omgeving)
- Ik werk in Arnhem
- Ik ben een dagje aan het winkelen
- Anders

Q4 Hoe vaak bezoekt u Hijman Ongerijmd?

- Dit is mijn eerste bezoek aan de winkel
- Een keer per jaar
- Een keer in de paar maanden
- Een keer per maand
- Meerdere keren per maand
- Elke week

Q5 Kende u Hijman Ongerijmd vóór uw bezoek?

- Ja
- Nee, ik kwam de winkel toevallig tegen

Q6 Hoeveel boeken leest u gemiddeld per maand?

- 0 boeken
- 1 boek
- 2 boeken
- 3 boeken
- 4 boeken
- Meer dan 4 boeken

Q7 Hoeveel tijd besteedt u gemiddeld per dag aan het lezen van boeken?

- 0 minuten
- 0-15 minuten
- 15-30 minuten
- 30-45 minuten
- 45-60 minuten
- Meer dan 60 minuten

Q8 Vallen de boeken die u leest eerder onder literatuur (teksten met een bepaalde artistieke en kunstzinnige waarde) of lectuur (simpele, commerciële (non-)fictie)? Geef in onderstaande tabel aan welk woord het beste past bij de boeken die u leest.

	1	2	3	4	5	
Literatuur	☐	☐	☐	☐	☐	Lectuur

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
Q9 Ik lees voor mijn eigen plezier kinderboeken	☐	☐	☐	☐	☐
Q10 Ik bezoek vandaag de boekhandel omdat ik een specifiek kinderboek moet kopen	☐	☐	☐	☐	☐
Q11 Ik bezoek vandaag de boekhandel omdat ik zin heb om te winkelen voor kinderboeken	☐	☐	☐	☐	☐
Q12 Ik bezoek vandaag de boekhandel omdat ik een kinderboek nodig heb, maar ik wist voor mijn bezoek nog niet welk boek dat zou zijn	☐	☐	☐	☐	☐
Q13 Ik bezoek vandaag de boekhandel voor mijn plezier en/of ontspanning	☐	☐	☐	☐	☐

Onderstaande stellingen beginnen telkens met de volgende woorden: *Ik bezoek Hijman Ongerijmd voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek, omdat...*

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
Q14 ... ze hier (mogelijk) het kinderboek verkopen dat ik zoek	☐	☐	☐	☐	☐
Q15 ... ik hier persoonlijk boekadvies kan ontvangen van de boekverkopers	☐	☐	☐	☐	☐
Q16 ... ik een kinderboek voor iemand anders wil kopen	☐	☐	☐	☐	☐
Q17 ... het bezoek aan de winkel een vorm van plezier is	☐	☐	☐	☐	☐
Q18 ... hier ruimte is voor sociale interactie met de mensen met wie ik aan het winkelen ben	☐	☐	☐	☐	☐
Q19 ... de boekverkopers mij hier kunnen vertellen over (nieuwe) kinderboeken die ik nog niet ken	☐	☐	☐	☐	☐

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
Q20 ... het een fijne plek is om te ontspannen	☐	☐	☐	☐	☐
Q21 ... ik een cadeau wil kopen	☐	☐	☐	☐	☐
Q22 ... hier ruimte is voor sociale interactie met de boekverkopers	☐	☐	☐	☐	☐
Q23 ... ik een specifiek kinderboek wil kopen	☐	☐	☐	☐	☐

De volgende stellingen gaan over uw mening over literaire kinderboeken, en de link tussen uw mening en het bezoek aan de boekhandel. Het is hierbij wederom van belang dat u uw eigen mening invult, dus er is geen goed of fout antwoord.

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
Q24 De literaire kwaliteit van kinderboeken is <u>niet</u> gelijk aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen	☐	☐	☐	☐	☐
Q25 Het is belangrijk dat een kinderboek ook literaire kwaliteiten heeft	☐	☐	☐	☐	☐
Q26 Ik koop liever commerciële, niet-literaire kinderboeken dan literaire kinderboeken	☐	☐	☐	☐	☐
Q27 Ik bezoek deze boekhandel omdat ik hier literaire kinderboeken kan halen voor mezelf of iemand anders	☐	☐	☐	☐	☐

Vervolgens volgt een aantal stellingen over de keuze om specifiek Hijman Ongerijmd te kiezen voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Elke stelling begint met de volgende woorden: *Ik heb ervoor gekozen specifiek Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek, omdat...*

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
Q28 ... ze hier een breed assortiment aan kinderboeken verkopen	☐	☐	☐	☐	☐
Q29 ... ik hier naast kinderboeken ook andere boeken kan kopen	☐	☐	☐	☐	☐
Q30 ... het personeel hier professioneel en vriendelijk is	☐	☐	☐	☐	☐
Q31 ... de service in de boekhandel goed is	☐	☐	☐	☐	☐
Q32 ... het gemakkelijk is de boekhandel te bezoeken	☐	☐	☐	☐	☐
Q33 ... er een fijne, kindvriendelijke sfeer in de boekhandel hangt	☐	☐	☐	☐	☐
Q34 ... ik standaard kinderboeken koop in deze boekhandel	☐	☐	☐	☐	☐
Q35 ... ik deze boekhandel graag financieel wil steunen	☐	☐	☐	☐	☐

Tot slot volgt een aantal vragen over de vergelijking tussen Hijman Ongerijmd en De Arnhemse Kinderboekwinkel. Ook hierbij is het van belang dat u uw eigen mening invult, dus er is geen goed of fout antwoord.

Q36 Bent u bekend met De Arnhemse Kinderboekwinkel

- Ja
- Ik heb ervan gehoord, maar ik ben er nog nooit geweest
- Nee

Q37 Bezoekt u De Arnhemse Kinderboekwinkel weleens voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek?

- Ja
- Nee

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens	Dat weet ik niet

<p>Q38 Hijman Ongerijmd heeft een beter aanbod aan kinderboeken dan De Arnhemse Kinderboekwinkel</p>	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens	Dat weet ik niet
<p>Q39 De Arnhemse Kinderboekwinkel is een betere plek om literaire kinderboeken te kopen dan Hijman Ongerijmd</p>	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q40 In welke boekhandel koopt u het liefst uw kinderboeken?

- Hijman Ongerijmd
- De Arnhemse Kinderboekwinkel
- Anders, namelijk _____
- Ik heb geen voorkeur

Q41 Waarom kiest u ervoor vandaag Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek, in plaats van De Arnhemse Kinderboekwinkel?

Q42 Staat u open voor een kort (eventueel digitaal) interview van maximaal 15 minuten op basis van bovenstaande vragen? Vul dan hieronder uw e-mailadres in:

Dit is het einde van de enquête. Bedankt voor het invullen!

8.2 Codeerschema's

Codeerschema 1: Keuze boekhandel in plaats van andere boekhandel

Categorie	Inhoud categorie	Voorbeeld
Assortiment	Klanten kiezen deze boekhandel om het aanbod boeken dat de winkel verkoopt.	'De keuze is hier enorm.'
Service van personeel	Klanten kiezen deze boekhandel om de service en klantvriendelijkheid van het personeel dat in de winkel werkt.	'Goede en fijne service.'
Kwaliteit	Klanten kiezen deze boekhandel om de kwaliteitsboeken die ze verkopen.	'Prachtig assortiment.'
Winkelgemak	Klanten kiezen deze boekhandel omdat het gemakkelijk is deze winkel te bezoeken.	'Ik was al in de buurt.'
Winkelatmosfeer	Klanten kiezen deze boekhandel om de fijne sfeer die in de winkel hangt.	'Prettige sfeer in de winkel.'
Positieve associatie	Klanten kiezen deze boekhandel omdat ze een positieve associatie hebben bij de boekhandel.	'Het is een fijne boekenwinkel.'
Winkelindeling	Klanten kiezen deze boekhandel om de overzichtelijke winkelindeling.	'Mooi gesorteerd.'
Financiële steun	Klanten kiezen deze boekhandel omdat ze deze winkel graag financieel willen steunen.	'Ik wil het bestaan van een kinderboekhandel steunen.'
Kindvriendelijk	Klanten kiezen deze boekhandel omdat de winkel kindvriendelijk overkomt.	'De winkel spreekt kinderen meer aan.'
Boekenbon	Klanten kiezen deze boekhandel omdat ze een boekenbon van deze winkel hebben.	'Ik had een boekenbon.'
Vertrouwde boekhandel	Klanten kiezen deze boekhandel omdat ze vaker of altijd deze winkel bezoeken.	'Voor kinderboeken ga ik standaard naar de kinderboekwinkel.'

Codeerschema 2: winkelkeuzegedrag

Categorie	Inhoud categorie	Voorbeeld
Assortiment	Klanten kiezen deze boekhandel om het brede aanbod boeken dat de winkel verkoopt.	'En er is altijd wel iets wat past bij welk kind dan ook.'

Service van personeel	Klanten kiezen deze boekhandel om de service en klantvriendelijkheid van het personeel.	‘En je wordt altijd heel goed geholpen. Ik heb ook het idee dat ze in ieder geval, als je iets vraagt, ze weten precies wat er allemaal in de winkel staat, ze weten heel veel.’
Kwaliteit	Klanten kiezen deze boekhandel om de kwaliteitsboeken die de winkel verkoopt.	‘Het assortiment is ook heel fijn, het zijn kwaliteitsboeken, iets anders dan wat je bij de Primera of een supermarkt ziet liggen.’
Winkelgemak	Klanten kiezen deze boekhandel omdat het gemakkelijk is deze winkel te bezoeken.	‘De ligging van de winkel zelf, is handig in de stad gelegen.’
Winkelatmosfeer	Klanten kiezen deze boekhandel om de fijne sfeer die in de winkel hangt.	‘Ik vind het altijd een ontspannen sfeer.’
Positieve associatie	Klanten kiezen deze boekhandel omdat ze een positieve associatie hebben bij de boekhandel.	‘Ik vind het een hele fijne winkel.’
Winkelindeling	Klanten kiezen deze boekhandel om de overzichtelijke winkelindeling.	‘Het heeft een nette, formele uitstraling, en alles is heel duidelijk ingedeeld.’
Belang	Klanten kiezen deze boekhandel omdat ze het belangrijk vinden dat deze boekhandel zich bevindt in hun stad.	‘Maar in ieder geval, elke grote stad moet volgens mij een kinderboekwinkel hebben.’
Financiële steun	Klanten kiezen deze boekhandel omdat ze deze winkel graag financieel willen steunen.	‘Ik vind het sowieso leuk om, ja, kleinere ondernemers zeg maar te steunen.’
Kindvriendelijk	Klanten kiezen deze boekhandel omdat de winkel kindvriendelijk overkomt.	‘En de kinderen mogen ook mee en die kunnen daar ook zijn. In andere winkels kan dat vaak niet. Het is allemaal voor het kind ingericht.’
Activiteiten	Klanten kiezen deze boekhandel om de activiteiten die de winkel aanbiedt.	‘En ook de cursussen die boven gegeven worden, of workshops, dat is ook wel echt een reden om specifiek naar deze winkel te komen.’
Vertrouwde boekhandel	Klanten kiezen deze boekhandel omdat ze vaker of altijd deze winkel bezoeken.	‘In principe ga ik altijd eerst naar de kinderboekwinkel.’

Codeerschema 3: winkelmotivatie

Categorie	Inhoud categorie	Voorbeeld
------------------	-------------------------	------------------

Geen motivatie	De klant bezoekt de winkel zonder duidelijke reden.	‘Ik ging dus eigenlijk gewoon even naar de winkel omdat ik toevallig in de buurt was.’
Advies	De klant bezoekt de winkel om advies te krijgen en inspiratie op te doen.	‘Als we toch een kinderboek willen kopen dan bij voorkeur de kinderboekwinkel. En dat komt dan specifiek door het advies, dat ze bij Dekker misschien minder geven.’
Plezier	De klant bezoekt de winkel omdat dit een plezierige, ontspannen ervaring is.	‘Maar soms ook niet, dan ga ik voor mijn plezier even kijk wat er ligt.’
Sociaal contact	De klant bezoekt de winkel voor sociaal contact met de medewerkers of met de mensen met wie ze de winkel bezoeken.	‘Het is altijd leuk om een praatje te maken.’
Aankoop specifiek boek/cadeau	De klant bezoekt de winkel voor de aankoop van een specifiek boek of cadeau.	‘Ik had een cadeautje nodig voor iemand.’

Codeerschema 4: kenmerken kinderboeken

Categorie	Inhoud categorie	Voorbeeld
Realistisch	Het boek moet een afspiegeling zijn van de echte wereld.	‘Het moet ook weer niet té gek zijn, je moet het je wel kunnen voorstellen en je erin kunnen inlezen. Maar ja, ik merk gewoon in hoe realistischer wat dat betreft, hoe beter.’
Fantasierijk	Het boek moet de fantasie van de lezers prikkelen.	‘Ja, en het moet fantasierijk zijn. Alles moet in een verhaal kunnen gebeuren.’
Schrijfstijl	Het boek moet kundig en mooi geschreven zijn.	‘En het moet een beetje, ja, goed geschreven zijn, dus niet à la Kluitman, heel kinderlijke taal.’
Kindgericht	Het boek moet passen bij de leefwereld van het kind.	‘Ik vind het fijn als de taal ook aanspreekt- aansluit bij de leeftijd.’
Verhaallijn	Er moet een sterke verhaallijn in het boek zitten.	‘Ik vind het zelf heel belangrijk dat er een verhaallijn inzit.’
Originaliteit	Het boek moet uniek zijn.	‘Maar het mag natuurlijk wel iets bijzonders zijn.’
Leerzaam	Het boek moet leerzaam zijn voor het kind.	‘Ze geven je net een andere kijk op dingen, dat vind ik mooi. Er zit soms echt een mooie boodschap in.’
Illustraties	Het boek moet mooie illustraties bevatten.	‘Mooie illustraties.’
Emoties	Het boek moet invloed hebben op je emoties, zoals blijdschap of spanning.	‘Maar ook de verhaaltjes zelf met heel veel humor.’

Codeerschema 5: belang literaire kwaliteiten

Categorie	Inhoud categorie	Voorbeeld
Ja	Ja, het is belangrijk dat een kinderboek literaire kwaliteiten heeft.	‘Ja, dat zijn allemaal dingen die ik belangrijk vind.’
Ja, maar leesplezier is het belangrijkste	Ja, het is belangrijk dat een kinderboek literaire kwaliteiten heeft, maar leesplezier is het belangrijkste.	‘Ik vind het in die zin belangrijk dat kinderen lezen, dus ook al is het een boek dat dertien in een dozijn is, dat is ook prima, als kinderen maar lezen zeg maar.’
Het hoeft niet altijd	Een kinderboek hoeft niet altijd literaire kwaliteiten te hebben.	‘Ja, nou, ik vind het belangrijk dat mijn kinderen afwisselend lezen. Dus het hoeft voor mij niet alleen maar literair te zijn.’
Nee	Een kinderboek hoeft geen literaire kwaliteiten te hebben.	‘Ja, of dat dan literair is of niet, dat vind ik dan niet zo heel belangrijk.’

Codeerschema 6: vergelijken literariteit volwassenen literatuur

Categorie	Inhoud categorie	Voorbeeld
Ja, beide vormen kunnen literair waardevol zijn	De literaire kwaliteit van kinderboeken en de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen kunnen beiden even literair waardevol zijn.	‘Ze bevatten in ieder geval allebei dezelfde waarde.’
Ja, beide vormen richten zich op taalgebruik	De literaire kwaliteit van kinderboeken en de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen richten zich beiden op dezelfde aspecten van taalgebruik.	‘Dus ik denk wel dat beide soorten literariteit met elkaar te vergelijken zijn, het heeft allebei betrekking op dezelfde aspecten, opbouw bijvoorbeeld.’
Nee, literaire volwassen boeken zitten op een ander literair niveau	De literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen zit om een ander kwalitatief literair niveau dan de literaire kwaliteit van kinderboeken.	‘Nee, ik denk dat volwassen literaire boeken toch wel op een ander soort niveau zitten.’
Nee, het zijn twee verschillende vormen van literatuur	Kinderboeken en boeken voor volwassenen zijn twee verschillende vormen van literatuur.	‘Ik zou wel denken dat het aparte dingen zijn.’

Codeerschema 7: discussie literaire karakter kinderboeken

Categorie	Inhoud categorie	Voorbeeld
Het is belangrijk dat kinderen meer literaire boeken lezen	Kinderen moeten meer literaire kinderboeken lezen, omdat dit goed is voor hun ontwikkeling.	‘Ik denk dat het wel goed zou zijn als het literairder lezen meer gestimuleerd wordt.’
Het is vooral belangrijk dat kinderen leesplezier ervaren	In eerste instantie is het belangrijk dat kinderen	‘Laat ze vooral lezen wat ze leuk vinden.’

Het is al goed dat kinderen lezen, dus het soort boeken maakt niet uit	leesplezier ervaren wanneer ze lezen. Wat voor soort boeken ze lezen komt op de tweede plek. Het is al goed dat kinderen boeken lezen, en om dit te steunen moet er geen onderscheid gemaakt worden tussen het soort boeken dat ze lezen.	‘Maar ja, ik denk voor die ontwikkeling, als ze maar lezen, dat dat gewoon belangrijk is.’
Het is belangrijk dat er verschillende boeken zijn	Het is belangrijk dat er verschillende soorten kinderboeken zijn, zodat er voor iedere lezer iets is.	‘Ja, nou ja, eigenlijk denk ik dat het aanbod gewoon zo breed mogelijk moet zijn.’
Commerciële boeken zijn net zo belangrijk als literaire boeken.	Commerciële kinderboeken zijn net zo belangrijk en waardevol als literaire kinderboeken, en mogen daarom nog meer gewaardeerd worden.	‘Ik vind het onterecht dat de commerciële boeken niet zo onder de aandacht komen.’

Codeerschema 8: onderscheid commerciële en literaire kinderboeken

Categorie	Inhoud categorie	Voorbeeld
Ik kijk bewust naar de literaire kinderboeken, maar hou in mijn achterhoofd wat het kind leuk vindt	Ja, de klant maakt een onderscheid tussen literaire en commerciële kinderboeken, maar hoewel de klant bewust naar de literaire kinderboeken kijkt, wordt er ook rekening gehouden met wat het kind waarvoor het boek is leuk vindt.	‘Ik zoek wel echt meer naar de literaire kinderboeken, en dan is mijn criterium wel met in het achterhoofd mijn kleinkinderen waar het enigszins bij moet passen.’
Ja, ik maak een onderscheid tussen literaire en commerciële kinderboeken	Ja, de klant maakt een onderscheid tussen literaire en commerciële kinderboeken tijdens het bezoek aan de boekhandel.	‘Ja, eigenlijk zie ik dat verschil gelijk.’
Nee, ik maak geen onderscheid tussen literaire en commerciële kinderboeken	Nee, de klant maakt geen onderscheid tussen literaire en commerciële kinderboeken tijdens het bezoek aan de boekhandel.	‘Nou, ik moet eerlijk zeggen dat ik als ik daar kom eigenlijk alleen maar kijk naar wat daar op de tafel ligt.’
Ik let vooral op wat het kind waarvoor ik het boek koop leuk vindt	De klanten let tijdens het bezoek aan de boekhandel vooral op wat het kind waarvoor het boek is leuk vindt.	‘Ik probeer vooral te kijken naar wat het kind leuk vindt.’

Codeerschema 9: bezoek concurrerende boekhandel

Categorie	Inhoud categorie	Voorbeeld
------------------	-------------------------	------------------

Ja	Ja, de klant bezoekt de concurrerende boekhandel weleens voor de aankoop van een kinderboek.	‘Ja, vooral omdat zij daar ook een tweedehandssectie hebben. Daar ga ik weleens kijken.’
Alleen als ik er toevallig ben	De klant bezoekt de concurrerende boekhandel alleen voor de aankoop van een kinderboek als de klant toevallig in de winkel is.	‘Ik zou er niet specifiek voor naartoe gaan, ik loop er wel eens tegenaan.’
Soms, maar ik kijk eerst of ze het boek hebben in Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd	De klant bezoekt de concurrerende boekhandel soms voor de aankoop van een kinderboek, maar kijkt eerst of ze het boek wel hebben in deze winkel.	‘En als ik echt iets nodig heb, en het is er niet in de kinderboekwinkel dan loop ik door naar Dekker.’
Nee	Nee, de klant bezoekt de concurrerende boekhandel nooit voor de aankoop van een kinderboek.	‘Nou, eigenlijk niet.’

8.3 E-mail aan klanten

Mail Kinderboekwinkel Nijmegen:

Beste klant van Kinderboekwinkel Nijmegen,

Afgelopen maand heeft u tijdens uw bezoek aan Kinderboekwinkel Nijmegen mijn enquête over de redenen waarom u die dag de winkel bezocht ingevuld. Allereerst wil ik u daar nog even ontzettend voor bedanken! In deze enquête heeft u uw e-mailadres achtergelaten, zodat ik u eventueel kon benaderen voor een kort interview op basis van de enquête. Als u er nog steeds voor open staat, zou ik het superfijn vinden als u binnenkort ongeveer **10 tot 15 minuten** de tijd zou hebben een aantal vragen te beantwoorden.

Het interview is in principe digitaal, en kan afgenomen worden via een telefoongesprek of een Zoom-/Teamsmeeting. Mocht u zich hier niet prettig bij voelen, kunnen we eventueel ook een afspraak maken om het interview af te nemen in de winkel. In de bijlage van deze mail heb ik een informatiedocument toegevoegd met wat meer informatie over het onderzoek en hieronder kunt u de link vinden naar de toestemmingsverklaring. Als u het informatiedocument heeft doorgelezen, en het eens bent met wat daarin staat, zou het fijn zijn als u de toestemmingsverklaring zou willen ondertekenen met uw naam.

Hierbij de link naar de toestemmingsverklaring:

https://fmru.az1.qualtrics.com/jfe/form/SV_8qSGMOWpDEDtntI

Wanneer het interview wordt afgenomen, hangt natuurlijk helemaal van uw tijd af. Zou u op deze mail willen reageren met **een aantal momenten waarop u kunt en een voorkeur voor een digitaal of in persoon interview?** U kunt mij natuurlijk ook altijd bereiken op het volgende nummer: 0637405608.

Als bedankje voor uw moeite en tijd zou ik u graag een verrassingskinderboek cadeau willen doen. Deze kunt na het interview op komen halen bij Kinderboekwinkel Nijmegen. Er zijn natuurlijk kinderboeken voor heel veel verschillende leeftijden, dus als u graag een verrassingsboek wilt voor een specifieke leeftijd, laat het dan even weten!

Alvast heel erg bedankt voor uw moeite!

Groetjes,

Anna

Mail Hijman Ongerijmd:

Beste klant van Hijman Ongerijmd,

Afgelopen maand heeft u tijdens uw bezoek aan Hijman Ongerijmd mijn enquête over de redenen waarom u die dag de winkel bezocht ingevuld. Allereerst wil ik u daar nog even ontzettend voor bedanken! In deze enquête heeft u uw e-mailadres achtergelaten, zodat ik u eventueel kon benaderen voor een kort interview op basis van de enquête. Als u er nog steeds voor open staat, zou ik het superfijn vinden als u binnenkort ongeveer **10 tot 15 minuten** de tijd zou hebben een aantal vragen te beantwoorden.

Het interview is in principe digitaal, en kan afgenomen worden via een telefoongesprek of een Zoom/Teamsmeeting. Mocht u zich hier niet prettig bij voelen, kunnen we eventueel ook een afspraak maken om het interview af te nemen in de winkel. In de bijlage van deze mail heb ik een informatiedocument toegevoegd met wat meer informatie over het onderzoek en hieronder kunt u de link vinden naar de toestemmingsverklaring. Als u het informatiedocument heeft doorgelezen, en het eens bent met wat daarin staat, zou het fijn zijn als u de toestemmingsverklaring zou willen ondertekenen met uw naam.

Hierbij de link naar de toestemmingsverklaring:

https://fmru.az1.qualtrics.com/jfe/form/SV_8qSGMOwpDEDtntI

Wanneer het interview wordt afgenomen, hangt natuurlijk helemaal van uw tijd af Zou u op deze mail willen reageren met **een aantal momenten waarop u kunt en een voorkeur voor een digitaal of in persoon interview?** U kunt mij natuurlijk ook altijd bereiken op het volgende nummer: 0637405608.

Als bedankje voor uw moeite en tijd zou ik u graag een verrassingskinderboek cadeau willen doen. Deze kunt na het interview op komen halen bij Hijman Ongerijmd. Er zijn natuurlijk kinderboeken voor heel veel verschillende leeftijden, dus als u graag een verrassingsboek wilt voor een specifieke leeftijd, laat het dan even weten!

Alvast heel erg bedankt voor uw moeite!

Groetjes,

Anna

8.4 Informatiedocument

INFORMATIE OVER HET ONDERZOEK

De kinderboekhandel in een wereld vol volwassenen

Inleiding

Wij vragen u om mee te doen aan een wetenschappelijk onderzoek van de Radboud Universiteit. Meedoen is vrijwillig. Voordat u beslist of u wilt meedoen aan dit onderzoek, krijgt u in deze brief uitleg over wat het onderzoek inhoudt. Lees deze informatie rustig door en vraag de onderzoeker om uitleg als u vragen heeft. De contactgegevens vindt u onderaan de brief.

Beschrijving en doel van het onderzoek

In dit onderzoek wordt onderzocht wat de motivaties van klanten zijn om ofwel de kwaliteitsboekhandel ofwel de kinderboekhandel te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Hierbij wordt extra aandacht besteed aan de mening van klanten over literaire kinderboeken, en de invloed hiervan op hun keuze een boekhandel te bezoeken. Om dit te onderzoeken, worden allereerst enquêtes afgenomen in kwaliteitsboekhandel Hijman Ongerijmd en Kinderboekwinkel Nijmegen bij klanten die de boekhandel bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Een aantal klanten die deze enquêtes hebben ingevuld, worden vervolgens geïnterviewd. Het interview bestaat uit vragen die zijn gebaseerd op de enquêtevragen, en is bedoeld om de antwoorden meer diepgang te geven. Het doel van het onderzoek is om te achterhalen of er verschillen zijn tussen de redenen waarom mensen kiezen een kwaliteitsboekhandel of een kinderboekhandel te bezoeken voor de aankoop van een kinderboek. Omdat er tot op heden geen onderzoek is gedaan naar de kinderboekhandel als opzichzelfstaande boekhandelsoort, hoopt dit onderzoek ook de kinderboekhandel op de wetenschappelijke kaart te zetten.

Door wie wordt het onderzoek uitgevoerd?

Dit onderzoek wordt uitgevoerd door Anna Welling, student master Literair Bedrijf, onder begeleiding van Jeroen Dera.

Wat houdt deelname aan het onderzoek in?

In dit onderzoek gaat u 10 tot 15 minuten met Anna in gesprek over de redenen waarom u de kwaliteitsboekhandel of de kinderboekhandel bezoekt voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. De interviewvragen zijn gebaseerd op de enquête die u in oktober/november heeft ingevuld.

Vrijwilligheid

U doet vrijwillig mee aan dit onderzoek. Daarom kunt u op elk moment tijdens het onderzoek uw deelname stopzetten en uw toestemming intrekken. U hoeft niet aan te geven waarom u stopt. Afzien van of stoppen met deelname heeft geen nadelige gevolgen voor u.

Welke gegevens verzamelen we en hoe gaan we hiermee om?

In dit onderzoek worden er tijdens het interview geluidsopnames gemaakt. Deze opnames worden uitgeschreven en de uitgeschreven tekst gebruiken we voor onze analyse. Herkenbare zaken, zoals namen, worden uit de tekst weggehaald. De uitgeschreven opnames worden ten minste 10 jaar op beveiligde wijze volgens de richtlijnen van de Radboud Universiteit bewaard. Deze uitgeschreven opnames worden niet gedeeld met andere wetenschappers, tenzij u daar expliciet toestemming voor geeft. Datzelfde geldt voor gebruik in een hoorcollege of in een wetenschappelijke lezing. Op het toestemmingsformulier kunt u aangeven waar u wel en geen toestemming voor geeft.

Uw toestemming

Uw gegevens mogen alleen voor ons onderzoek gebruikt worden als u hier toestemming voor geeft in het toestemmingsformulier. Uw toestemming mag u intrekken, ook nadat u heeft meegedaan. U kunt tot twee weken na deelname uw onderzoeksgegevens laten verwijderen. Dit kunt u doen door een mail te sturen naar anna.welling@ru.nl. Als u uw toestemming intrekt, worden alle tot dan toe verzamelde gegevens verwijderd.

Toestemmingsverklaring

Als u aan dit onderzoek mee wilt doen, vragen we u de toestemmingsverklaring te ondertekenen. Door uw digitale toestemming geeft u aan dat u de informatie heeft begrepen en instemt met deelname aan het onderzoek.

Met vriendelijke groet,

Anna Welling, anna.welling@ru.nl / 0637405608

8.5 Toestemmingsverklaring

TOESTEMMINGSVERKLARING

voor deelname aan het wetenschappelijke onderzoek: De kinderboekhandel in een wereld vol volwassenen

Verklaring deelnemer:

- Ik heb uitleg gekregen over het doel van het onderzoek.
- Ik heb vragen mogen stellen over het onderzoek.
- Ik neem vrijwillig aan het onderzoek deel.
- Ik begrijp dat ik op elk moment tijdens het onderzoek mag stoppen als ik dat wil.
- Ik begrijp hoe de gegevens van het onderzoek bewaard zullen worden en waarvoor ze gebruikt zullen worden.
- Ik begrijp dat ik het recht heb om mijn toestemming voor het gebruik van de gegevens van het onderzoek in te trekken, zoals beschreven in het informatiedocument.
- Ik stem in met deelname aan het onderzoek zoals beschreven in het informatiedocument.

Ook stem ik ermee in dat:

- voor wetenschappelijke doeleinden geluidsopnamen van mij worden gemaakt.
- de geanonimiseerde onderzoeksgegevens ten minste 10 jaar beschikbaar zijn voor controle en hergebruik in toekomstig wetenschappelijk onderzoek.

Daarnaast geef ik toestemming om (s.v.p. aankruisen wat van toepassing is):

Ja **Nee**

- de uitgeschreven opnamen te gebruiken voor wetenschappelijke doeleinden (bijvoorbeeld een wetenschappelijk artikel of een wetenschappelijke lezing)
- de uitgeschreven opnamen te gebruiken voor onderwijsdoeleinden (bijvoorbeeld een les of hoorcollege)
- de uitgeschreven opnamen te delen met andere wetenschappers voor gebruik in toekomstig wetenschappelijk onderzoek

Naam:

.....
.....

Handtekening: Datum:.....

Verklaring uitvoerend onderzoeker

Ik verklaar dat ik de hierboven genoemde persoon juist heb geïnformeerd over het onderzoek en dat ik mij houd aan de richtlijnen voor onderzoekers zoals verwoord in het protocol van de Ethische Toetsingscommissie Geesteswetenschappen.

Naam:

.....

Handtekening: Datum:.....

8.6 Interviewprotocol

Voorafgaand aan het interview:

Allereerst wil ik u nogmaals bedanken voor het invullen van mijn enquête en het deelnemen aan dit interview. Dit interview zal ongeveer tien tot vijftien minuten duren, en de vragen die ik ga stellen zijn gebaseerd op de vragen van de enquête. In de toestemmingsverklaring heeft u toestemming gegeven om het interview op te nemen, dus ik zal nu het opnameapparaatje aanzetten. Tijdens het interview is er geen goed of fout antwoord, het is vooral belangrijk dat u uw eigen mening geeft.

Onderzoeksvraag:	Winkelkeuzegedrag	Winkelmotivatie	Literaire kinderboeken	Concurrentie andere boekhandel
Wat motiveert consumenten om ofwel de kinderboekhandel ofwel de algemene kwaliteitshandel te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek, en in hoeverre speelt hun visie op het literaire gehalte van kinderboeken daarbij een rol?				

Introductievraag

Om het interview te beginnen, starten we met een algemene vraag.

Kunt u beschrijven wat u vindt van Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd?	x	x	x	x
--	----------	----------	----------	----------

Sleutelvragen

Bedankt voor uw antwoord. De volgende vraag zal specifiek gaan over uw keuze om Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd te bezoeken.

Waarom heeft u er specifiek voor gekozen Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek?	x			
---	---	--	--	--

Bedankt voor uw antwoord. De volgende vragen zullen specifiek gaan over uw motivatie om Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd te bezoeken.

In oktober heeft u Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd bezocht voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Wat was de reden waarom u deze dag de boekhandel bezocht?		x		
Welke rol speelt het advies van boekverkopers in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?		x		
Welke rol spelen plezier en ontspanning in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?		x		
Welke rol speelt sociaal contact met bijvoorbeeld de boekverkopers of de		x		

mensen met wie u de winkel bezocht in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?				
Welke rol speelt de behoefte aan een specifiek boek of een cadeau in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?		x		

Bedankt voor uw antwoord. De volgende vragen zullen specifiek gaan over uw mening over literaire en niet-literaire kinderboeken.

Leest u kinderboeken voor uw eigen plezier?			x	
Wat zijn volgens u kenmerken van een goed kinderboek?			x	
Vindt u het belangrijk dat kinderboeken literaire kwaliteiten hebben? Waarom wel/niet?			x	
Vindt u dat de literaire kwaliteit van kinderboeken gelijk is aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen? Waarom wel/niet?			x	
Bent u op de hoogte van de discussie omtrent het literaire karakter van			x	

kinderboeken? (Zo niet, dan korte uitleg.) Wat is uw positie binnen deze discussie over de functie van het kinderboek?				
Maakte u tijdens uw bezoek aan Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd onderscheid tussen literaire kinderboeken, en commerciële, niet-literaire kinderboeken?			x	
Bezocht u Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd omdat u verwachtte hier literaire kinderboeken te vinden?	x	x	x	

Bedankt voor uw antwoord. De volgende vragen zullen specifiek gaan over de concurrentie van Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd met een andere boekhandel, in dit geval specifiek Dekker van de Vegt/De Arnhemse Kinderboekwinkel.

Kent u Dekker van de Vegt/De Arnhemse Kinderboekwinkel?				x
Bezoekt u Dekker van de Vegt/De Arnhemse Kinderboekwinkel weleens voor de aankoop van een kinderboek? Waarom wel/niet?				x

Waarom koos u ervoor Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de aankoop van een kinderboek, in plaats van Dekker van de Vegt/De Arnhemse Kinderboekwinkel?	x	x	x	x
---	---	---	---	---

Afsluitende vraag

Heeft u zelf nog opmerkingen die u zou willen toevoegen aan dit interview of wilt u nog iets kwijt?

Bedankt voor uw tijd.

8.7 Transcripties interviews

Kinderboekwinkel Nijmegen

Transcriptie participant 1

Datum: 01-12-2023

Duur: 12:30

I: Kunt u beschrijven wat u vindt van Kinderboekwinkel Nijmegen?

P: Ik vind het een hele fijne winkel, en het is een plek waar ik heel graag kom, en een hele vriendelijke eigenaresse. Ze hebben een prima collectie en ik woon vlakbij dus ik kom vaak langs, om te kijken wat er nieuw is.

I: Waarom heeft u er specifiek voor gekozen Kinderboekwinkel Nijmegen te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek?

P: Iedereen die daar werkt is heel behulpzaam, en het is heel vertrouwd, want ik ga er al heen sinds het begin van de winkel, toen mijn eigen kinderen klein waren kwam ik er ook al, toen was er zelfs nog een andere eigenaar, en elke keer als ik er naartoe ga, is het altijd prettig.

I: In oktober heeft u Kinderboekwinkel Nijmegen bezocht voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Wat was de reden waarom u deze dag de boekhandel bezocht? / Welke rol speelt de behoefte aan een specifiek boek of een cadeau in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Meestal ga ik boeken kopen voor mijn kleinkinderen. Of één is er jarig, of één is net met lezen begonnen of zomaar. Ik koop dus vaak een specifiek boek of een cadeau voor mijn kleinkinderen. Ik weet vaak wel van te voren naar welk boek ik zoek, want ik ga vaak op recensies af, of ik weet dan toevallig dat er iets nieuws uit is, of een nieuw deel. Of soms dan leest mijn oudste kleindochter een serie, en dan zoek ik specifiek het volgende deel in deze serie.

I: Welke rol speelt het advies van boekverkopers in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Vaak ga ik dus zelf kijken, maar als ik er niet uitkom, dan vraag ik advies.

I: Welke rol spelen plezier en ontspanning in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Ik vind het heel leuk om ernaartoe te gaan, maar ik kom zelf uit het boekenvak dus ik ga ook met voorkeur naar boekhandels, ook naar Dekker en ook hier loop ik ook eigenlijk zo naar binnen. Ja, ik word ook gewoon heel hebbertig van al die boeken.

I: Welke rol speelt sociaal contact met bijvoorbeeld de boekverkopers of de mensen met wie u de winkel bezocht in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Nee, dat is voor mij geen specifieke reden. Als het zo uitkomt is het leuk, maar dat is niet de reden waarom ik daarnaartoe ga, nee.

I: Leest u kinderboeken voor uw eigen plezier?

P: Ja, dat doe ik weleens.

I: Wat zijn volgens u kenmerken van een goed kinderboek?

P: Nou, ik ben niet zo van fantasieboeken, dus ik lees heel graag realistisch, zoals Anna Woltz, en het moet een beetje ja goed geschreven zijn, dus niet à la Kluitman, heel kinderlijke taal. Dat vind ik allemaal wel belangrijk, dat je mooi, dat je een mooi beeld krijgt en dat je er in je hoofd een mooi beeld van kan maken. Het moet ook niet zo literair zijn dat ik denk, het is echt voor volwassenen geschreven, en het kind vindt er niks aan.

I: Vindt u het belangrijk dat kinderboeken literaire kwaliteiten hebben? Waarom wel/niet?

P: Het is natuurlijk mooi meegenomen, maar als sommige kinderen die niet van lezen houden daarbij afhaken, dan zou ik al blij zijn dat ze in ieder geval lezen.

I: Vindt u dat de literaire kwaliteit van kinderboeken gelijk is aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen?

P: Dit kan wel vaak gelijk aan elkaar zijn, niet altijd, maar het mooiste is als het gelijk aan elkaar is, vind ik. Ze bevatten in ieder geval allebei dezelfde waarde.

I: Bent u op de hoogte van de discussie omtrent het literaire karakter van kinderboeken? Zo niet, dan korte uitleg. Wat is uw positie binnen deze discussie over de functie van het kinderboek?

P: Ja, daar vind ik wel iets van, ja. Ik heb natuurlijk ook kinderen- kleinkinderen in de leeftijd van- de oudste is elf en de jongste is twee, en die oudere, de kleindochter, leest graag, maar daar krijg je dat hele literaire werk ook niet aan gesleten, hoor, dat blijft dan altijd in de kast staan. En dat vinden ze dan toch- het spreekt ze niet aan, en wat ik ook doe, en het jongetje daaronder die leest inderdaad vaak Dog Man, dat moet vooral heel visueel zijn, en zoveel mogelijk illustraties en zo. Dus dat valt me wel op, als ik dat vergelijk met mijn eigen kinderen. Die lazen alles wat los en vast zat, en deze generatie is kennelijk toch nog misschien door computergebruik, het moet allemaal wat sneller, en vaak series, en met een vervolg, en ik vind ook weleens, die hele literaire werken, dat ik denk als ik het zie, ja, dat is echt- hier is niks voor kinderen bij.

Ik denk dat het wel goed zou zijn als het literairder lezen meer gestimuleerd wordt. De rol hiervan ligt dan denk ik bij de ouders. Het zou denk ik goed zijn als ouders meer zouden voorlezen. Er zijn boeken die kinderen zelf misschien minder snel zouden pakken, maar als je eruit voorleest worden

kinderen er misschien toch wat sneller door gegrepen. Dus dan vind ik het meer een taak van de ouders dan om eh, of het boekenvak op school. Ik heb zelf ook wel gemerkt dat het vaak wel een beetje al helpt als je een boek een beetje op gang brengt, al lees je maar de eerste pagina voor of-, om kinderen wat enthousiaster te maken. En het is belangrijk om dan even door te zetten, want het is jammer als je het al helemaal niet probeert. Ouders en docenten moeten hun best blijven doen, want ik zou het jammer vinden als kinderen alleen maar de commerciële boeken zouden lezen, zoals Dog Man en zo.

Ik vind het daarom ook wel echt terecht dat vooral de literaire boeken in de prijzen vallen, de populaire kinderboeken die vallen dan wel weer in de kinderjury of best verkochte boek-prijzen, maar het is de taak van volwassenen om de kwalitatief goede boeken onder de aandacht te blijven brengen. Ik vind het dus wel belangrijk dat dat wat bekroond wordt ook wel echt kwaliteit heeft. Maar het moet dan ook weer niet té literair worden, soms heb ik ook wel echt zoiets van nou, hier zit vast geen grote groep lezers bij.

I: Maakte u tijdens uw bezoek aan Kinderboekwinkel Nijmegen onderscheid tussen literaire kinderboeken, en commerciële, niet-literaire kinderboeken?

P: Ja, absoluut, ik zoek wel echt meer naar de literaire kinderboeken, en dan is mijn criterium wel met in het achterhoofd mijn kleinkinderen waar het enigszins bij moet passen. Ik kijk vaak aan de ene kant naar de boeken die ik zelf leuk en mooi vind, dat zijn de literaire kinderboeken, maar ik hou ook rekening met wat de kleinkinderen leuk vinden. En vaak kom je dan toch wel op iets moois uit, zeker met prentenboeken, dan vind ik dat al een stuk makkelijker dan een boek voor acht, negen, tien, elf jaar. Prentenboeken kun je namelijk makkelijk ter plekke doorbladeren, en daar heb je gelijk een beeld van.

I: Bezocht u Kinderboekwinkel Nijmegen omdat u verwachtte hier literaire kinderboeken te vinden?

P: Nee, dat is niet de reden, want ik vind dat ze bij Dekker van de Vegt ook een hele goede collectie hebben, ik ga naar de kinderboekwinkel vanuit de gunfactor denk ik, niet per se omdat ik hier literaire kinderboeken wil kopen.

I: Kent u Dekker van de Vegt?

P: Ja.

I: Bezoekt u Dekker van de Vegt weleens voor de aankoop van een kinderboek? Waarom wel/niet?

P: Liever niet, maar het kan wel eens uitkomen dat ik op een maandag weleens de winkel binnenloop voor een kinderboek. Aangezien de kinderboekwinkel op maandag en zondag niet open is. Ik snap dat

de winkel niet altijd open kan zijn, en als ik het uit kan stellen dan stel ik het uit. En als ik echt iets nodig heb, en het is er niet in de kinderboekwinkel, dan loop ik door naar Dekker.

I: Waarom koos u ervoor Kinderboekwinkel Nijmegen te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek, in plaats van Dekker van de Vegt?

In principe ga ik altijd eerst naar de kinderboekwinkel. Ik koop het liefst mijn kinderboeken daar, en de boeken voor mijzelf die haal ik dan bij Dekker. Ik steun de kinderboekwinkel, en de mensen die er werken, namelijk graag.

Transcriptie participant 2

Datum: 28-11-2023

Duur: 14:56

I: Kunt u beschrijven wat u vindt van Kinderboekwinkel Nijmegen?

P: Ik vind het een hele prettige winkel met een uitnodigende, warme sfeer. Soms een beetje vol, maar ja, wel heel aantrekkelijk om naartoe te gaan, en ja, een hele mooie sortering kinderboeken. De winkel krijgt sfeer door de materialen, de manier waarop de boeken gerangschikt zijn, er staat vaak zo'n tafel of een hoek of een kast met boeken van een thema, wat meteen de aandacht trekt. Ik vind de toonbank gezellig, ook de mensen die je daar te woord staan of wat dan ook. Het is heel huiselijk. Ja, huiselijk klinkt zo- zakelijk, het klinkt heel zakelijk. Misschien kan ik het beter beschrijven als persoonlijk.

I: Waarom heeft u er specifiek voor gekozen Kinderboekwinkel Nijmegen te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek?

P: Nou, omdat ik denk dat ze daar ook een grote sortering echt mooie boeken hebben. En niet van die- en ik vind echt dat er heel veel slechte boeken zijn voor kleuters. Ik winkel nu voor mijn kleinkinderen en de oudste is vier en half, dus, maar ik vind dat eh- en ik weet gewoon dat ze dat daar, ja, dat is daar bijna niet, het zijn echt wel hele mooie boeken. En ook als ik een cadeau moet vinden voor iemand dan ga ik graag naar de kinderboekwinkel. Dus ik kom wel echt specifiek voor het kwalitatieve aanbod.

I: In oktober heeft u Kinderboekwinkel Nijmegen bezocht voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Wat was de reden waarom u deze dag de boekhandel bezocht? / Welke rol speelt de behoefte aan een specifiek boek of een cadeau in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Nou, ik wou eigenlijk een leuk Sinterklaasboek scoren. Ik had een cadeautje nodig voor iemand.

I: Welke rol speelt het advies van boekverkopers in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Nou, nee, dat speelt niet echt een grote rol. Maar ik weet wel, als je daar wat gaat vragen ofzo, dat ze ook wel echt kennis hebben en zo. Dat waardeer ik wel, maar het is voor mij niet specifiek een

reden om naar de winkel te gaan. Tenzij je echt naar iets echt op zoek bent, dan weet ik ook dat ze heel erg meedenken. Toen ik deze maand naar de winkel ging, ging ik vooral omdat ik even rustig wilde kijken voor een Sinterklaascadeautje. Ik wilde eigenlijk voor mezelf iets, een beetje een kijkboek, en uiteindelijk ben ik met zes cadeautjes weggegaan. Ik vind ook echt dat ze hele mooie boeken hebben, ik heb zelf altijd voor de kleuterklas gewerkt, en ik vind dat er zoveel slechte boeken op de markt zijn voor kinderen eigenlijk. Dus ik denk dat ze daar ook wel met zorg naar kijken. Wat er ligt in de kinderboekwinkel, is wel echt van kwaliteit.

I: Welke rol spelen plezier en ontspanning in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Als ik tijd heb, in vakanties en dergelijke, of tenminste, als je niks hoeft, dan vind ik het wel heel leuk om in boekhandels rond te lopen. Maar goed, ik woon in Nijmegen en ik kom niet zo heel vaak in de stad, dus het is vaak van, even gauw dat halen en dan even gauw dat halen.

I: Welke rol speelt sociaal contact met bijvoorbeeld de boekverkopers of de mensen met wie u de winkel bezocht in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Nee, dat speelt eigenlijk helemaal niet mee.

I: Leest u kinderboeken voor uw eigen plezier?

P: Ja, voor de kinderen. Maar ik ga niet snel voor mezelf een kinderboek lezen. Maar ik vind het heel leuk om het voor te lezen,

I: Wat zijn volgens u kenmerken van een goed kinderboek?

P: Ik vind het zelf heel belangrijk dat er een verhaallijn inzit. Duidelijk verhaal met een opbouw of een doel of iets. En ik vind het- de taal, ik vind het fijn als de taal ook aanspreekt- aansluit bij de leeftijd, maar ook met de prenten, en ik ben nogal van de prentenboeken. Maar dan moeten die- dat moet ook bij elkaar passen en kloppen. En er moet een bepaalde sfeer zijn die een boek uitstraalt.

I: Vindt u het belangrijk dat kinderboeken literaire kwaliteiten hebben? Waarom wel/niet?

P: Nou, eigenlijk wel. Ja, eigenlijk vind ik het echt heel belangrijk, want bijvoorbeeld de serie van Kikker, dat vind ik gewoon echt, ja, dat vind ik nou, dat vind ik een heel goed voorleesboek voor jonge kinderen met het gewoon, het geheel, de tekst, de verhaallijn, het combineert heel mooi met die prenten, er komt een bepaalde sfeer vanuit. Ja, dat zijn allemaal dingen die ik belangrijk vind.

I: Vindt u dat de literaire kwaliteit van kinderboeken gelijk is aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen?

P: Ik ben niet zo op de hoogte van de kinderboeken voor oudere kinderen, hoor, maar eigenlijk vind ik het op ieders niveau best belangrijk. Want weet je, dan komt de taal ook over, en dan leren ze daar ook iets van, dan hebben ze daar iets aan.

I: Bent u op de hoogte van de discussie omtrent het literaire karakter van kinderboeken? Zo niet, dan korte uitleg. Wat is uw positie binnen deze discussie over de functie van het kinderboek?

P: Nou, dat vind ik wel lastig, want kinderen kiezen natuurlijk heel snel wat makkelijk is en wat snel- wat aantrekkelijk lijkt, als het heel snel en makkelijk leest of ja, een beetje vluchtig denk ik. En ik denk toch dat het belangrijk is dat je juist dat niet- dat klinkt heel zwaar, maar het is hetzelfde met filmpjes kijken. Waar kijken ze dan naar, veel kleuren, grote ogen, flitsend verhaal, snelheid, dat vinden ze leuk, maar ik denk dat het juist heel goed is om een kinderboek uit te diepen. Ook omdat het goed is voor de taalontwikkeling en algemene ontwikkeling van kinderen. Tegenwoordig is het heel erg moeilijk om een goed kinderboek te vinden, vind ik, waar je echt meer diepgang in vindt. Maar kinderen vinden dat ook moeilijk, maar dan leren ze het in ieder geval. Ik vind het dus echt geen goede ontwikkeling dat kinderen zoveel slechte boeken lezen. Als je ook bijvoorbeeld kijkt naar de methodes die ze gebruiken op scholen. Er is een methode die op heel veel scholen wordt gebruikt, en die hebben dan thema's rondom een prentenboek. Nou, ik vind het gewoon hele slechte prentenboeken, hier hebben ze niks aan en je kunt ze niet uitdiepen, want de verhaallijn is vaak heel oppervlakkig. Andersom is natuurlijk ook niet goed, soms zie ik wel eens prentenboeken die een prijs winnen en dan denk ik, kinderen kunnen hier geen touw aan vastknopen. Kinderboeken moeten wel leuk blijven en kinderen aanspreken, het is een combinatie van prenten en tekst, dat moet gewoon echt op elkaar aansluiten. Het moet wel iets toevoegen.

I: Maakte u tijdens uw bezoek aan Kinderboekwinkel Nijmegen onderscheid tussen literaire kinderboeken, en commerciële, niet-literaire kinderboeken?

P: Ja, ik let er wel op.

I: Bezocht u Kinderboekwinkel Nijmegen omdat u verwachtte hier literaire kinderboeken te vinden?

P: Ja, ja. Ja, kwalitatief wel beter. En zeker als je daarnaar op zoek bent, ze hebben het misschien in de andere boekhandel ook wel, maar in de kinderboekwinkel hebben ze wel altijd iets te bieden. Ik weet dat ik hier wel altijd slaag.

I: Kent u boekhandel Dekker van de Vegt?

P: Ja.

I: Bezoekt u Dekker van de Vegt weleens voor de aankoop van een kinderboek? Waarom wel/niet?

P: Nou, eigenlijk niet. Dat is meer dat ik er rondloop voor mezelf en toevallig wat zie, maar het is niet dat ik echt daar ga kijken voor kinderboeken, dan ga ik toch echt naar de kinderboekwinkel.

I: Waarom koos u ervoor Kinderboekwinkel Nijmegen te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek, in plaats van Dekker van de Vegt?

P: Ja, dit heeft te maken met het aanbod, en ook de sfeer, ja, ik vind het gewoon een hele leuke winkel. Dat gevoel heb ik minder bij Dekker van de Vegt.

Transcriptie participant 3

Datum: 01-12-2023

Duur: 26:20

I: Kunt u beschrijven wat u vindt van Kinderboekwinkel Nijmegen?

P: Ik vind het een hele fijne plek. Ik ben heel blij dat de winkel bestaat, omdat ik vind dat een stad van een beetje fatsoenlijk formaat hoort gewoon kwalitatief goede winkels te hebben, en hoort ook specialistische winkels te hebben, en een kinderboekwinkel is wel een specialisme, dus dat- en ja, een kleine stad moet een boekwinkel hebben, of een groot dorp, en dan niet een AKO, maar een echte boekwinkel. Hoewel er ook wel Bruna's zijn die fantastisch zijn, zoals de Bruna in Rosmalen, maar over het algemeen ben ik niet zo'n fan van dat soort winkels. Maar in ieder geval, elke grote stad moet volgens mij een kinderboekwinkel hebben, ook antiquariaten en dat soort dingen. Dat vind ik heel belangrijk dat er veel te vinden is in een stad.

I: Waarom heeft u er specifiek voor gekozen Kinderboekwinkel Nijmegen te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek?

P: Het is een heel warme plek zeg maar, alles ademt dat het hart heeft voor kinderboeken en ook hart voor kinderen, en voor de klanten die voor kinderen boeken komen kopen, dat zie je duidelijk. Je ziet duidelijk dat de mensen die er werken het fijn vinden om te doen, en die vinden het fijn om je te helpen en veel met kinderboeken bezig te zijn en er veel van te weten, dus dat is, ja, vind ik een mooi iets.

I: In oktober heeft u Kinderboekwinkel Nijmegen bezocht voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Wat was de reden waarom u deze dag de boekhandel bezocht? / Welke rol speelt sociaal contact met bijvoorbeeld de boekverkopers of de mensen met wie u de winkel bezocht in uw beslissing de boekhandel te bezoeken? / Welke rol speelt de behoefte aan een specifiek boek of een cadeau in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Af en toe kom ik naar de winkel om een specifiek boek te zoeken, of om even een praatje te maken. Ik was er gister nog op zoek naar ansichtkaarten, ik vond net niet iets dat ik leuk vond, dat was wel weer jammer, maar als ik denk van voor vijf december ga ik mijn lief een ansichtkaart geven, dan ga ik eerst even daar kijken, want de kans dat daar de leukste zijn is natuurlijk redelijk aanwezig.

I: Welke rol speelt het advies van boekverkopers in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Niet per se advies voor wat ik moet kopen. Nee, ik kom er wel eens voor advies, maar dat is dan meer van joh, ik ben zo en zo een boek aan het schrijven. Ingeborg, heb jij een idee van wat daar een leuke illustrator bij zou zijn. Daar weet Ingeborg veel van, nog wel meer dan ik.

I: Welke rol spelen plezier en ontspanning in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Een grote rol!

I: Leest u kinderboeken voor uw eigen plezier?

P: Ja, hoor, ja.

I: Wat zijn volgens u kenmerken van een goed kinderboek?

P: Ja, ik let wel heel erg op de stijl. Het maakt op zich nog niet zo gek veel uit wat voor stijl precies, ik heb niet een heel lijstje eisen waar het aan moet voldoen, zoals ik bij volwassen boeken ook heel veel verschillende stijlen leuk vind, als het maar goed geschreven is. En dat is bij kinderboeken ook. Als ik een zin lees waarvan ik denk, dit is gewoon een lelijke zin. Het is heel moeilijk uit te leggen waar hem dat in zit zeg maar. Maar er zijn heel veel manieren waarop een zin ook mooi kan zijn. Kort en droog, of juist lang en meanderend, het kan allemaal heel fraai zijn, maar het kan ook allemaal heel lelijk worden. Ja, en wat ik aan kinderboeken leuk vind, is dat er veel meer in kan dan in volwassen literatuur. Zeker in Nederland. Een nadeel is, er zijn heel veel kinderboeken die op elkaar lijken. Dus dat die vrijheid niet heel erg wordt gebruikt. De grenzen tussen genres zijn wat vager. Bij volwassen boeken is het, nou, het is literair of het is detective of het is sciencefiction, fantasy of zo. En bij kinderboeken mag alles door elkaar gehusseld worden bij wijze van. Ja, de grenzen van wat literair is en wat niet zijn in Nederland natuurlijk vrij protestants opgesteld zal ik maar zeggen. Dus niet al te veel fantasie, Lampje is in de kinderboekenwereld dan een voorbeeld van een boek met veel fantasie dat nog wel een prijs in de wacht heeft geslepen, maar meestal is het, volgt de Nederlandse literaire kinderboekenwereld, volgt het volwassen realisme een beetje.

I: Vindt u het belangrijk dat kinderboeken literaire kwaliteiten hebben? Waarom wel/niet?

P: Dat vind ik heel belangrijk, maar ik wil het woord literair graag wat breder interpreteren dan het over het algemeen in Nederland gebruikt wordt. In Nederland worden vooral realistische boeken als literair gezien, maar volgens mij gaat het eerder over de stijl, emotionaliteit etc. als het over literaire kwaliteiten gaat. Wat wel grappig is, je kunt bij een kinderboek makkelijker merken wanneer het goed is dan bij een volwassen boek. Want een goed kinderboek is voor kinderen en volwassenen leuk, en bij volwassen boeken heb je niet zo'n heel makkelijk criterium zeg maar. Als volwassene zie je sneller wanneer een kinderboek goed is, als kind niet.

I: Vindt u dat de literaire kwaliteit van kinderboeken gelijk is aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen? Waarom wel/niet?

P: Ja, het kan allebei een grote literaire waarde hebben, daar zit geen verschil tussen.

I: Bent u op de hoogte van de discussie omtrent het literaire karakter van kinderboeken? Zo niet, dan korte uitleg. Wat is uw positie binnen deze discussie over de functie van het kinderboek?

P: Ik vind het vooral heel goed dat dat soort commerciële boeken hun eigen prijs hebben, de kinderjury, en ik lees dat soort boeken zelf over het algemeen niet voor mijn lol. Het is vaak ook gewoon slecht geschreven. Maar ik vind het goed dat de kinderjury er ook is, het is dan wel geen literaire prijs, maar wel een serieuze prijs. Ik vind het wel goed dat dat soort boeken op de markt zijn, ik vind het goed dat ze gelezen worden, want het is natuurlijk goed dat kinderen lezen, maar ik zou het fijner vinden als kinderen een betere smaak ontwikkelden, maar goed, dat is ook een beetje iets algemeen, want bij de volwassen boeken is het net zo: de streekromannetjes worden meer gekocht en gelezen dan de literaire boeken. Dus waarom zouden we voor kinderen andere eisen stellen dan bij volwassenen. Ik ben allang blij dat ze lezen, en we hoeven daarom ook niet alleen literaire boeken aan te prijzen. Leesplezier staat voorop, en hoewel ik zelf hou van literaire kinderboeken en ik het goed vind dat deze door volwassenen goed besproken worden, hoeven we kinderen niet te dwingen ook deze boeken veel te gaan lezen. Laat ze vooral lezen wat ze leuk vinden.

Maakte u tijdens uw bezoek aan Kinderboekwinkel Nijmegen onderscheid tussen literaire kinderboeken, en commerciële, niet-literaire kinderboeken?

Ja, eigenlijk zie ik dat verschil gelijk.

Bezocht u Hijman Ongerijmd/Kinderboekwinkel Nijmegen omdat u verwachtte hier literaire kinderboeken te vinden?

Nee, dat was niet de reden.

I: Kent u Dekker van de Vegt?

P: Jazeker.

I: Bezoekt u Dekker van de Vegt weleens voor de aankoop van een kinderboek? Waarom wel/niet?

P: Nee, ik ga echt geen kinderboeken kopen bij Dekker van de Vegt. Dat heeft een drietal redenen. Vooral, ik wil de kinderboekwinkel steunen, natuurlijk. Ik vind het een fijnere plek om te zijn, en ze zijn gewoon beter gesorteerd. Het assortiment van Dekker is prut. Ze hebben wel wat staan, maar dat is omdat het moet, en niet omdat ze er nou echt heel graag een goede selectie kinderboeken willen

hebben. Je wordt natuurlijk ook verwend als je regelmatig in de kinderboekwinkel rondkijkt. En bijvoorbeeld, als ik eens advies nodig heb, dat komt nu niet meer zo vaak voor nu mijn jongste vijftien is, maar als ik of mijn lief daar kwam een paar jaar geleden, omdat we inderdaad een cadeautje voor de jongste zochten, dan kun je goed advies bij Dekker wel vergeten.

I: Waarom koos u ervoor Kinderboekwinkel Nijmegen te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek, in plaats van Dekker van de Vegt?

P: Bij de kinderboekwinkel is het ook lekker klein en overzichtelijk. Je weet wie er achter de kassa staat, ook omdat je diegene al kent van de vorige keren zeg maar, dus het is ook fijn om daar terug te komen. En dus ook vooral om hun kwalitatief goede advies, en het brede assortiment. En het is een leuke plek, dus alleen maar redenen om erheen te gaan.

Transcriptie participant 4

Datum: 28-11-2023

Duur: 17:09

I: Kunt u beschrijven wat u vindt van Kinderboekwinkel Nijmegen?

P: Ja, ik vind het echt een fantastische winkel. Ja, ja, ik kom daar heel graag, al jaren eigenlijk. We hebben zelf pas in juli ons eerste kindje gekregen, maar voor neefjes en nichtjes en verjaardagen, ik ga eigenlijk altijd standaard naar de kinderboekenwinkel om een boek voor ze te kopen. Het is gewoon heel fijn om daar rond te lopen, te denken wat er allemaal is, nieuwe boeken te vinden. En er is altijd wel iets wat past bij welk kind dan ook. Dus dat vind ik er echt superfijn aan.

I: Waarom heeft u er specifiek voor gekozen Kinderboekwinkel Nijmegen te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek?

P: Nou ja, het is inderdaad het aanbod dat veel groter is. Ja, als ik bijvoorbeeld naar Dekker van de Vegt ga, daar hebben ze ook kinderboeken, maar het is toch een beperkt assortiment. Ze weten er ook minder van. Dus ik weet als ik naar de kinderboekenwinkel ga, dan ga ik sowieso slagen. En dan is het misschien niet dat ik van tevoren weet wat ik wil hebben, maar er is altijd wel iets en als ik het zelf niet kan vinden, dan weten jullie dat wel. De kinderboekwinkel is ook heel gezellig. Het is heel knus, en het voelt niet gehaast.

I: In oktober heeft u Kinderboekwinkel Nijmegen bezocht voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Wat was de reden waarom u deze dag de boekhandel bezocht? / Welke rol speelt de behoefte aan een specifiek boek of een cadeau in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Ja, ik zocht een Sinterklaascadeautje voor mijn eigen zoontje. Ik had dus iets nodig, en meestal heb ik van tevoren geen idee wat ik precies zoek.

I: Welke rol speelt het advies van boekverkopers in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Soms ga ik wel om advies te krijgen. Ondertussen ben ik er wel vaker geweest, want dan weet je zelf ook wel een beetje waar je naartoe gaat, maar het is wel altijd fijn, jullie hebben wel altijd weer nieuwe ideeën. Met nieuwe boeken die binnen zijn, of bepaalde schrijvers.

I: Welke rol spelen plezier en ontspanning in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Jazeker. Ja, ik kan er wel een uur rondlopen. Het is voor mij echt een soort uitje.

I: Welke rol speelt sociaal contact met bijvoorbeeld de boekverkopers of de mensen met wie u de winkel bezocht in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Nee, het speelt niet mee in de reden om te gaan. Het gebeurt wel, ik bedoel meestal als je er bent, heb je natuurlijk wel contact met iemand. Het is niet een reden om daarheen te gaan.

I: Leest u kinderboeken voor uw eigen plezier?

P: Nee, ik lees het zelf ook, hoor. Ik geef sowieso nooit een boek dat ik zelf nog niet gelezen heb. Bijvoorbeeld Ronja de roversdochter is er een die ik geregeld lees.

I: Wat zijn volgens u kenmerken van een goed kinderboek?

P: Ik vind het leuk als het geen standaard sprookje is. Daar heb ik een beetje een hekel aan gekregen, dus het mag wat verrassends op het eind hebben. Mijn neefjes en nichtjes wonen in Twente, waar toch nog wel wat stereotypen heersen zeg maar, dus ik vind het altijd leuk om dan een boek te geven waarin die stereotypen juist een beetje op de hak genomen worden. En als er iets van een moraal inzit in het verhaal, dat vind ik ook wel altijd fijn. Maar het moet ook wel mooi gemaakt zijn. Zeker in de prentenboeken, hierin zijn de plaatjes ook wel heel bepalend. Ja, en het moet fantasierijk zijn. Alles moet in een verhaal kunnen gebeuren. Het kan wel een realistisch verhaal zijn, maar je kunt ergens, of in de plaatjes of in het verhaal zelf, nog ruimte vinden om er iets van te maken.

I: Vindt u het belangrijk dat kinderboeken literaire kwaliteiten hebben? Waarom wel/niet?

P: Ik denk dat ik qua prentenboeken de literaire boeken gewoon leuker vind, maar ik denk dat het belangrijkste is dat het kind het lezen leuk vindt. En of dat dan literair is of niet, dat maakt mij eigenlijk niet zoveel uit, als ze maar blijven lezen. En ik heb zelf door de middelbare school echt een hekel aan literatuur gekregen, ik lees enorm veel maar echt geen volwassen literatuur, zoals Harry Mulisch, dus ik ben daar eigenlijk zo op afgeknapt. Dus dan zou ik zeggen, het is niet zo belangrijk, als ze maar lezen.

I: Vindt u dat de literaire kwaliteit van kinderboeken gelijk is aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen?

P: Ik denk wel dat hier een verschil tussen zit, in de zin van dat volwassen literaire boeken vaak heel moeilijk in elkaar zitten, ook qua taalgebruik, en ik denk dat dat bij kinderen dan anders is. Maar qua waarde is het wel gelijk aan elkaar.

I: Bent u op de hoogte van de discussie omtrent het literaire karakter van kinderboeken? Zo niet, dan korte uitleg. Wat is uw positie binnen deze discussie over de functie van het kinderboek?

P: Je vertrouwt wel echt op de uitslag van wie de Gouden Griffel heeft gewonnen. Dan weet je wel van, nou, dat is echt wel een heel goed boek, dus ik denk wel dat dat invloed heeft. Het is dan misschien wel jammer dat het alleen literaire boeken zijn die de prijzen van volwassenen en zo winnen. Ik weet van vroeger dat ik juist de boeken van de Gouden Griffel wel heel leuk vond. Ik vind het wel jammer dat er nu zo'n tweedeling is tussen boeken. Dan wordt het misschien ook moeilijk om van het ene genre over te stappen op het andere. Dan blijf je makkelijker in de makkelijke boeken hangen. Ik vind het wel belangrijk dat kinderen lezen wat ze leuk vinden, maar het is altijd goed om ze ook aan te sporen om andere dingen te proberen, om te ontdekken wat je nog meer leuk vindt. Aansporen om verschillende dingen te lezen is altijd goed denk ik. Het is daarom ook wel goed dat er literaire kinderboeken zijn, het is goed dat kinderen uit verschillende boeken kunnen kiezen en dat er voor ieder wat is. Ja, en ik denk ook dat, kijk als ik zeg ik vind het belangrijk dat kinderen lezen, ja, de ene zal literaire kinderboeken leuk vinden en de ander zal er helemaal niks aan vinden, maar die vindt wel andere dingen leuk om te lezen, dus ik vind het juist belangrijk dat die verscheidenheid er is zeg maar.

I: Maakte u tijdens uw bezoek aan Kinderboekwinkel Nijmegen onderscheid tussen literaire kinderboeken, en commerciële, niet-literaire kinderboeken?

P: Ik probeer vooral te kijken naar wat het kind leuk vindt. Nou is het zo dat ik nogal al wat hoogbegaafde neefjes en nichtjes hebt, dus ik kom snel op de literaire boeken uit denk ik. Dus om deze reden kijk ik denk ik sneller naar de literaire kinderboeken, maar ook omdat ik ze toch zelf leuker vind.

I: Bezocht u Kinderboekwinkel Nijmegen omdat u verwachtte hier literaire kinderboeken te vinden?

P: Ja, en ik denk ook dat daar ook wel het verschil in zit met bijvoorbeeld Dekker van de Vegt. Daar zul je denk ik toch meer de commerciële boeken vinden.

I: Kent u Dekker van de Vegt?

P: Ja.

I: Bezoekt u Dekker van de Vegt weleens voor de aankoop van een kinderboek? Waarom wel/niet?

P: Ik zou er niet specifiek voor naartoe gaan, ik loop er weleens tegenaan.

I: Waarom koos u ervoor Kinderboekwinkel Nijmegen te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek, in plaats van Dekker van de Vegt?

P: Bij Dekker heb je een minder groot assortiment, en wat minder specifiek advies. En het is hier ook minder gezellig.

Transcriptie participant 5

Datum: 01-12-2023

Duur: 25:53

I: Kunt u beschrijven wat u vindt van Kinderboekwinkel Nijmegen?

P: Ja, ik moet- ik vind het altijd fijn om daarnaartoe te gaan, ik moet zeggen dat ik er toevallig laatst twee keer geweest ben omdat ik een cadeau nodig had. En daarvoor ben ik er echt, nou, geloof ik echt al een aantal jaren niet meer geweest, en daarvoor weer wel, dat komt omdat mijn kinderen inmiddels uit huis zijn. Nou ja, die lezen geen kinderboeken meer, zeg maar. Ik zit in een andere leeftijdsfase nu. Daardoor kom ik er minder vaak, want als je al vrienden en familie om je heen hebt die ook in de kleine kinderen fase zitten, heb je af en toe wel een cadeautje nodig. Maar als ik zeg maar een kinderboek zoek of nodig heb, of als ik het in het verleden nodig had, dan ging ik altijd naar de kinderboekwinkel, omdat ik het een prettige plek vind.

I: Waarom heeft u er specifiek voor gekozen Kinderboekwinkel Nijmegen te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek?

P: Ja, het is altijd leuk om gewoon even rond te kijken en er is een fijne sfeer. Als je een vraag hebt, of als je wilt dat zeg maar de medewerker van de winkel met je meedenkt, dan doen ze dat ook altijd goed, zeg maar. Nou en ik vind het ook altijd wel leuk om even bij de kassa rond te snuffelen, daar hebben ze ook wel spelletjes of, nou, dat soort dingen die een beetje gelieerd zijn aan kinderboeken of kinderen. En nu dacht ik ook wel de laatste keer dat ik er was, oh ja, het is ook een los van dat je een kinderboek nodig hebt, ook wel eens leuk om af en toe even binnen te lopen om gewoon inspiratie op te doen. Ik vind het ook zo fijn dat de kinderboekwinkel een constante factor is.

I: In oktober heeft u Kinderboekwinkel Nijmegen bezocht voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Wat was de reden waarom u deze dag de boekhandel bezocht

P: De laatste keer dat ik er was, was ik ook nog even een beetje aan het rondkijken, en ik stuitte op een puzzelboek voor volwassenen, en ik was dit boek nergens anders tegen gekomen en dat vond ik dus wel heel leuk en toen dacht ik, oh ja, het is eigenlijk ook wel leuk om hier af en toe binnen te waaien.

I: Welke rol speelt de behoefte aan een specifiek boek of een cadeau in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Vaak wel een grote rol.

I: Welke rol spelen plezier en ontspanning in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Een grote rol. Ik vind het heel leuk om te doen.

I: Welke rol speelt het advies van boekverkopers in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Nou soms, ik weet wel, in het verleden dat ik er ook wel naartoe gegaan ben, soms heb je een cadeau of zo nodig, en dan voor een bepaalde leeftijdsgroep en dat je geen idee hebt of dat je weet van een kind bijvoorbeeld van die is heel erg in een bepaald genre of zo of een bepaald soort boek dat een kind bijvoorbeeld aanspreekt, maar dat ik daar verder zelf, ja, nog niet zoveel mee had met bepaalde leeftijdsgroep. Dan vond ik het wel handig om even zeg maar assistentie te vragen, zo van, goh, ik heb een kind. Het is een jongen of een meisje van tien jaar, en ze houdt heel erg van fantasie, of juist niet, weet ik veel, wat kun je me aanraden? Nou, en dan krijg je vanzelf wel een aantal opties en dan kun je voor jezelf even door de boeken heen gaan, ook afhankelijk van de prijs, even kijken van nou ja, oké, waar kies ik dan voor.

I: Welke rol speelt sociaal contact met bijvoorbeeld de boekverkopers of de mensen met wie u de winkel bezocht in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Nou, dat is misschien ook nog wel breder in onze huidige online tijd zeg maar, dat ze natuurlijk eigenlijk alles ook wel online kunnen bestellen. Soms is dat natuurlijk ook handig, maar ik vind het fijn dat je zeg maar gewoon ook fysiek naar in dit geval dan de boekenwinkel kunt. Ja, soms wil je ook inspiratie opdoen. En inderdaad speelt ook nog wel dan de beleving mee om even een bezoekje te brengen en ook al weet je bijvoorbeeld specifiek welk boek je wilt kopen om toch even ja, ja, daar- ik had dus pas een cadeautje nodig, dus het is heel lang geleden en toen dacht ik, oh leuk, ik ga naar de kinderboekenwinkel, en dat had ik natuurlijk ook online kunnen bestellen, of ik had naar Dekker van de Vegt kunnen gaan. Dus voor mij speelt dat wel mee. En ook wel echt dus de gunfactor voor een fysieke winkel. En ook om de middenstand zeg maar te ondersteunen en dan die in leven te houden omdat ik denk dat dat belangrijk is.

I: Leest u kinderboeken voor uw eigen plezier?

P: Nou, misschien heel sporadisch, maar dan leen ik ze uit de bibliotheek. Als ik wel eens iets voorbij zie komen van een recensie in de krant of zo, dan denk ik van, oh, leuk. Dan leen ik hem uit de bieb en dan lees ik hem, ja, dus ik ga het dan niet voor mezelf kopen.

I: Wat zijn volgens u kenmerken van een goed kinderboek?

P: Ik ga vaak wel af op recensies die ik in de krant lees. Ja, voor de allerkleinsten kom ik al snel bij Nijntje uit. Daar kun je nooit fout mee gaan. En daarnaast weet ik dat ik mijn kinderen veel boeken van, en dan moet ik even bedenken wie dat heeft geschreven, de boeken van Vos en Haas. En die zijn echt, ja, die vond ik echt fantastisch. Ook qua hoe ze getekend waren, zeg maar de tekeningen van Thé Tjong King. Maar ook de verhaaltjes zelf met heel veel humor, maar ook voor kinderen om zelf te lezen. Dus dat mag wel, ja voor mij dan zeg maar, wel ook mooie illustraties, dat vind ik wel belangrijk.

I: Vindt u het belangrijk dat kinderboeken literaire kwaliteiten hebben? Waarom wel/niet?

P: Er moet een beetje-, dan ga ik toch inderdaad wat meer naar de apartere kinderboeken, er zijn ook wel veel boeken die wat meer voor de massa zijn, die iets minder literair zijn, daar heb ik dan wel echt iets minder mee. Ik sla wel eerder aan op de echt mooi uitgevoerde kinderboeken. Hoewel ik ook vind, en dat is een ander onderwerp natuurlijk, ik vind het in die zin belangrijk dat kinderen lezen, dus ook al is het een boek dat dertien in een dozijn is, dat is ook prima, als kinderen maar lezen zeg maar.

I: Vindt u dat de literaire kwaliteit van kinderboeken gelijk is aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen? Waarom wel/niet?

Ja, dat vind ik wel. Kinderboeken kunnen net zo literair zijn als volwassen boeken.

I: Bent u op de hoogte van de discussie omtrent het literaire karakter van kinderboeken? Zo niet, dan korte uitleg. Wat is uw positie binnen deze discussie over de functie van het kinderboek?

P: Ja, dat weet ik niet zo goed, of nou, weet ik niet zo goed, het is niet iets waar ik eerder over nagedacht heb. De vraag is natuurlijk wat onderliggende zeg maar, hoe zeg je dat, wat voorwaarden zijn zeg maar om een Zilveren of een Gouden Griffel te krijgen, want waar moet een boek dan aan voldoen. Ik weet niet zo goed, ik kan daar niet één op één zeggen van, oh, daar ben ik voor of daar ben ik tegen, het is meer dat ik dan daardoor aan het denken gezet wordt van oh ja, wat vind ik daar dan eigenlijk zelf van. Ja, en wat ik zeg, ik denk wel ook, aan de andere kant moet een kinderboek een bepaalde kwaliteit hebben dat, weet je, ik denk dat het goed is dat het er allebei is, want ik denk dat ik vanuit mijn hoogopgeleide- dat ik kijk vanuit mijn sociaal culturele achtergrond, maar er zijn natuurlijk ook mensen met een minder hoge opleiding. Dat is dan soms een sociale context waar kinderen bij wijze van spreken alleen een Donald Duck lezen. En dat is natuurlijk ook wel helemaal

prima. Maar eigenlijk is het enige wat ik denk, eigenlijk zouden alle ouders met hun kinderen gewoon naar de bieb moeten gaan, daar vind je namelijk alle boeken. Ik denk dat het belangrijk is voor kinderen om zelf gewoon te gaan zoeken, en dat ze gaan ontdekken, want ik weet nog wel in het verleden dat ik tegen een van mijn dochters zei, oh ja, die boeken, omdat ik die eens had gelezen, en toen had een van mijn kinderen zoiets van nee, maar ik vind deze boeken leuk, dus die had dan een serie die ze helemaal stuk las, terwijl ik dacht van nee. Maar kinderen hebben toch hun eigen smaak, en je moet ze ook de ruimte geven om hun eigen smaak te ontwikkelen, En als ik naar mezelf kijk, ik lees niet per se heel veel, misschien twee boeken per maand, maar ik lees uit de bieb. Maar ik lees allerlei verschillende boeken, literaire en niet-literaire boeken. Ik denk 60 of 70% niet-literair, en 30 of 40% wel literair. Soms zijn literaire boeken te lastig, en dan haak ik snel af. Dus ik kan me voorstellen dat kinderen dat ook hebben, en als een kind zeg maar een iets makkelijker en toegankelijker boek, als ze daarmee gaan lezen. En ze lezen meer, dat is tegenwoordig natuurlijk met die schermpjes alleen maar lastiger, maar ja, ik denk voor die ontwikkeling, als ze maar lezen, dat dat gewoon belangrijk is. Op een gegeven moment heb je geen invloed meer op wat je kinderen lezen, ze willen het dan zelf gaan uitzoeken, en als je dan tegen je kind gaat zeggen van ja, nee, je mag alleen literaire boeken lezen, dan sla je het denk ik dood.

I: Maakte u tijdens uw bezoek aan Kinderboekwinkel Nijmegen onderscheid tussen literaire kinderboeken, en commerciële, niet-literaire kinderboeken?

P: Nou, ik denk dat ik zelf wel dan een voorkeur heb voor de meer literaire boeken. Omdat ik die vaak ook wel denk ik mooier uitgevoerd vind, maar als ik een cadeau voor iemand koop, dan stem ik ook wel af op degene die- aan wie ik het cadeau ga geven. Je eigen smaak of zo speelt natuurlijk altijd mee, en dan is er de inschatting of je dan bij een kind, hangt ook een beetje van de leeftijd en misschien de ouders af, of je een beetje kan afwijken van datgene dat het kind gewend is ofzo.

I: Bezoekt u Kinderboekwinkel Nijmegen omdat u verwachtte hier literaire kinderboeken te vinden?

P: Ja, zeker!

I: Kent u Dekker van de Vegt?

P: Ja.

I: Bezoekt u Dekker van de Vegt weleens voor de aankoop van een kinderboek? Waarom wel/niet?

P: Nee, absoluut niet. Ik heb een hekel aan Dekker van de Vegt. Ik vind het echt niet een fijne winkel. Nou ja, of op zich misschien de winkel zelf is misschien fijn in die zin dat er een grote collectie is zeg maar. Dus als je een kookboek zoekt, dan hebben ze daarvan een groot assortiment. Ze hebben

natuurlijk ook tweedehands boeken, kinderboeken bekijk ik daar eigenlijk nooit, dan ga ik echt naar de kinderboekwinkel. En ik vind overwegend de medewerkers bij Dekker van de Vegt niet vriendelijk. Ik denk dan ook wel, ik kom ergens wel mijn geld brengen, en nee, ik vind ze gewoon niet prettig.

I: Waarom koos u ervoor Kinderboekwinkel Nijmegen te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek, in plaats van Dekker van de Vegt?

P: Het personeel is vriendelijker, en de sfeer is een stuk beter.

Transcriptie participant 6

Datum: 28-11-2023

Duur: 13:01

I: Kunt u beschrijven wat u vindt van Kinderboekwinkel Nijmegen?

P: Ik vind het een hele gezellige, prettige winkel. Ook als je binnenkomt, ja, meteen een fijne sfeer en je wordt altijd heel goed geholpen. Ik heb ook het idee dat ze in ieder geval, als je iets vraagt, ze weten precies wat er allemaal in de winkel staat, ze weten heel veel.

I: Waarom heeft u er specifiek voor gekozen Kinderboekwinkel Nijmegen te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek?

P: Ja, ik denk toch dat dat het belangrijkste is, dus de sfeer en het advies. En de collectie is natuurlijk heel goed. Altijd de nieuwste boeken zijn er, ja, een breed aanbod. Je kunt ook altijd makkelijk boeken bestellen bij de winkel, dat gaat altijd goed. De service in de winkel is dus wel altijd heel goed.

I: In oktober heeft u Kinderboekwinkel Nijmegen bezocht voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Wat was de reden waarom u deze dag de boekhandel bezocht? / Welke rol speelt de behoefte aan een specifiek boek of een cadeau in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Ja, dat weet ik nog, want ik had voor de Kinderboekenweek, we hebben vijf kleinkinderen, hadden we dus voor iedereen een kinderboek gekocht en eentje moest ik daarvan ruilen. We hadden het verkeerde deel gekocht, dus toen kwam ik in de winkel. Ook vind ik het gewoon heel belangrijk dat de kinderboekwinkel kan bestaan.

I: Welke rol speelt het advies van boekverkopers in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Ja, ja zeker ja, want ik vind bijvoorbeeld Dekker van de Vegt ook een superfijne boekenwinkel, daar ga ik gewoon altijd naartoe voor alle andere boeken, maar we hebben wel zoiets, als we toch een kinderboek willen kopen dan bij voorkeur bij de kinderboekwinkel. En dat komt dan specifiek door het advies, dat ze bij Dekker misschien minder geven.

I: Welke rol spelen plezier en ontspanning in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Ja, nee, eigenlijk alleen als ik een boek nodig heb, dat heeft er ook wel mee te maken dat we niet in Nijmegen wonen, dus als we naar de stad gaan, dan is het wel specifiek als we bepaalde dingen willen kopen, dus dan ga ik niet zomaar denken van, goh, ik ga nu even naar de kinderboekwinkel.

I: Welke rol speelt sociaal contact met bijvoorbeeld de boekverkopers of de mensen met wie u de winkel bezocht in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Nou, ik vind het contact met de verkoopster altijd wel heel leuk, maar ik heb niet zo dat ik met andere klanten praat ofzo. Nee, dus ik kom niet voor sociaal contact naar de winkel.

I: Leest u kinderboeken voor uw eigen plezier?

P: Ja, ik lees het ook zelf. Ik probeer het eigenlijk steeds meer te doen, omdat, mijn oudste kleinkinderen zijn acht en tien, dus die lezen natuurlijk zelf en die willen ook nog heel graag voorgelezen worden, dus dan is het ook heel leuk om een boek ook zelf te lezen. Ik ben nu zelf bijvoorbeeld Harry Potter aan het lezen. Het is dan leuk om samen over te kunnen praten.

I: Wat zijn volgens u kenmerken van een goed kinderboek?

P: Ik vind het toch ook tegenwoordig wel heel goed als de kinderboeken, ja, het moet natuurlijk een mooi verhaal zijn, een beetje spannend voor kinderen, maar ook wel dat er maatschappelijke aspecten in verwerkt zijn. Bijvoorbeeld over de natuur, over gelijkheid tussen kinderen, tussen mensen en ja, over ja, dat soort thema's.

I: Vindt u het belangrijk dat kinderboeken literaire kwaliteiten hebben? Waarom wel/niet?

P: Ja, dat vind ik toch wel belangrijk. Ik vind het fijner lezen, het blijft meer boeien en ik denk dat het ook voor, als de kinderen zelf gaan lezen, wat de oudste twee dus ook wel doen, dan vind ik het ook belangrijk dat ze ja, dat ze goede zinnen lezen en dat het goed in elkaar steekt.

I: Vindt u dat de literaire kwaliteit van kinderboeken gelijk is aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen?

P: Ja, dat vind ik moeilijk om daar wat over te zeggen. Want wanneer is een kinderboek echt literair? Er zijn ook kinderboeken die heel populair zijn bij de kinderen. Dan denk ik van, ja, vind ik dat nou zo'n goed kinderboek, en dan denk ik van, ja, het is toch goed dat ze lezen. Ik denk wel dat het qua waarde aan elkaar gelijk is, het een is niet beter dan het andere.

I: Bent u op de hoogte van de discussie omtrent het literaire karakter van kinderboeken? Zo niet, dan korte uitleg. Wat is uw positie binnen deze discussie over de functie van het kinderboek?

P: Ja, ik vind het dan toch belangrijker dat kinderen gewoon lezen wat ze leuk vinden, dus de commerciële boeken, je hebt nu bijvoorbeeld zo'n hele serie van Paul van Loon, Dolfje Weerwolfje,

en mijn kleinzoon is daar helemaal gek van, en ik denk niet dat dat literair is. Ik vind het zelf in ieder geval niet zo fantastisch geschreven. Maar hij vindt het fantastisch, dus dan denk ik van ja, ook al leest hij die hele serie, laat hem lekker lezen. Men moet misschien wat meer aandacht besteden aan de meer commerciële boeken, want ik vind het toch het belangrijkste dat kinderen veel lezen. Dat ze het echt leuk vinden om te lezen, en als je dan al heel vroeg de lat heel hoog legt, ja, dan haken er wel meer kinderen af. Dus ja, ik denk dat het belangrijk is dat ze lezen, het maakt me niet echt uit wat. Persoonlijk lees ik wel liever literaire kinderboeken, maar voor kinderen moet je dat niet opdringen. Leesplezier staat vooraan. En ik merk wel, onze kleinkinderen worden ook heel veel voorgelezen, en dan wel uit literaire kinderboeken, en dan zitten ze wel helemaal in zo'n verhaal, en dat is natuurlijk ook wel heel mooi, dat ze het voorgelezen krijgen, dus vooral dat voorlezen is ook heel belangrijk. Soms zijn die boeken dan nét iets te moeilijk om zelf te lezen, of dan hebben ze hier net niet het geduld voor, maar als ze dan voorgelezen worden, dan is het helemaal fantastisch. Dus dat voorlezen is heel belangrijk, ook al worden de kinderen wat ouder.

I: Maakte u tijdens uw bezoek aan Kinderboekwinkel Nijmegen onderscheid tussen literaire kinderboeken, en commerciële, niet-literaire kinderboeken?

P: Meestal weet ik van te voren al wel een beetje naar welk- waar ik naar wil gaan kijken. Dus ja, en dan ja, meestal heb ik zelf al van- of ik vraag aan de kinderen, hebben jullie nog tips? Wat is dit moment wat de kinderen leuk vinden. Nou ja, dan krijg ik meestal wel wat tips mee van, goh, dit vinden ze leuk op dit moment, en dan zoek ik wel specifiek, en maak ik dus geen onderscheid tussen de meer literaire en niet-literaire kinderboeken.

I: Bezoekt u Kinderboekwinkel Nijmegen omdat u verwachtte hier literaire kinderboeken te vinden?

P: Ja, dat is wel zeker ook een reden.

I: Kent u boekhandel Dekker van de Vegt?

P: Ja.

I: Bezoekt u Dekker van de Vegt weleens voor de aankoop van een kinderboek? Waarom wel/niet?

P: Nee, eigenlijk nooit. Vooral omdat hun advies minder goed is.

I: Waarom koos u ervoor Kinderboekwinkel Nijmegen te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek, in plaats van Dekker van de Vegt?

P: Hier is het advies beter, en het is fijn om een kleine winkel financieel te kunnen steunen.

Transcriptie participant 7

Datum: 23-11-2023

Duur: 18:50

I: Kunt u beschrijven wat u vindt van Kinderboekwinkel Nijmegen?

P: Nou, ja, ik vind het sowieso leuk om ja, kleinere ondernemers zeg maar te steunen in zijn algemeenheid. En nou ja, Ingeborg specifiek is ook voor mij wel persoonlijk een reden om te komen, ik vind haar gewoon heel warm en uitnodigend en ze dringt je niks op of zo. Het is niet dat als je geen boek koopt die dag dan kijkt ze je een beetje de deur uit of zo. Dus dat is eigenlijk voornamelijk wat ik er zo leuk aan vind, het gaat niet per se om de boeken, die kun je ook nog wel ergens anders krijgen. Al staat het natuurlijk wel allemaal lekker handig bij elkaar.

I: Waarom heeft u er specifiek voor gekozen Kinderboekwinkel Nijmegen te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek?

P: Voor mij is dat vooral de benadering zeg maar, want iedereen die daar werkt, die straalt nooit uit van ik heb geen zin om je ermee te helpen of ik heb hier geen tijd voor. Iedereen is altijd heel vriendelijk. Ja, en daarnaast vind ik het gewoon een soort ervaring ook voor mijn kind om in die winkel te zijn en samen iets uit te zoeken, ja wat leuk is voor hem. De winkel is heel warm en kindvriendelijk. Als ik soms naar een andere winkel ga, dan laat ik *** wel eens achter en dan gaat hij boven een boekje lezen, en dat vind ook niemand een probleem. En ook de cursussen die boven gegeven worden, of workshops, dat is ook wel echt een reden om specifiek naar deze winkel te komen. Dan word je een soort middelpunt van de stad. Ik kom dus niet alleen om de boeken, maar ook om de activiteiten ernaast.

I: In oktober heeft u Kinderboekwinkel Nijmegen bezocht voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Wat was de reden waarom u deze dag de boekhandel bezocht?

P: Nou, volgens mij was ik er toen specifiek omdat mijn zoon boven een cursus aan het doen was. Maar over het algemeen, ik vind het gewoon een prettige plek om naartoe te gaan, dus als ik in de stad ben ga ik eigenlijk altijd wel even daarheen, ja, en dan ja, soms koop ik wel wat en soms niet.

I: Welke rol speelt het advies van boekverkopers in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Ik kom wel vaak om advies te krijgen. Ja, er is ontzettend veel keus natuurlijk op het gebied van kinderboeken, dus ja, soms weet je het zelf ook niet meer wat je moet doen.

I: Welke rol spelen plezier en ontspanning in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Ja, dat is zeker een grote reden. In de kinderboekwinkel kan je ook gewoon een praatje maken en dat is ook prima en je kan ook een boek kopen en dan word je goed geholpen. Er hangt een hele fijne sfeer. Ik vind deze combinatie van dingen gewoon heel prettig.

I: Welke rol speelt sociaal contact met bijvoorbeeld de boekverkopers of de mensen met wie u de winkel bezoekt in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Een grote rol, zoals ik net zei, kun je altijd even een praatje komen maken. Dit kan met de boekverkopers, en ik voel me ook wel vrij om te praten met de mensen met wie ik er ben.

I: Welke rol speelt de behoefte aan een specifiek boek of een cadeau in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Ja, soms kom ik er wel eens voor een specifiek boek, maar ook wel vaak om gewoon even te kijken, zonder dat ik per se een boek moet kopen voor iemand of mijn zoon.

I: Leest u kinderboeken voor uw eigen plezier?

P: Ja, zeker.

I: Wat zijn volgens u kenmerken van een goed kinderboek?

P: Nou, ja, er zijn kinderboeken waarvan ik echt denk, nou dat is echt puur voor kinderen alleen maar, dus bijvoorbeeld De waanzinnige boomhut of zo, dat vind ik, ja, die humor die daarin gebruikt wordt en al die drukke plaatjes, ja, ik begrijp dat kinderen dat leuk vinden, maar ik denk dat maar weinig volwassenen dat vinden. Dus ja, het moet voor mij meer een soort van dat er grappen in zitten, bijvoorbeeld die voor mij grappig zijn en ook voor mijn kind grappig ofzo. Of spanning waarvan ik zelf ook soms denk, daar verras ik me over. Maar als je bijvoorbeeld kijkt naar boeken als Het leven van een loser, die zijn heel herkenbaar voor kinderen van zijn leeftijd, zeg maar jongetjes die op school zitten en tegen dingen aanlopen in het gezin waar ze in zitten. Maar er zijn ook boeken, die geven een soort universaliteit, van je fantasie laten gaan en dat alles kan gebeuren, en die algemeenheid daarvan en dat je het ook op jezelf kan betrekken, dat vind ik gewoon heel leuk. Dus ik vind vooral boeken waar echt een algemene boodschap in zit heel goed, dat je een soort filosofische ondertoon erin hebt.

I: Vindt u het belangrijk dat kinderboeken literaire kwaliteiten hebben? Waarom wel/niet?

P: Ja, wanneer is iets literair hè? Dat vind ik wel een beetje moeilijke zaak. Voor mij is het vooral van belang dat hij daar, dat je daar iets uit kan halen voor jezelf, van waar je dan weer over kan peinen of het ook met elkaar over kan hebben of zo. Ja, of dat dan literair is of niet, dat vind ik dan niet zo heel belangrijk.

I: Vindt u dat de literaire kwaliteit van kinderboeken gelijk is aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen?

P: Ja, ik vind dat een hele moeilijke vraag. Want maakt een boek literair? Je kan natuurlijk kijken naar technisch gezien, of een verhaal een goede opbouw heeft of niet. En dat als literair beschouwen. Dus vooral kinderboeken die goed in elkaar zitten, en kwalitatief goed zijn. Ik denk dat als je als kind al literaire boeken leest, dan ben je dat natuurlijk al wel vast meer gewend ofzo, en het is denk ik wel ook zo dat daar dan meer diepgang inzit. Dus wat dat betreft is het belangrijk dat kinderen literair lezen, en is het ook even belangrijk. Maar aan de andere kant, en dat zie je ook in de schoolbibliotheek waar ik dan help, sommige kinderen hebben zo'n drempel om te lezen, dan denk ik van, al lezen ze maar een recept, of weet ik veel, als ze maar lezen. Dus ik denk wel dat beide soorten literariteit met elkaar te vergelijken zijn, het heeft allebei betrekking op dezelfde aspecten, opbouw bijvoorbeeld.

I: Bent u op de hoogte van de discussie omtrent het literaire karakter van kinderboeken? Zo niet, dan korte uitleg. Wat is uw positie binnen deze discussie over de functie van het kinderboek?

P: Ja, nou ja, eigenlijk, ik denk dat het aanbod gewoon zo breed mogelijk moet zijn. Kijk, ik heb toevallig een kind dat meteen al hield van lezen en daardoor kan je hem ook nu wat meer literaire dingen aanbieden, maar stel dat je een kind hebt dat dat ook niet van huis uit meekrijgt of dat zelf niet leuk vindt, ja, alles wat ze lezen, dat is goed, want als ze een leesachterstand hebben, dan geeft dat je zo'n achterstand in je leven. Dat is echt op alle vlakken verschrikkelijk eigenlijk. Dus ja, wat ik zeg, al lezen ze maar een recept, dan ben ik al blij.

I: Maakte u tijdens uw bezoek aan Kinderboekwinkel Nijmegen onderscheid tussen literaire kinderboeken, en commerciële, niet-literaire kinderboeken?

P: Nou, met het kopen maak ik niet het onderscheid. Dan koop ik gewoon wat *** wil, want die wil altijd heel veel boeken, dus dat kun je wel eindeloos blijven kopen. Bij de keuze in wat we dan samen 's avonds elke avond lezen en wat hij thuis gewoon zelf leest los van mij, daar maak ik dan wel weer keuzes in, ja.

I: Bezocht u Kinderboekwinkel Nijmegen omdat u verwachtte hier literaire kinderboeken te vinden?

P: Nee, eigenlijk niet.

I: Kent u boekhandel Dekker van de Vegt?

P: Ja.

I: Bezoekt u Dekker van de Vegt weleens voor de aankoop van een kinderboek? Waarom wel/niet?

P: Ja, vooral omdat zij daar ook een tweedehandssectie hebben. Daar ga ik weleens kijken.

I: Waarom koos u ervoor Kinderboekwinkel Nijmegen te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek, in plaats van Dekker van de Vegt?

P: Ja, ik vind, Dekker van de Vegt is gewoon een echt bedrijf, hè? De mensen zijn daar wel vriendelijk hoor die daar werken, maar het is wel heel zakelijk en ik vind bij de kinderboekwinkel, ja, ze kennen je, en het is gewoon een warmer gevoel om daarheen te gaan. Dus eigenlijk wederom, de mensen zijn waarom ik naar de kinderboekwinkel ga. Dekker is wat minder persoonlijk.

Transcriptie participant 8

Datum: 23-11-2023

Duur: 26:33

I: Kunt u beschrijven wat u vindt van Kinderboekwinkel Nijmegen?

P: Ja, dat is echt een heel fijne plek, want je hebt alles bij elkaar, je hebt ook echt superdeskundige mensen. En de kinderen mogen ook mee en die kunnen daar ook zijn. In andere winkels kan dat vaak niet. Het is allemaal voor het kind ingericht.

I: Waarom heeft u er specifiek voor gekozen Kinderboekwinkel Nijmegen te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek?

P: Ik heb, vind ik zelf, altijd wel een goed idee van wat goede en slechte kinderboeken zijn, en tegenwoordig heb je zoveel slechte boeken op de markt, dus ik vind het wel fijn als er een beetje een check op is, en dat vind ik zo fijn aan de kinderboekwinkel, zij filteren die hele grote kinderboekenmarkt al een beetje voor jou, ze hebben een kwalitatief en breed assortiment. Het assortiment is wat meer gecureerd.

I: In oktober heeft u Kinderboekwinkel Nijmegen bezocht voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Wat was de reden waarom u deze dag de boekhandel bezocht?

P: Zoals gezegd, mijn schoonouders die wonen dus in Nijmegen. Dan willen we ook wel altijd eventjes wat gaan doen. In plaats van heel de dag daar op de bank zitten. Nou ja, dan willen zij graag met mijn dochter naar de kinderboekwinkel. En wij sturen daar dan ook wel een beetje op aan. Zodat we het nuttige en het aangename kunnen verenigen. Wij voeden ons kind tweetalig op in Denemarken, en dan zijn al die Nederlandse kinderboeken echt een soort schatten.

I: Welke rol speelt het advies van boekverkopers in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Ja, want, ik zal je vertellen, dat is niet heel- we zaten eerder altijd in het zomerhuisje van mijn schoonouders. En daar gaan we ook wel eens naar de boekwinkel, en ik heb dan daar bijna het gevoel

dat het niet de bedoeling is dat daar klanten komen ofzo. Dan raden ze mij wat aan, in plaats van mijn dochter. En dat vind ik dan gewoon niet prettig. Bij de kinderboekwinkel raden ze wel altijd goede boeken aan, en richten ze zich echt op de kinderen. Het contact met de boekverkopers is ook heel fijn, en het is ook fijn dat alle boeken er zijn. Helemaal omdat tegenwoordig zoveel online is, dan is het ook moeilijk om een fysieke plek te vinden waar het allemaal is.

I: Welke rol spelen plezier en ontspanning in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Ja, zeker. Ja, ik vind dat echt een soort oase. Het is gewoon echt een leuk uitje. Ik ben ervan overtuigd dat je kinderen natuurlijk helemaal niet naar je hand kunt zetten. Het zijn gewoon zelf mensen, maar ik wil dat ze ziet hoe leuk het is. En dan ziet ze desnoods in een gewone boekhandel alleen mijn vreugde, maar gewoon dat dat bestaat.

I: Welke rol speelt de behoefte aan een specifiek boek of een cadeau in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Mijn schoonmoeder had wel iets in haar hoofd, wat ze graag wilde geven. Maar ik vind het ook juist leuk om me te laten verrassen en te kijken of er ook meer is dan schrijvers die we dan al kennen. Ik doe dan juist inspiratie op. Ik vind het heel leuk om te zien dat er binnen kinderboeken tegenwoordig niet meer echt zo'n vaste formule is, alles kan nu juist.

I: Welke rol speelt sociaal contact met bijvoorbeeld de boekverkopers of de mensen met wie u de winkel bezocht in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Ja, dat zeker, en wat in mijn geval ook nog zo is, is dat ik het leuk vind dat mijn dochter ziet dat er ook andere mensen zijn die Nederlands spreken. Zij zou denken, nou, het is alleen onze familie, omdat we in Denemarken wonen. Maar het contact in de winkel zorgt ervoor dat zij ook leert dat er ook andere mensen zijn die daar plezier aan hebben en dat dat gewoon leuk is. En voor haar was het jouw collega die er toen was, zij was ook een soort rolmodel voor haar. Het bezoek aan de boekwinkel is voor ons dus ook echt een hele ervaring.

I: Leest u kinderboeken voor uw eigen plezier?

P: Ja, ik lees vaak kinderboeken, en dan vooral Deense kinderboeken, want Deense volwassenen boeken lezen nog net niet zo ontspannend. En ook omdat ik het gewoon leuk vind, dan lees ik dingen waar mijn kind nog net niet aan toe is, dan ga ik dat gewoon zelf lezen. Ik kom ook vaak leuke kinderboeken tegen op het internet, dat vind ik ook heel leuk.

I: Wat zijn volgens u kenmerken van een goed kinderboek?

P: Nou, op dit moment, en mijn dochter is bijna vijf, merk ik heel erg dat zij graag herkenning wil, graag verhaaltjes wil meekrijgen die, tenminste dat is één hoofdlijn, over kindertjes gaan die zij ook zou kunnen zijn. Wat echt een hit is, is Kolletje. Dat is ook erg herkenbaar voor mijn kind, ze maken

dezelfde dingen mee. Het mag ook wel een beetje gek zijn, zoals De ridder zonder billen. Het moet ook niet te ingewikkeld worden, dat vindt mij kind vaak niet leuk want het is niet enkelvoudig genoeg. Kinderen van die leeftijd kunnen nog niet heel veel begrijpen. Maar het mag natuurlijk wel iets bijzonders zijn, niet te simpel. En ook sprookjes zijn nu erg populair.

I: Vindt u het belangrijk dat kinderboeken literaire kwaliteiten hebben? Waarom wel/niet?

P: Ja, ik denk dat ik dat wel belangrijk vind, ja, maar ik denk niet dat ik me daar heel erg bewust van ben. Dat komt misschien nog wel iets later, wanneer ze zelf gaat lezen. Hoewel, bij prentenboeken merk je vaak ook snel wanneer er echt twee verhaallijnen inzitten, dus een oppervlakkig en een diepere laag, dat soort boeken vind ik wel mooier en belangrijker. Op een of andere manier sluipen die oppervlakkige boeken, zoals Woezel en Pip, toch je huis in, omdat mensen ook aan ons cadeautjes geven.

I: Vindt u dat de literaire kwaliteit van kinderboeken gelijk is aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen? Waarom wel/niet?

P: Ja, zeker, het een is wat mij betreft niet beter dan het ander. Ook kinderboeken kunnen literair zijn, op het zelfde niveau als volwassenboeken.

I: Bent u op de hoogte van de discussie omtrent het literaire karakter van kinderboeken? Zo niet, dan korte uitleg. Wat is uw positie binnen deze discussie over de functie van het kinderboek?

P: Ik kan bijvoorbeeld wel vinden dat een bepaald soort boeken, dus in dit geval literaire kinderboeken, beter zijn dan de meer commerciële boeken, maar dat betekent niet dat je dat op een kind kan gaan duwen. Ik denk dat ik op een gegeven moment als ze acht is ofzo meer van de school ben van als ze maar leest, en dan maakt het me niet uit hoe je de ingang vindt, en ik denk dat lezen op zichzelf ook en geletterd zijn ook heel belangrijk is en je hoeft niet allemaal van die literatuur te houden. Het gaat er mij om dat je leest, dat is toch het belangrijkste, het leesplezier. En dit soort boeken worden misschien alleen nog maar belangrijker, want je hoort tegenwoordig allerlei verhalen dat het onderwijs in dit land steeds slechter wordt wat taal betreft, dus elk boek dat kinderen lezen, of het nou literair of commercieel is, moeten we steunen. Ik heb liever dat mijn kind een slecht boek leest, dan dat ze achter de iPad zit. Taal is zo belangrijk voor je ontwikkeling, dus dat moet in het algemeen gestimuleerd worden.

I: Maakte u tijdens uw bezoek aan Kinderboekwinkel Nijmegen onderscheid tussen literaire kinderboeken, en commerciële, niet-literaire kinderboeken?

P: Nee, ik ben me daar wel zeker van bewust. Ik koop liever niet de meer commerciële boeken voor mijn eigen kind. Ik heb respect voor kinderboeken en kinderboekschrijvers, dus ik wil wel graag die

boeken kopen waar echt een hart inzit. Ook mijn eigen smaak is meer literair, en ik kan nu mijn smaak nog niets meer opdringen. Als ze straks ouder is, dan kan dat denk ik niet meer.

I: Bezocht u Kinderboekwinkel Nijmegen omdat u verwachtte hier literaire kinderboeken te vinden?

P: Ja, 100%. Want er is dus iemand daar die erover nadenkt wat er ingekocht wordt. Ik vind het echt zo'n luxe dat dat bestaat. Het had me niet uitgemaakt als het geen kinderboekwinkel was geweest, als er boven bijvoorbeeld boeken voor volwassenen waren geweest, dat maakt me niet uit. Het idee dat er gewoon een gedachte achter zit, en dat ik dat proces niet allemaal zelf hoeft te doen, dat kan ik helemaal niet.

I: Kent u boekhandel Dekker van de Vegt?

P: Nee.

Transcriptie participant 9

Datum: 24-11-2023

Duur: 20:09

I: Kunt u beschrijven wat u vindt van Kinderboekwinkel Nijmegen?

P: Ja, ik vind, het assortiment is heel groot, ik vind jullie als personeel heel prettig, ik zou jullie een grotere ruimte gunnen om wat makkelijker te kunnen snuffelen. Nu staat het vaak gauw wat te vol, dus fysiek zou de ruimte groter kunnen zijn. Het assortiment is ook heel fijn, het zijn kwaliteitsboeken, iets anders dan wat je bij de Primera of een supermarkt ziet liggen, ik word er zelf heel blij van. Ik vind het gewoon kwaliteit wat er staat.

I: Waarom heeft u er specifiek voor gekozen Kinderboekwinkel Nijmegen te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek?

P: Het assortiment is dus veel groter bij jullie dan in een andere boekhandel. Dat is voor mij de reden, dat ik uit een veel groter assortiment kan zoeken. En ja, dat vind ik heel fijn.

I: In oktober heeft u Kinderboekwinkel Nijmegen bezocht voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Wat was de reden waarom u deze dag de boekhandel bezocht? / Welke rol speelt de behoefte aan een specifiek boek of een cadeau in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Dat ik voor mijn kleinkinderen twee boeken wilde kopen. Een moest ik mee naar Londen nemen, en de ander moest ik opsturen.

I: Welke rol speelt het advies van boekverkopers in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Ja absoluut, want als ik een van de medewerkers vraag, krijg ik eigenlijk altijd heel goed advies en ze proberen ook door te vragen voor welk type kind het is. Ik gaf toen ook aan dat ik iets zocht voor een kind dat heel erg op details gericht is en daar spelen jullie dan ook op in. Dat vind ik dus heel prettig dat ze doorvragen van voor wat type kind zoek je dan iets.

I: Welke rol spelen plezier en ontspanning in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Ik heb iets nodig, dat in de eerste plaats, maar ja, ik vind het eigenlijk zelf met kinderboeken zo wat snuffelen zonder iets te kopen ook heel fijn, en ja, ik ben altijd nog zelf boekenkoper, geen bibliotheekmens, dus ik ga niet in een bibliotheek zitten snuffelen tussen kinderboeken.

I: Welke rol speelt sociaal contact met bijvoorbeeld de boekverkopers of de mensen met wie u de winkel bezocht in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Nee, dat is voor mij niet van toepassing.

I: Leest u kinderboeken voor uw eigen plezier?

P: Nou ja, nee, dat doe ik eigenlijk niet. Maar ik geniet er zeker heel erg van om voor te lezen!

I: Wat zijn volgens u kenmerken van een goed kinderboek?

P: De ondersteuning in de tekeningen, de schoonheid van de tekeningen. Dat is een beetje dat kunstzinnige. Ook of het nou pop-up is of beweging in de tekeningen, dat je die beweging kunt zien, ja dat vind ik heel fijn en de, ja, de uitstraling, dat het, ja, wat is kwaliteit, ik noem het kwaliteit. In ieder geval niet dat schreeuwerige plasticachtige. De illustraties moeten echt met aandacht zijn gemaakt, het liefst niet digitaal of met hele felle kleuren.

I: Vindt u het belangrijk dat kinderboeken literaire kwaliteiten hebben? Waarom wel/niet?

P: Ja, zeker. Ik vind het belangrijk dat je met een kinderboek echt meer een gesprekje kunt hebben met het kind, ook al staat er geen taal in, maar dat het zo uitdagend is dat je erover kunt praten samen. En dat het meer is dan alleen dat wat je ziet. Dat er een wat diepere laag inzit. Bij dit soort boeken begint de ontwikkeling, vind ik.

I: Vindt u dat de literaire kwaliteit van kinderboeken gelijk is aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen?

P: Ik vind dat dat daar wel de basis gelegd wordt voor de ontwikkeling naar de verdere literatuur. En dan heb ik het ook, als er tekst bijstaat, over het woordgebruik, de zinsbouw, dat ik dat ook heel belangrijk vind als het een tekst is, ja, daar begint ook de schoonheid van de taal. Je leert hierdoor echt taal en boeken waarderen, en de nieuwsgierigheid van kinderen opwekken, en daardoor de passieve en actieve taal ontwikkelen. Dus ik vind zeker dat beide vormen van literariteit gelijk zijn aan elkaar.

I: Bent u op de hoogte van de discussie omtrent het literaire karakter van kinderboeken? Zo niet, dan korte uitleg. Wat is uw positie binnen deze discussie over de functie van het kinderboek?

P: Wat ik zelf heel belangrijk vind, is dat ook alle thema's in de kinderboeken naar voren komen, bijvoorbeeld over genderneutraal. En niet dat Jip en Janneke bevestigen van rolpatronen. Of als het er is, dat er een draai aan wordt gegeven, dat je daar een gesprek over kunt hebben. Dat er meer is dan die rolbevestiging en dat ook het ruimer denken op gang wordt gezet. En dat begint bij literatuur in de tekst en de afbeeldingen. Dus ik vind het wel echt belangrijk dat kinderen literaire kinderboeken lezen, puur echt voor hun eigen ontwikkeling. Dat ze echt een beetje goed opgevoed kunnen worden door de boeken. Ik koop eigenlijk ook heel principieel geen commerciële kinderboeken.

I: Maakte u tijdens uw bezoek aan Kinderboekwinkel Nijmegen onderscheid tussen literaire kinderboeken, en commerciële, niet-literaire kinderboeken?

P: Ik denk niet dat ik per se bewust een onderscheid maak, maar ik denk dat het meer vanzelf gaat. Ik hoef geen knopje aan te zetten- om te zetten om dat onderscheid te maken, ik denk dat dat in me zit.

I: Bezoekt u Kinderboekwinkel Nijmegen omdat u verwachtte hier literaire kinderboeken te vinden?

P: Ja, ik weet zeker dat ik dat hier kan vinden, boeken waar ik zelf ook achter sta.

I: Kent u Dekker van de Vegt?

P: Ja.

I: Bezoekt u Dekker van de Vegt weleens voor de aankoop van een kinderboek? Waarom wel/niet?

P: Nee, ik loop daar niet naar de kinderboeken, ik kom daar alleen maar voor mezelf. Toen de kinderen pasgeboren waren, deed ik dat wel, en ik werd iedere keer teleurgesteld, het is me een te klein assortiment, en te eenkennig. Beetje op die voelboekjes gericht, terwijl jullie op de meerdere intellectuele niveaus zijn gericht, op de ontwikkeling gericht. Jullie hebben een assortiment dat aansluit op de verschillende ontwikkelingsniveaus van de kinderen. Dat ze zich ook op die niveaus kunnen ontwikkelen. Niet te eenzijdig, dat is wat ik bedoel.

I: Waarom koos u ervoor Kinderboekwinkel Nijmegen te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek, in plaats van Dekker van de Vegt?

P: Naast bovengenoemde redenen, vind ik dat de kinderboekwinkel een fijnere, kleinschalige sfeer heeft, het is wat persoonlijker. En dat grootschalige van Dekker van de Vegt, ik ben niet van dat

grootschalige, dan voel ik me te verloren. En het persoonlijke contact vind ik ook altijd belangrijk, en daar is in de kinderboekwinkel veel ruimte voor.

Transcriptie participant 10

Datum: 29-11-2023

Duur: 36:18

I: Kunt u beschrijven wat u vindt van Kinderboekwinkel Nijmegen?

P: De kinderboekwinkel vind ik echt voor alle leeftijden tot twintig toe een belangrijk item, omdat je daarin echt meegaat in de ontwikkeling van een kind, wat iemand meemaakt, wat iemand op het hart heeft, waar iemand zich veilig blijft voelen, in zijn belevingswereld blijft. De kinderboekwinkel leeft mee in de belevingswereld van een kind. De kinderboekwinkel voegt echt iets toe aan de ontwikkeling en het welzijn van kinderen, en raakt bij iedereen het innerlijke ik, het innerlijke kind, ook bij volwassenen. Dat is echt eigen aan boeken, dat heb je niet bij andere media vormen. En kinderboeken zijn voor volwassenen ook nog steeds zó belangrijk, en sluiten ook aan bij hun belevingswereld. Want juist als je je daarin verplaatst, dan heb jij diezelfde belevingswereld in jou en dat blijf je doorgeven. Kinderboeken in het algemeen zijn gewoon zo belangrijk!

I: Waarom heeft u er specifiek voor gekozen Kinderboekwinkel Nijmegen te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek?

P: Ook wel om de ervaring die jullie hebben, en het visitekaartje dat jullie altijd hebben gegeven, waarin je zelf ook een soort netwerkcontact hebt gemaakt waarin je blijft terugkomen. Daardoor begin ik altijd hier, als ik een kinderboek wil halen. En jullie kunnen ook altijd even meekijken waar in Nederland het eventueel te verkrijgen is. Maar ik ga dan eerst toch weer even terug naar de basis. Er zit toch altijd een beetje een lijntje tussen mij en de winkel. Ingeborg heeft de winkel fantastisch overgenomen, en ook de rest van de mensen die in de winkel staan passen goed bij de winkel. De mensen die hier werken geven echt veel om kinderboeken, en kijken er niet op een oppervlakkige manier naar. En ik denk nog, een mooie toevoeging is ook wel dat als ik hier naar binnen ga, dan zie ik gewoon ouders met kindjes en dan zie ik ze niet zozeer op zoek naar een boek dat zij willen, maar het kind gaat het boek uitzoeken, dus die loopt al naar iets toe waarin hij in zijn ontdekkingswereld komt. Er wordt dus veel ruimte gemaakt voor kinderen.

I: In oktober heeft u Kinderboekwinkel Nijmegen bezocht voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Wat was de reden waarom u deze dag de boekhandel bezocht? / Welke rol speelt de behoefte aan een specifiek boek of een cadeau in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Ik kwam eigenlijk ook weer voor een boekje voor een bepaalde thematiek voor een kindje dat dit op dat moment nodig had en ook voor jonge ouders. Het kindje was volgens mij een jaartje of twee, en had ook van alles meegemaakt, en die had gewoon dat boekje even nodig om tot zichzelf te komen.

I: Welke rol speelt het advies van boekverkopers in uw beslissing de boekhandel te bezoeken? / Welke rol spelen plezier en ontspanning in uw beslissing de boekhandel te bezoeken? / Welke rol speelt sociaal contact met bijvoorbeeld de boekverkopers of de mensen met wie u de winkel bezocht in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Ik kom eigenlijk vooral omdat ik hier echt kinderboeken kan halen met een bepaalde betekenis, maar ik kom ook omdat jullie echt expertise hebben en weten welke boeken dat teweeg kunnen brengen. Dus ik weet dat jullie veel weten, zodat ik datgene wat ik in mijn hoofd heb, uiteindelijk ook weer verpakt mee kan nemen, en dat heb je niet zo gauw in een gewone algemene boekhandel, die diepgang.

I: Leest u kinderboeken voor uw eigen plezier?

P: Ik heb ontzettend veel kinderboeken, en met name kinderboeken die gaan over wat er nu in de wereld gebeurt, zodat je daar als volwassene in die schrijfstijl echt kennis van neemt, want je wordt echt meegezogen door die kinderboekenschrijvers, zoals bijvoorbeeld Martine Letterie. Bij volwassenboeken is het vaak toch wat zakelijker verwoord, en bij de kinderboeken is dat niet. Het wordt zo geschreven zoals het ook door een kind ervaren is, en je merkt dat je dat als volwassene toch weer op die manier tot je neemt. En dan zit je er weer helemaal in. Omdat het ook bij mij persoonlijk hoort. Maar ik zie kinderboeken ook als een soort voorlichtingsmateriaal, want het draagt echt iets bij. Een kinderboek is een soort voeding voor mij, het voegt echt iets toe.

I: Wat zijn volgens u kenmerken van een goed kinderboek?

P: Een kinderboek hoort bij elke leeftijd wat teweeg te brengen. En het klinkt heel gek, maar niet iedereen is op een bepaalde leeftijd al volwassen. Niet iedereen is in staat om het zo te kunnen vertalen in zijn hoofd of zo te kunnen overbrengen aan een ander. En dan is een kinderboek ook vaak een manier om het visueel te laten zien of met iemand te gaan zitten om het over te brengen. Een goed boek moet leiden naar communicatie, en moet een kind vrijlaten. Het is voor ouders echt een meerwaarde om even samen met je kind een boek te lezen. Boeken zijn een manier waarop kinderen zich kunnen uiten.

I: Vindt u het belangrijk dat kinderboeken literaire kwaliteiten hebben? Waarom wel/niet?

P: Ik denk dat het goed is als de titel ook echt zegt wat een boek gaat worden en wat het boek betekent. En ik denk dat zowel literair, als de tekenwijze, dus de druk ervan, een totaalplaatje van betekenis is, dit speelt samen. Dus ja, ik vind het zeker belangrijk dat een boek literaire kwaliteiten heeft, maar het

moet wel echt het totaalplaatje zijn, het moet ook kinderen op een bepaalde manier aanspreken, door de manier waarop het eruit ziet. Titel, druk/tekeningen en woorden moeten met elkaar in samenspel zijn, en met elkaar in evenwicht staan. Het doel is dat iemand die het gaat lezen uiteindelijk eruit haalt waarin hij dan weer opgezogen wordt of weer erkent wordt in wat hij zelf heeft meegemaakt, en waar hij zelf eventjes uitgehaald moet worden, uit zijn angst, of woede, of blijheid, waar die misschien niet over heeft kunnen praten, maar wel door de schrijfstijl en door het in beeld brengen van de plaatjes.

I: Vindt u dat de literaire kwaliteit van kinderboeken gelijk is aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen?

P: Ik denk zeker dat er volwassen schrijvers zijn die dezelfde kracht hebben als sommige kinderenboekenschrijvers, en die dat in zich hebben om dat ook goed te verwoorden, waardoor je ook wel in zo'n boek zit. Maar ik denk dat je daarin ook wel al heel snel door hebt welke volwassen schrijvers dat zijn. Het kan dus zeker wel gelijk zijn aan elkaar, maar het is niet altijd zo.

I: Bent u op de hoogte van de discussie omtrent het literaire karakter van kinderboeken? Zo niet, dan korte uitleg. Wat is uw positie binnen deze discussie over de functie van het kinderboek?

P: Nou, richting de Kinderboekenweek, dan heb je vaak één boek erbij waarvan je denkt dit is interessant om er gewoon eventjes zelf in te lezen. Soms is het zo dat het inderdaad pakkend is, dat je denkt, hé. Maar soms denk ik ook wel bij boeken die prijzen krijgen, dat kan wel zo zijn geprijsd, maar de boeken die daar weer wat meer onderkomen, worden meer door het grotere publiek gelezen, en dan hoeft het dus niet per se een medaille te hebben. En literair, ja, ik weet dat ook wel door bepaalde lezingen van kinderboekenschrijvers, de een kan dat heel goed doen en de andere is dan op een gegeven moment voor veel kinderen niet meer in de aandacht, en dan zal misschien eerder een boek gepakt worden dat door volwassenen wat minder aan het licht wordt gesteld, maar wat wel heel erg past bij de belevingswereld van kinderen. Maar dat kan natuurlijk heel erg verschillend zijn, het moet in ieder geval echt passen bij de belevingswereld van kinderen, en of dat nou literair is of niet, dat maakt niet zoveel uit. En er is ook niet één soort boek dat het best bij kinderen past, iedereen kind is uniek en bij elke unieke belevingswereld passen bepaalde boeken wel en andere boeken niet. Boeken hoeven niet per se literaire kwaliteiten te hebben, het is vooral van belang dat een kindje kiest wat ze wil lezen en dat past bij haar belevingswereld. Voor sommige kinderen is dat literaire heel goed en passend, en voor andere niet, het gaat vooral om het gevoel dat je bij een boek hebt. Ik denk dat een boek ook een vertaalslag maakt, een soort identiteit heeft met jou als persoon en dat die hele kleintjes dat al heel snel hebben. Sommige boeken neemt een kind van baby af aan in de hele fase mee. Of een boek literair of niet is, is uiteindelijk niet het belangrijkste. Het belangrijkste is dat een kind zich er echt mee kan identificeren, en dat het kind er een bepaalde kracht in vindt.

I: Maakte u tijdens uw bezoek aan Kinderboekwinkel Nijmegen onderscheid tussen literaire kinderboeken, en commerciële, niet-literaire kinderboeken?

P: Ik heb eigenlijk al iets in mijn hoofd wat ik kom halen hier, dus ik hoef niet hier nog tussen alle boeken te zoeken. Vaak bel ik dan even van tevoren, van is dat er? En soms laat ik me door jullie dan even adviseren. Of dan heb ik iets in mijn hoofd, maar dan vraag ik jullie of jullie nog eventueel iets anders hebben wat jullie kunnen aanbieden. En zeker ook als ik het als cadeau doe voor een ander. Ik werk eigenlijk altijd vanuit thema's, dus ik zoek ook altijd boeken die bij een bepaald thema passen. En welk boek binnen dat thema het beste bij het kind past.

I: Bezocht u Kinderboekwinkel Nijmegen omdat u verwachtte hier literaire kinderboeken te vinden?

P: Nee, niet per se om het literaire. Wel omdat het aanbod van jullie past bij wat ik zoek, en dat zijn boeken over bepaalde thema's, die passen bij wat het kind op dat moment doormaakt.

I: Kent u boekhandel Dekker van de Vegt?

P: Ja.

I: Bezoekt u Dekker van de Vegt weleens voor de aankoop van een kinderboek? Waarom wel/niet?

P: Ik ga er wel eens heen voor een kinderboek, maar het is alleen zelden als het bij de kinderboekwinkel op dat moment niet te krijgen is. Ik zou het in die week echt nodig hebben voor een bepaald item. Ze doen ook absoluut hun best natuurlijk, en het is een goede winkel.

I: Waarom koos u ervoor Kinderboekwinkel Nijmegen te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek, in plaats van Dekker van de Vegt?

P: De kinderboekenwinkel heeft in tegenstelling tot Dekker van de Vegt het persoonlijke en diepgang wel. De belevingswereld in de kinderboekwinkel blijft de basis.

Hijman Ongerijmd

Transcriptie participant 11

Datum: 27-11-2023

Duur: 12:54

I: Kunt u beschrijven wat u vindt van boekhandel Hijman Ongerijmd?

P: Ik vind het over het algemeen een hele fijne winkel, ik vind het ja, fijn ingedeeld, maar ook ja, fijn personeel, ja, de ligging van de winkel zelf, is handig in de stad gelegen. Ja, ik ben over het algemeen zeer tevreden.

I: Waarom heeft u er specifiek voor gekozen Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek?

P: Ik ben eerder vaker naar die winkel geweest, dus voor mij is het ook een bekend terrein en ik merk qua variatie van de boeken, als ik dat vergelijk met andere boekhandels, dat ik Hijman gewoon heel fijn vind. Dus vooral het aanbod. Wat ik verder fijn vind aan Hijman is de sfeer, en het is erg klantvriendelijk. Je wordt altijd goed geholpen, ze zoeken echt met je mee.

I: In oktober heeft u Hijman Ongerijmd bezocht voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Wat was de reden waarom u deze dag de boekhandel bezocht? / Welke rol speelt de behoefte aan een specifiek boek of een cadeau in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Ik weet nog dat ik die dag sowieso in de stad was. Ik weet dat ik eerst voor een boek ging kijken, een boek dat ik nergens meer kon vinden. Ik weet ook echt niet meer wat voor boek het was. Daar ben ik voor gaan kijken en toen ben ik ook meteen gaan kijken voor Sinterklaascadeautjes voor mijn nichtje en neefje. Dus ik kwam in eerste instantie om voor een boek voor mezelf te kijken, en ging toen een kijkje nemen bij de kinderboeken.

I: Welke rol speelt het advies van boekverkopers in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Nee, dat was niet iets wat toen meespeelde.

I: Welke rol spelen plezier en ontspanning in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Ja, dat wel. Zeker.

I: Welke rol speelt sociaal contact met bijvoorbeeld de boekverkopers of de mensen met wie u de winkel bezocht in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Soms wel, samen met de mensen met wie ik de winkel bezoek. Ja, maar niet specifiek de reden van bezoek.

I: Leest u kinderboeken voor uw eigen plezier?

P: Soms wel, ja.

I: Wat zijn volgens u kenmerken van een goed kinderboek?

P: Ik lees zelf vaak de boeken uit mijn jeugd, maar wat denk ik belangrijk is, is dat het niet te moeilijk is voor kinderen, het moet makkelijk door te lezen zijn, het moet niet te veel van hot naar her gaan,

maar juist een duidelijk onderwerp hebben en dat het ook bij dat onderwerp blijft. Het boek moet concreet en duidelijk zijn en voor iedere leeftijd duidelijk zijn.

I: Vindt u het belangrijk dat kinderboeken literaire kwaliteiten hebben? Waarom wel/niet?

P: Ja, dat vind ik wel belangrijk. Het is ook belangrijk dat er voor ieder kind iets is, en niet dat er meer een soort specifiek boek is en succes ermee. Het is dus belangrijk dat er verschillende kinderboeken zijn met verschillende niveaus, zodat er voor ieder kind wel iets is.

I: Vindt u dat de literaire kwaliteit van kinderboeken gelijk is aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen? Waarom wel/niet?

P: Ik denk wel dat er een verschil zit in het niveau van schrijven. De volwassen boeken liggen qua niveau wel wat hoger. Bij kinderen ligt dat natuurlijk vooral aan de leeftijd, en dat het nog wel te begrijpen moet zijn. Bij allebei is het wel even belangrijk dat het er is.

I: Bent u op de hoogte van de discussie omtrent het literaire karakter van kinderboeken? Zo niet, dan korte uitleg. Wat is uw positie binnen deze discussie over de functie van het kinderboek?

P: Ik begrijp eigenlijk beide kanten wel. Je moet natuurlijk vooral lezen wat je leuk vindt, maar gezien de leeftijd van kinderen vind ik wel dat het belangrijk is om de boeken toch wel nog wel wat meer informatief te maken. Je bent natuurlijk nog aan je leesniveau aan het werken, dus als het boek té simpel is, met alleen maar plaatjes, is het ook niet goed. Dan heb je er namelijk niet zoveel aan. Ik vind het daarom denk ik vooral belangrijk dat er voor kinderen veel wisseling is in het soort kinderboeken. Beide boeken moeten ze lezen. Je moet er vooral plezier in hebben. Ik ben zelf dyslectisch en als kind vond ik lezen echt verschrikkelijk, omdat het verplicht werd. Dus het is goed dat beide soorten er zijn.

I: Maakte u tijdens uw bezoek aan Hijman Ongerijmd onderscheid tussen literaire kinderboeken, en commerciële, niet-literaire kinderboeken?

P: Ik bekijk alles wel vanuit dezelfde lens, maar dat komt ook omdat ik als ik voor kinderboeken shop vooral kijk naar boeken die ik zelf vroeger heb gelezen of specifiek kijk voor mijn nichtje en neefje. Ik maak dus niet echt een verschil tussen literaire en commerciële boeken. Ik kijk vooral naar wat ze leuk vinden, als hij bijvoorbeeld fan is van dieren kijk ik naar boeken met dieren. Of mijn neefje is vier, dus houdt nog van plaatjes, dus dan kijk ik daarnaar. En voor mijn nichtje, dan denk ik ook echt van, ja, wat vindt zij leuk. En daar zoek ik een boek over, zodat ze kan lezen over iets wat ze leuk vindt.

I: Bezocht u Hijman Ongerijmd omdat u verwachtte hier literaire kinderboeken te vinden?

P: Nee, hier was ik niet echt mee bezig, ook omdat ik in eerste instantie niet naar de winkel ging voor een kinderboek.

I: Kent u De Arnhemse Kinderboekwinkel?

P: Ja.

I: Bezoekt u De Arnhemse Kinderboekwinkel weleens voor de aankoop van een kinderboek? Waarom wel/niet?

P: Nee, ik ben er nog nooit geweest. Ik ken het wel.

I: Waarom koos u ervoor Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de aankoop van een kinderboek, in plaats van De Arnhemse Kinderboekwinkel?

P: Ik heb niet een bewuste keuze gemaakt om een van de twee winkels te bezoeken. Ik heb gewoon ook nog nooit de tijd genomen om de Arnhemse Kinderboekwinkel te bezoeken. En de kinderboekwinkel is natuurlijk alleen gericht op kinderen, en ik lees zelf voor mezelf vaker boeken tussen volwassen en jongeren in, dus voor mezelf zou ik niet naar de kinderboekwinkel gaan. Ik kijk weleens tussen de kinderboeken, maar door de variatie in boeken in Hijman ging ik specifiek naar Hijman.

Transcriptie participant 12

Datum: 26-11-2023

Duur: 12:39

I: Kunt u beschrijven wat u vindt van boekhandel Hijman Ongerijmd?

P: Nou, ja, ik vind het heel fijn dat ze een grote variatie hebben tussen boeken, want ze hebben ook veel Engelse boeken. En ja, ik ga daar gewoon graag heen. Ik ben er gisteren geweest en ik heb weer een nieuw boek meegenomen.

I: Waarom heeft u er specifiek voor gekozen Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek?

P: Omdat ook al ligt het boek dat ik zoek er niet, en als ik vraag van hebben jullie dit en dit, dan gaan ze in het systeem kijken, en dan kunnen ze het ook bijbestellen en dat willen ze dan ook gewoon voor je doen. Het zijn gewoon hele vriendelijke mensen. Ze zijn heel behulpzaam. Ook is alles in de winkel altijd wel op orde, als je bijvoorbeeld zoekt naar een Engels boek, heb je daar een hele eigen rij voor. Het is heel overzichtelijk ingedeeld.

I: In oktober heeft u Hijman Ongerijmd bezocht voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Wat was de reden waarom u deze dag de boekhandel bezocht?

P: Ik was toevallig toch in de stad, dus ik liep gewoon toevallig langs. Ik had geen specifiek boek nodig, ik ga er wel vaker langs om gewoon even te kijken van wat voor boeken hebben ze nu, is er een boek tussen wat ik echt nog moet hebben.

I: Welke rol spelen plezier en ontspanning in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Ja zeker, ik ben sowieso gek op boeken, ik moet binnenkort weer een nieuwe boekenkast gaan kopen want mijn boeken passen er niet meer in. Het is heel leuk om naar de boekhandel te gaan, en naar boeken te kijken.

I: Welke rol speelt de behoefte aan een specifiek boek of een cadeau in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Ik had laatst nog één boek nodig van de Twilight-reeks, en toen ben ik daar gaan kijken, dus toen hadden ze hem toevallig staan. En ze zijn ook niet duur, dat helpt ook mee.

I: Welke rol speelt het advies van boekverkopers in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Geen grote rol, hier vraag ik niet echt om.

I: Welke rol speelt sociaal contact met bijvoorbeeld de boekverkopers of de mensen met wie u de winkel bezocht in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Dit speelt eigenlijk ook geen rol.

I: Leest u kinderboeken voor uw eigen plezier?

P: Ja, de Hoe overleef ik-serie, Dagboek van een muts, Leven van een Loser, dat soort dingen. Dat is gewoon nog steeds jeugd.

I: Wat zijn volgens u kenmerken van een goed kinderboek?

P: Nou, ook de manier waarop het geschreven is. Ja, de meeste kinderboeken hebben ook wel leuke plaatjes die je echt aantrekken. En in sommige boeken maken ze bepaalde dingen kleiner, of dan zetten ze het er op een hele aparte manier in, en dan ben je soms snel de draad kwijt. Dus het is belangrijk dat het op een duidelijke manier wordt beschreven, zodat kinderen het begrijpen.

I: Vindt u het belangrijk dat kinderboeken literaire kwaliteiten hebben? Waarom wel/niet?

P: Aan de ene kant wel, want ja, daar leren kinderen natuurlijk ook wel wat van, maar aan de andere kant ja, kinderen zijn kinderen en dan is het juist leuker om van die dingen te hebben waardoor je echt erin weg kan duiken, en dat een heel ander inzicht geeft.

I: Vindt u dat de literaire kwaliteit van kinderboeken gelijk is aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen? Waarom wel/niet?

P: Kinderboeken zijn wel echt wat simpeler dan van volwassenen. Ja, dus daar zit wel echt het verschil in. Ik denk dus niet dat het gelijk is aan elkaar.

I: Bent u op de hoogte van de discussie omtrent het literaire karakter van kinderboeken? Zo niet, dan korte uitleg. Wat is uw positie binnen deze discussie over de functie van het kinderboek?

P: Voor kinderen is het heel belangrijk dat ze het leuk gaan vinden. Zodat ze het later ook nog willen doen in plaats van dat ze zoiets hebben van bah, wat is dat, waardoor ze misschien niet meer willen lezen. Het is gewoon super saai. Met het oog op later is het belangrijk dat vooral het leesplezier benadrukt wordt, dus ze moeten vooral lezen wat ze leuk vinden, en het maakt niet uit wat.

I: Maakte u tijdens uw bezoek aan Hijman Ongerijmd onderscheid tussen literaire kinderboeken, en commerciële, niet-literaire kinderboeken?

P: Nou ja, ik heb nichtjes en die lezen ook, en dan ben ik wel echt aan het kijken van goh, wat vinden ze leuk, wat gaan ze leuk vinden, zoals de Hoe overleef ik-boeken. Die zijn gewoon, ja, het leert je wat, maar het is ook nog leuk om te lezen. Dat is ook wel iets wat ik in het algemeen in boeken zoek. Ze moeten niet alleen leuk zijn, maar ook wel wat toevoegen. Bij kinderboeken heb ik zoiets van, ja, als kinderen te veel informatie moeten gaan leren, zeg maar, dus dat het voor hen meer leren is, dan hebben ze er later ook geen zin meer in, dan voelt het als een schoolopdracht. Dus ik kies vooral iets wat ze leuk zullen vinden. Er moet een onderscheid zijn tussen wat ze leren op school en voor het plezier lezen.

I: Bezocht u Hijman Ongerijmd omdat u verwachtte hier literaire kinderboeken te vinden?

P: Nee, niet per se. Ik lees vaak de achterkant van een boek om te kijken van is dit interessant voor kinderen, en gaat dit ook leuk voor ze zijn, ik kom hier niet per se voor literaire kinderboeken.

I: Kent u De Arnhemse Kinderboekwinkel?

P: Ik ken het, maar ik ben er nog nooit geweest.

I: Bezoekt u De Arnhemse Kinderboekwinkel weleens voor de aankoop van een kinderboek? Waarom wel/niet?

P: Nee.

I: Waarom koos u ervoor Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de aankoop van een kinderboek, in plaats van De Arnhemse Kinderboekwinkel?

P: Ik ga gewoon standaard naar Hijman eigenlijk, dus ik maak geen keuze tussen winkels. Ook valt Hijman meer op in de stad, het ligt wat centraler.

Transcriptie participant 13

Datum: 29-11-2023

Duur: 12:06

I: Kunt u beschrijven wat u vindt van boekhandel Hijman Ongerijmd?

P: Ja, ik vind het een hele fijne winkel. Ja, en dat komt eigenlijk omdat hij- het is gewoon een hele gespecialiseerde winkel, er is gewoon veel diepte in wat ze aanbieden, en dat vind ik gewoon heel fijn. Als je daar naartoe gaat dan waan je je even in de wereld van boeken en dat vind ik zelf heel prettig.

I: Waarom heeft u er specifiek voor gekozen Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek?

P: Ja, ik vind dat het op de perfecte locatie zit, want ik ga niet vaak winkelen, ik heb er een hekel aan eerlijk gezegd. Maar als ik ga, ga ik meestal naar Arnhem, omdat daar gewoon veel bij elkaar zit van wat ik graag in een winkel zie. En dan zit 'ie op de perfecte locatie. Je hebt er ook gewoon heel veel boeken, en ook het specialisme. Je duikt er in de wereld van boeken, en ook de aankleding, ja, daar word ik heel blij van.

I: In oktober heeft u Hijman Ongerijmd bezocht voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Wat was de reden waarom u deze dag de boekhandel bezocht?/ Welke rol speelt de behoefte aan een specifiek boek of een cadeau in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Ja, want mijn zoontje, die wilde heel graag Dog Man voor zijn verjaardag, en die kwam pas uit drie weken na zijn verjaardag. En ik ging met mijn dochter even winkelen in de stad, en toen kwam ik langs de boekhandel en toen dacht ik, oh, ik kan hem meteen even halen. Dus dat boek hebben we gehaald, maar ik heb tegelijkertijd- ja, ik hou van boeken, dus als ik daar dan ben, toen dacht ik, dan kan ik meteen wat boeken meenemen als Sinterklaascadeautje. Ik heb ook voor mezelf een boek gekocht, dus niet alleen kinderboeken.

I: Welke rol speelt het advies van boekverkopers in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Nee, want ik wist al- en ik had mijn dochter mee, en het fijne is dat daar ook een Young Adult-sectie is. Dat heb je niet in alle boekhandels, dus eigenlijk het feit dat je hier zoveel hebt, is voor mij eigenlijk de voornaamste reden. Advies vraag ik eigenlijk niet zo vaak, ik kijk vaak liever.

I: Welke rol spelen plezier en ontspanning in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Ik geniet ervan, ik kan heel erg genieten van gewoon in een boekhandel rond snuffelen. Maar ik heb wel heel eerlijk gezegd, ik heb een drukke baan, druk gezin, dus ik heb er niet heel veel tijd voor.

I: Welke rol speelt sociaal contact met bijvoorbeeld de boekverkopers of de mensen met wie u de winkel bezocht in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Nee, dat speelt geen rol.

I: Leest u kinderboeken voor uw eigen plezier?

P: Nee, dat niet eigenlijk.

I: Wat zijn volgens u kenmerken van een goed kinderboek?

P: Het is heel verschillend eigenlijk, omdat mijn kinderen hele andere boeken leuk vinden, dus daar hou ik eigenlijk veel meer rekening mee, want mijn oudste, die houdt wat meer van het fantasy genre. De middelste die houdt vooral van paardenboeken, de jongste die, ja, die vindt Dog Man dus helemaal geweldig. Eigenlijk houdt ik daar meer rekening mee, dan specifieke kenmerken van een boek. Ik kijk dus vooral naar het onderwerp.

I: Vindt u het belangrijk dat kinderboeken literaire kwaliteiten hebben? Waarom wel/niet?

P: Ja, nou, ik vind het belangrijk dat mijn kinderen afwisselend lezen. Dus het hoeft voor mij niet alleen maar literair te zijn, ze hoeven ook niet alleen gewoon te lezen, maar niks is niet prettig. Niet elk boek hoeft literair te zijn.

I: Vindt u dat de literaire kwaliteit van kinderboeken gelijk is aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen? Waarom wel/niet?

P: Ik vind niet dat literair beter is dan niet-literair. Want ik vind zelf ook, ik kan soms echt enorm genieten van echt een pulpboek. Als ik even niet te diep wil nadenken. En een ander moment wil ik meer een pittiger boek, zeg maar. Ik vind dus niet echt dat het één beter is dan het ander, ook als het om literaire kinderboeken gaat.

I: Bent u op de hoogte van de discussie omtrent het literaire karakter van kinderboeken? Zo niet, dan korte uitleg. Wat is uw positie binnen deze discussie over de functie van het kinderboek?

P: Ja, dat vind ik echt zonde, want mijn zoontje, ja, ik zou heel graag willen dat hij literair leest, maar dat doet hij niet. Dus als ik hem een stapel literaire boeken geef, dan leest hij niet. Geef ik hem een stapel Dog Man, dan leest hij die hele serie. Ja, en dan denk ik bij mezelf, dan heb ik liever dat hij alleen Dog Man leest, dan dat hij niet leest met een stapel literaire boeken. Vooral het lezen zelf en het leesplezier is belangrijk. En ik geloof er ook wel in- mijn oudste die houdt wel van die literaire boeken, die zoekt die uitdaging zelf wel op. En mijn middelste helemaal niet, die houdt alleen van paardenboeken. Als ze maar lezen. En wat ik wel belangrijk vind, is dat ze in aanraking komen met

andere boeken, of dat in de bieb is of op school dat maakt niet uit, maar dat ze in ieder geval weten dat andere boeken ook bestaan.

I: Maakte u tijdens uw bezoek aan Hijman Ongerijmd onderscheid tussen literaire kinderboeken, en commerciële, niet-literaire kinderboeken?

P: Nee, ik bekijk alles wel een beetje vanuit dezelfde lens, ik maak niet echt een onderscheid.

I: Bezocht u Hijman Ongerijmd omdat u verwachtte hier literaire kinderboeken te vinden?

P: Nee, eigenlijk niet.

I: Kent u De Arnhemse Kinderboekwinkel?

P: Nee.

Transcriptie participant 14

Datum: 23-11-2023

Duur: 26:03

I: Kunt u beschrijven wat u vindt van boekhandel Hijman Ongerijmd?

P: Ja, gewoon leuk. Eigenlijk altijd wanneer ik in de stad ben dan loop ik daar even langs.

I: Waarom heeft u er specifiek voor gekozen Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek?

P: Ja, ik loop meestal meteen naar het middenstuk eigenlijk, en daar liggen dan- dan kun je die kaarten, agenda's en zo bekijken. Daar neem ik altijd even een kijkje, en dan ga ik meestal rechtstreeks naar de kinderboeken. Ik heb nu een baby van negen maanden, en twee bonuskinderen van tien en twaalf, en dan kijk ik altijd of er interessante boeken voor hen bij liggen. Ze hebben heel veel boeken, dus dat is fijn. Dus ik kom vooral om het aanbod. En meestal liggen er ook echt wel leuke boeken die je niet kent, niet de standaard boeken die je al kent. Ook kom ik er omdat je er ook andere artikelen kunt halen. Soms koop ik een verjaardagkaartje of een agenda. Ik vind het ook handig dat het op categorie ligt, dus dan kan ik gewoon kijken waar ik zin in heb of dat er nog leuke boeken tussen staan. Als ik Hijman vergelijk met bijvoorbeeld Colofon, vind ik Colofon heel rommelig en weet ik niet waar ik moet kijken. Bij Hijman is een goede indeling, het is overzichtelijk en duidelijk ingedeeld.

I: In oktober heeft u Hijman Ongerijmd bezocht voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Wat was de reden waarom u deze dag de boekhandel bezocht?

P: Ja, ik ging met mijn bonusdochter en dochter naar de stad om schoenen te kopen, maar ik kwam thuis met boeken. Ik ging dus eigenlijk gewoon even naar de winkel omdat ik toevallig in de buurt was.

I: Welke rol speelt de behoefte aan een specifiek boek of een cadeau in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Ik kom af en toe wel voor cadeautjes.

I: Welke rol speelt het advies van boekverkopers in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Nou, ik weet niet, ik ga altijd naar Hijman Ongerijmd. Ik ben er ooit voor het eerst geweest voor filosofisch café. Dat had ik op internet gevonden. En toen ben ik daar eigenlijk vaker naar binnen gelopen, en werd het een beetje mijn vaste boekhandel. Advies speelt alleen niet echt een rol, hiervoor ga ik niet naar de winkel.

I: Welke rol spelen plezier en ontspanning in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Jawel, redelijk.

I: Welke rol speelt sociaal contact met bijvoorbeeld de boekverkopers of de mensen met wie u de winkel bezoekt in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Niet per se, maar ik vind de mensen wel altijd heel vriendelijk. Dat zie je niet in alle winkels.

I: Leest u kinderboeken voor uw eigen plezier?

P: Ja, soms.

I: Wat zijn volgens u kenmerken van een goed kinderboek?

P: Ik vind het niet zo leuk al het te veel fantasie is, dan vind ik het soms een beetje vervelend worden. Nou ja, wel met personages en zo, maar niet dat ze hele gekke rare hocus pocus dingen doen. Ik vind prentenboeken sowieso heel erg leuk, om het verhaal. Ze geven je net een andere kijk op dingen, dat vind ik mooi. Er zit soms echt een mooie boodschap in.

I: Vindt u het belangrijk dat kinderboeken literaire kwaliteiten hebben? Waarom wel/niet?

P: Ik denk het wel. Ik vind het vooral fijn als het goed geschreven is, ik weet niet, ik ben niet zo heel erg literair aangelegd of zo. Maar ik vind het vooral goed als het een interessant verhaal is. Niet te makkelijk, niet te gek, maar ik waardeer het wel als het kwalitatief goed geschreven is.

I: Vindt u dat de literaire kwaliteit van kinderboeken gelijk is aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen? Waarom wel/niet?

P: Ik zou wel denken dat het aparte dingen zijn, want ik heb net, ja, eigenlijk bij heel veel boeken voor volwassenen heb ik zoiets van oh dat is weer het honderdste boek dat ik gelezen heb, wat precies dezelfde boodschap heeft, ze doen dan heel interessant en halen dan allerlei dingen erbij, maar uiteindelijk voegt het niet per se veel toe. Volwassen literaire boeken zitten vaak té ingewikkeld in elkaar. Aan kinderboeken vind ik het fijn dat de boodschap wat meer aan de bodem ligt, je hoeft niet honderd dingen te doen om het te begrijpen. Bij kinderboeken is het wat meer voor de hand liggend, maar daardoor is het wel fijner om te lezen.

I: Bent u op de hoogte van de discussie omtrent het literaire karakter van kinderboeken? Zo niet, dan korte uitleg. Wat is uw positie binnen deze discussie over de functie van het kinderboek?

P: Ik kan me vinden in beide posities: dus literair is belangrijk, maar kinderen moeten lezen ook vooral leuk vinden. Een van mijn bonuskinderen leest al zijn hele leven alleen maar Donald Duckjes, en sinds dit jaar is hij begonnen met boeken lezen, en dat komt meer vanuit school. En nu leest hij Koning van Katoren, maar hij merkt dat hij het eigenlijk heel leuk vindt. Dus het is eigenlijk belangrijk dat beide boeken er zijn. En bij mijn bonusdochter, die had Luna als eerste gelezen en daarna is ze ook begonnen met meer boeken lezen. Nu heeft zij ook wat meer behoefte aan moeijkere boeken, maar eerder las ze alleen Geronimo Stilton. En nu leest ze bijvoorbeeld Ronja de roversdochter. Ik kan me dus wel in beide posities vinden.

I: Maakte u tijdens uw bezoek aan Hijman Ongerijmd onderscheid tussen literaire kinderboeken, en commerciële, niet-literaire kinderboeken?

P: Ja, ik kijk vooral naar wat me aanspreekt en ik maak niet echt een onderscheid. Ik kijk vooral in de bakken met prentenboeken, en ik hou niet van heftige drukke plaatjes. Ik vind Kikker bijvoorbeeld leuk, die heeft wat rustigere plaatjes. De literaire prentenboeken vind ik misschien wel uit mezelf wat leuker om te bekijken.

I: Bezocht u Hijman Ongerijmd omdat u verwachtte hier literaire kinderboeken te vinden?

P: Nee, niet echt, ik kijk gewoon naar wat ik hier vind. Ik heb best wel een specifieke mening over wat ik leuk vind, ik was heel lang op zoek naar een kinderboek dat ik mij vaag kon herinneren van mijn eigen kindertijd en die heb ik daar gevonden.

I: Kent u De Arnhemse Kinderboekwinkel?

P: Ja, die ken ik.

I: Bezoekt u De Arnhemse Kinderboekwinkel weleens voor de aankoop van een kinderboek? Waarom wel/niet?

P: Nou, ik vind de plek niet zo gunstig. Ik denk dat ik daar drie of vier keer ben geweest. De locatie ligt dus niet op de route, en er ligt daar heel veel en het is niet heel duidelijk georganiseerd. Ik heb er wel een keertje rustig de tijd genomen, en toen heb ik iets van acht boeken gekocht.

I: Waarom koos u ervoor Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de aankoop van een kinderboek, in plaats van De Arnhemse Kinderboekwinkel?

P: Ik vind het fijn dat er in Hijman dus al een beetje een selectie voor je wordt gemaakt. En ik loop hier dus vaker toevallig langs, of nou ja, ik zorg ook wel zelf ervoor dat ik erlangs loop. Bij de kinderboekwinkel is het ook heel donker binnen, en dat is bij Hijman niet. Ook staat er altijd één iemand achter de kassa en die is iets aan het doen wat niet met klanten te maken heeft, dat is niet echt een open houding, en dat vind ik bij Hijman niet.

Transcriptie participant 15

Datum: 24-11-2023

Duur: 11:49

I: Kunt u beschrijven wat u vindt van boekhandel Hijman Ongerijmd?

P: Ik vind het altijd een ontspannen sfeer, fijn om gewoon even te kunnen neuzen. En zoals de vorige keer dat ik er was, had ik een specifieke vraag over een boek en dan wordt er ook wel gewoon uitleg gegeven of even meegedacht, dus dat ervaar ik ook wel, dat het altijd prima is om even een vraag te stellen.

I: Waarom heeft u er specifiek voor gekozen Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek?

P: Nou, ik vind de winkel wel overzichtelijk, hij is niet al te groot, dus dat is fijn. Dat maakt ook dat als ik soms even wil zoeken naar een kinderboek, ik dan soms ook juist wel kies voor de kinderboekwinkel omdat ze daar net iets meer keus hebben, maar dat is een beetje afhankelijk van de situatie, of ik al weet wat ik wil bijvoorbeeld, en of ik haast heb.

I: Waarom koos u ervoor Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de aankoop van een kinderboek, in plaats van De Arnhemse Kinderboekwinkel?

P: Eigenlijk puur omdat het gewoon op de route lag en ik de winkel al ken, en er vaker ben geweest.

I: In oktober heeft u Hijman Ongerijmd bezocht voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Wat was de reden waarom u deze dag de boekhandel bezocht? / Welke rol speelt de behoefte aan een specifiek boek of een cadeau in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Ja, ik zocht een specifiek boek voor Sinterklaas.

I: Welke rol speelt het advies van boekverkopers in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Nou, nee, ik denk ook gewoon, kijk, ik heb natuurlijk ook de keus uit Colofon of de kinderboekwinkel, maar dit lag op de route voor mij, dus ik weet jullie in die zin ook wel altijd te vinden. Maar voor advies kwam ik niet specifiek.

I: Welke rol spelen plezier en ontspanning in uw beslissing de boekhandel te bezoeken? / Welke rol speelt sociaal contact met bijvoorbeeld de boekverkopers of de mensen met wie u de winkel bezocht in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Ja, nee, meestal kom ik alleen omdat ik iets in gedachten heb voor een cadeautje of wat dan ook. Ik winkel eigenlijk wel altijd met een duidelijk gericht doel. Maar dat heeft ook wel een beetje met mijn situatie te maken, dat ik jonge kinderen heb, en nu was mijn man dan thuis, maar weet je, dan ga ik even snel naar de winkel en heb ik niet echt tijd om rustig rond te kijken.

I: Leest u kinderboeken voor uw eigen plezier?

P: Veel met mijn kinderen, maar niet voor mezelf.

I: Wat zijn volgens u kenmerken van een goed kinderboek?

P: Mooie illustraties. Ja, mijn kinderen zijn nog wel jong, hè? De oudste is vijf. Dan vind ik wel, als je dat soort uitgebreidere, mooie illustraties hebt, zoals in Monkie, dat is gewoon iets leuks. Als je goed in het verhaal meegenomen wordt. Ik vind het ook in kinderboeken leuk als het een gesprekje met mijn kinderen oplevert. En als het ook past bij hun belevingswereld, iets wat ze kunnen meenemen. En soms zijn dat ook de simpele flapjesboeken, dat heeft dan iets interactiefs.

I: Vindt u het belangrijk dat kinderboeken literaire kwaliteiten hebben? Waarom wel/niet?

P: Ja, ja, belangrijk, ja, ik vind het moeilijk om daar echt een waarde in belangrijkheid aan te hangen. Het is vooral gewoon iets waar ik en mijn kinderen van genieten. Als dat dan gebeurt dat er een leuk gesprekje ontstaat, of dat we gewoon leuk naar die platen zitten te kijken. Ja, weet je, als het meer literair is, en dus ook wat meer literaire illustraties, dan zie ik zelf ook wel dat zij ook genieten. Het is niet dat ik daar voor nu al een hele educatieve waarde aan hang, op dit moment in ieder geval nog niet, omdat ze nog zo jong zijn. Als het een niet-literair boekje is, maar het zorgt wel voor leuke gesprekken en momenten, dan vind ik dat ook goed en leuk. Het hoeft niet per se literair te zijn. Vooral het plezier is belangrijk.

I: Vindt u dat de literaire kwaliteit van kinderboeken gelijk is aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen? Waarom wel/niet?

P: Nee, literaire boeken voor volwassenen zijn denk ik toch wat meer literair dan kinderboeken kunnen zijn.

I: Bent u op de hoogte van de discussie omtrent het literaire karakter van kinderboeken? Zo niet, dan korte uitleg. Wat is uw positie binnen deze discussie over de functie van het kinderboek?

P: Kijk, ik vind het vooral met mijn kinderen leuk omdat het een gezellig ontspannen moment is. En ik zie wel dat wij denk ik ook kunnen genieten van de meer literaire boeken. Ik denk dat dat nog meer iets is waar wij als volwassenen dan ook van kunnen genieten en dat het voor mijn kinderen minder relevant is. Want die genieten er ook van om door een Donald Duckje te bladeren. En ja, de prijzen worden natuurlijk ook uitgereikt door volwassenen, en daarin zit gewoon een andere kijk in de belevingswereld, en ik denk dat dat is wat je dan in de praktijk ziet. Het is goed dat beide boeken er zijn, maar ik heb niet zo'n sterke voorkeur voor één van de twee.

I: Maakte u tijdens uw bezoek aan Hijman Ongerijmd onderscheid tussen literaire kinderboeken, en commerciële, niet-literaire kinderboeken?

P: Ik denk het niet, ik bekijk alles wel redelijk vanuit dezelfde lens. Ook omdat wij allebei thuis lezen, ik heb geen voorkeur voor één van de twee.

I: Bezocht u Hijman Ongerijmd omdat u verwachtte hier literaire kinderboeken te vinden?

P: In dit geval was het dus niet de reden dat ik de winkel bezocht, maar ik denk dat ik over het algemeen wel verwacht dat in jullie winkel keuze is voor literaire kinderboeken. Ik ga er niet vanuit dat dat er alleen maar is.

I: Kent u De Arnhemse Kinderboekwinkel?

P: Ja.

I: Bezoekt u De Arnhemse Kinderboekwinkel weleens voor de aankoop van een kinderboek? Waarom wel/niet?

P: Ja, hier kom ik wel eens.

I: Waarom koos u ervoor Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de aankoop van een kinderboek, in plaats van De Arnhemse Kinderboekwinkel?

P: Omdat ik er toevallig langsliep.

Transcriptie participant 16

Datum: 03-12-2023

Duur: 12:33

I: Kunt u beschrijven wat u vindt van boekhandel Hijman Ongerijmd?

P: Ja, ik ken de winkel niet zo goed. Het heeft een nette, formele uitstraling, en alles is heel duidelijk ingedeeld. De kleuren in de winkel zijn heel rustig, en het oogt dus best netjes. Ik moest naar de winkel voor een kinderboek, maar ik vind het niet per se een winkel waar ik mijn kind mee naartoe zou nemen.

I: Waarom heeft u er specifiek voor gekozen Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek?

P: Nou, ik liep er toevallig langs eigenlijk. Ik dacht, laat ik kijken of het boek dat ik zoek er is, en het was er toevallig, dus dat was fijn! Ik bezoek Hijman wel vaker, het is een beetje de standaard boekhandel waar ik heen ga als ik een boek nodig heb. Ook kom ik er wel eens voor andere dingen, laatst kocht in nog wenskaarten. Dat is ook fijn, dat ze zo'n breed aanbod hebben. Maar omdat ik de winkel vertrouw, en weet dat het goed is, kom hier dus wel steeds vaker.

I: In oktober heeft u Hijman Ongerijmd bezocht voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Wat was de reden waarom u deze dag de boekhandel bezocht? / Welke rol speelt de behoefte aan een specifiek boek of een cadeau in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Nou, ik moest een boek kopen voor een neefje van mij voor de Sint. Ja, ik liep langs en ik zag een boekenwinkel en dacht, hé, ik moet toch een boek hebben, dus ik kan hem net zo goed hier kopen, en dat vind ik toch beter dan bijvoorbeeld Bol.com. Ik steun graag de fysieke boekhandel. Ik liep toevallig langs de winkel.

I: Welke rol speelt het advies van boekverkopers in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Nee, ik moest een specifiek boek hebben dus ik had in dit geval geen advies nodig. En over het algemeen weet ik vaak al wat ik nodig heb als ik naar de boekhandel ga.

I: Welke rol spelen plezier en ontspanning in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Nee, echt wel alleen om een boek te kopen, het was een heel functioneel bezoek, en ik kwam er dus niet echt voor mijn eigen plezier.

I: Welke rol speelt sociaal contact met bijvoorbeeld de boekverkopers of de mensen met wie u de winkel bezocht in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Nee, dat speelt eigenlijk ook niet echt een rol.

I: Leest u kinderboeken voor uw eigen plezier?

P: Nee, eigenlijk nooit. Alleen vroeger, toen vond ik het heel leuk.

I: Wat zijn volgens u kenmerken van een goed kinderboek?

P: Nou ja, dat verschilt natuurlijk voor iedereen, maar als ik puur voor mezelf kijk, zijn het boeken waarin een kind echt goed en veel kan fantaseren. Een boek waarin niks te gek is en alles kan. Ik vind dat kinderen niet te serieuze boeken moeten lezen, over oorlog of politiek of iets dergelijks. Nu moeten ze nog echt kind zijn, en dus vooral hele leuke boeken lezen waarin dus alles kan. Nu kunnen we ze nog iets moois voorschotelen, voordat ze de echte wereld in duiken. Dus het onderwerp moet niet te moeilijk zijn, maar ook de manier waarop het is geschreven niet.

I: Vindt u het belangrijk dat kinderboeken literaire kwaliteiten hebben? Waarom wel/niet?

P: Nou, dat kan leuk zijn als je een hoogbegaafd kind heb bijvoorbeeld. Maar ik vind het niet per se belangrijk, ik vind het goed dat ze er zijn voor de kinderen die het willen of het nodig hebben, maar ik vind niet dat elk boek aan die bepaalde maatstaf zou moeten voldoen.

I: Vindt u dat de literaire kwaliteit van kinderboeken gelijk is aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen? Waarom wel/niet?

P: Nee, ik denk dat volwassen literaire boeken toch wel op een ander soort niveau zitten. Die zitten denk ik toch wat complexer in elkaar, en dat neem ik dan toch wat serieuzer. Dat is denk ik meer echte kunst.

I: Bent u op de hoogte van de discussie omtrent het literaire karakter van kinderboeken? Zo niet, dan korte uitleg. Wat is uw positie binnen deze discussie over de functie van het kinderboek?

P: Ik vind het denk ik wel prima dat er een onderscheid in is. Ik vind dat boeken die ook veel gelezen worden, dus ook de meer commerciële boeken, dat die boeken ook echt wat serieuzer genomen mogen worden. Dat zijn dan wel echt de boeken die de leefwereld van kinderen echt bereiken, dus dat is dan weer een hele kracht op zich, die sommige literaire kinderboeken niet hebben. Dus ja, ik vind het prima dat er literaire boeken en minder literaire boeken zijn, en ik heb geen voorkeur voor het een of het ander, maar ik vind dat kinderen gewoon zelf mogen kiezen waar ze zich goed bij voelen, en dat ook de boeken die volwassenen minder goed vinden, meer onder de aandacht mogen komen. Uiteindelijk maken ze de boeken natuurlijk voor de volwassenen, want de volwassenen moeten de boeken kopen, maar het kind mag hierin niet vergeten worden. Juist nu kinderen zoveel op hun iPad en tablet zitten, is het extra belangrijk om meer aansluiting te vinden bij de belevingswereld van kinderen, desnoods dus in de vorm de niet-literaire boeken.

I: Maakte u tijdens uw bezoek aan Hijman Ongerijmd onderscheid tussen literaire kinderboeken, en commerciële, niet-literaire kinderboeken?

P: Ik moet heel eerlijk zeggen dat ik mezelf niet zo in kinderboeken verdiep om dat onderscheid zo te kunnen maken denk ik, dus ik denk dat ik alles wel een beetje vanuit dezelfde lens bekijk.

I: Bezoekt u Hijman Ongerijmd omdat u verwachtte hier literaire kinderboeken te vinden?

P: Nee, dit was voor mij niet een reden om naar Hijman Ongerijmd te gaan.

I: Kent u De Arnhemse Kinderboekwinkel?

P: Nee.

Transcriptie participant 17

Datum: 03-12-2023

Duur: 20:49

I: Kunt u beschrijven wat u vindt van boekhandel Hijman Ongerijmd?

P: Ik vind het een hele fijne boekhandel. Het is overzichtelijk. Het is ook nog gezellig of zo ingericht. Dat vind ik dan wel snel als ik boeken zie. Het is ook best wel uitgebreid en duidelijk gerubriceerd en zo, dat vind ik allemaal heel fijn. En tegelijkertijd is het toch niet een enorme boekhandel, want dan kan je helemaal zo overvoerd worden, dus ja, ik word er blij van als ik daar naarbinnen loop.

I: Waarom heeft u er specifiek voor gekozen Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek?

P: Als ik een kinderboek nodig heb, is dat meestal wel heel gericht, dan weet ik al wel wat ik zoek. Of voor *** omdat ze jarig is, nou ja, of voor een vriendinnetje. En dan vind ik, want je hebt natuurlijk ook de kinderboekwinkel in Arnhem, die ook superleuk is, en heel uitgebreid aanbod, maar wat ik bij Hijman zo fijn vind is dat ik ook nog even kan kijken naar boeken voor grote mensen. Dat speelt ook mee. En ik vind, het aanbod is gewoon voldoende, kijk, *** is niet zo'n enorme lezer, misschien zou ik dan eerder naar de kinderboekwinkel gaan. Maar als ik iets zoek voor ***, of voor een cadeautje ofzo, ja, dan kan je er prima terecht. Het aanbod in Hijman is wat mij betreft daarvoor ook wel breed genoeg.

I: In oktober heeft u Hijman Ongerijmd bezocht voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Wat was de reden waarom u deze dag de boekhandel bezocht? / Welke rol speelt het advies van boekverkopers in uw beslissing de boekhandel te bezoeken? / Welke rol spelen plezier en ontspanning in uw beslissing de boekhandel te bezoeken? / Welke rol speelt sociaal contact met bijvoorbeeld de boekverkopers of de mensen met wie u de winkel bezocht in uw beslissing de boekhandel te bezoeken? / Welke rol speelt de behoefte aan een specifiek boek of een cadeau in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Nou, mijn reden om de boekhandel te bezoeken is heel wisselend, want regelmatig ga ik erheen omdat ik iets zoek of iets wil hebben. Heel gericht zeg maar, en soms zoek ik een speciale titel, maar soms ook niet, dan ga ik voor mijn plezier even kijk wat er ligt. Maar vaak heb ik zelf al een goed

beeld van wat ik een beetje wil, omdat ik dat ook wel goed bijhoud op mijn manier, dus ik heb bijna nooit advies nodig of zo. Het gebeurt echt bijna nooit dat ik een medewerker aanspreek. En daarnaast vind ik het, zelfs als ik niet per se iets nodig heb, heb ik de neiging om gewoon even binnen te lopen en een beetje rond te neuzen. Ik verdiep me ook gewoon zelf wel heel erg in het algemene boekenaanbod in Nederland, dus ik weet wel een beetje wat er is. Ook als het gaat om een boek voor een ander, dan heb ik er vaak wel een gevoel bij wat goed bij een ander past, dus dan heb ik ook niet echt advies nodig. Als ik het wel nodig had, zou ik het wel vragen hoor. Maar meestal is dat niet zo. Ik vind het ook gewoon leuk om er een beetje rond te struinen.

I: Leest u kinderboeken voor uw eigen plezier?

P: Nee, dan blijft het toch bij de kaft en de binnenflap of zo. Vroeger las ik ze wel veel voor aan ***.

I: Wat zijn volgens u kenmerken van een goed kinderboek?

P: Wat ik heel goed vind aan een kinderboek, dan is het niet alleen tekst, maar ook plaatjes en illustraties. Want de aandacht van een kind is niet zo dat ze non-stop naar jou luisteren, maar af en toe wil je ook even wat laten zien. Dus die plaatjes zijn dus ook een mooie onderbreking. Het moet dus ook wel echt visueel aantrekkelijk zijn. Dat is echt een beetje het voorlezen, en het vertellen, en ook beelden maken, dat de fantasie nog een beetje meer gestimuleerd wordt zeg maar.

I: Vindt u het belangrijk dat kinderboeken literaire kwaliteiten hebben? Waarom wel/niet?

P: Nou, het is verleidelijk om ja te zeggen, omdat als je voorleest uit boeken met wat meer kwaliteit, nou, dan hoop je dat je dat ook wat meer overbrengt. Taalgevoel en zo. Maar tegelijkertijd denk ik, in de praktijk, dat het kinderen niet zo heel veel uitmaakt, dat het veel meer gaat om het spannende verhaal, of een personage dat op dat moment heel populair is. Dus als ouder, zou ik willen zeggen, ja, dat vind ik heel belangrijk. Maar ik merk in de praktijk ook dat het niet altijd zo werkt.

I: Vindt u dat de literaire kwaliteit van kinderboeken gelijk is aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen? Waarom wel/niet?

P: Ik denk wel dat er verschil is, maar dat verschil zit denk ik meer in het niveau waarop je het aanbiedt. Een kind van acht leest anders dan een volwassene. Maar of het een beter of slechter is dan het anders, dat durf ik niet te zeggen, ik denk dat ik de kinderboekenwereld ook gewoon een stuk minder goed ken, maar ik denk wel dat ook daar wel heel veel mooie kwaliteit tussen zit, dus dan toegespitst op het niveau van de lezer. Literaire kinderboeken zijn misschien wat minder ingewikkeld, of minder gelaagd dan dat voor volwassenen, maar dat is logisch, want het kind moet daar nog helemaal in groeien. Het moet wel aanspreken. Ik vind ook wel dat de term literair iets elitairs over zich heen heeft, terwijl lezen denk ik vooral hoort te draaien om genieten.

I: Bent u op de hoogte van de discussie omtrent het literaire karakter van kinderboeken? Zo niet, dan korte uitleg. Wat is uw positie binnen deze discussie over de functie van het kinderboek?

P: Ik heb zelf wel een voorliefde voor de boeken die een Gouden Griffel en zo winnen, dat komt, ik ben een volwassene, ik kijk er met een andere blik naar, maar ik ben dan meer van het kamp- ja, tuurlijk moet de kwaliteit van een boek taalkundig kloppen, als het slecht geschreven is, dan haak ik wel echt af, maar ik denk, laat kinderen vooral lezen, en of dat nou een commercieel boek is of een literair boek, ik zou haast zeggen, het maakt mij niet uit, het gaat om het plezier van wegduiken in een boek, en je verliezen in een verhaal. En ik heb toevallig voorliefde voor een mooie taal, daar kan ik enorm van genieten, ik denk dat kinderen, die zullen er misschien ook wel zijn die al helemaal genieten van de taal, maar ze zijn denk ik vooral bezig met het mooie verhaal, en dan denk ik nou dan maakt het mij niet zoveel uit, commercieel of niet-commercieel, als het voor kinderen populair is, nou ja, lekker laten lezen die handel. Het beste is misschien een tussenweg, als het hand in hand gaat, dat is natuurlijk helemaal fantastisch. Maar om nou te zeggen, literair is altijd beter, of ja, ik neig daarnaar, maar ik denk dan ook, ja, ik heb een kind, en die is daar niet mee bezig, die kijkt gewoon vind ik het een spannend verhaal of een interessant verhaal, ja of nee. Ik wil mijn kind niet iets opdringen, dat heeft denk ik geen nut, ze zal dan niet opeens wel literair lezen. Dan heb ik liever dat ze geniet van wat commerciële boeken.

I: Maakte u tijdens uw bezoek aan Hijman Ongerijmd onderscheid tussen literaire kinderboeken, en commerciële, niet-literaire kinderboeken?

P: Nou ja, ik denk dat ik dan vooral gericht ben op voor wie zoek ik, hè? Waar houdt het kind van en dan laat ik me wel leiden door het aanbod wat daar ligt, ja. En dan ben ik eigenlijk niet zo bezig, althans niet bewust, met is het literair of commercieel, dan denk ik gewoon oh spreekt het mij aan en zal het degene die het gaat ontvangen aanspreken.

I: Bezocht u Hijman Ongerijmd omdat u verwachtte hier literaire kinderboeken te vinden?

P: Nee, dat heeft er niet speciaal mee te maken, het is meer dat ik denk van, ze hebben wel van alles wat. Literair, niet-literair, dus ik ben dan niet zo bezig met dat onderscheid. Ik ga er gewoon vanuit dat ze een breed aanbod hebben, en dat alles er is.

I: Kent u De Arnhemse Kinderboekwinkel?

P: Ja.

I: Bezoekt u De Arnhemse Kinderboekwinkel weleens voor de aankoop van een kinderboek? Waarom wel/niet?

P: Ja, zo heel af en toe, daar ben ik ook wel eens een paar keer geweest. De kinderboekwinkel verkoopt namelijk naast boeken ook speelgoed en andere merchandise. Dat is ook wel een extra reden om daarheen te gaan. Voor knuffeltjes en zo.

I: Waarom koos u ervoor Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de aankoop van een kinderboek, in plaats van De Arnhemse Kinderboekwinkel?

P: Vooral omdat ik dit keer echt gericht iets zocht, en daarvoor is Hijman perfect. Maar het is niet dat ik standaard naar Hijman ga voor mijn kinderboeken.

Transcriptie participant 18

Datum: 27-11-2023

Duur: 17:34

I: Kunt u beschrijven wat u vindt van boekhandel Hijman Ongerijmd?

P: Ja, nee, dit was mijn eerste bezoek aan de winkel. Ja, ik vond het een heel prettige winkel en ik vond, nou moet ik even goed nadenken, volgens mij was het ook een mooi pand, maar in elk geval weet ik ook dat de kinder- en jeugdboekenafdeling, ja, dat die heel prominent aanwezig was en niet weggestopt, maar heel- nou ja, je kon daar heel fijn rondlopen en overall even in neuzen en er stonden ook volgens mij mooie boeken uitgesteld. Dus een fijne presentatie van de boeken. En veel ook.

I: Waarom heeft u er specifiek voor gekozen Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek?

P: De winkel is heel aantrekkelijk. Er was veel licht in de winkel. Dat was wel prettig en fijn. Niet in de zin van TL-licht, het was prettig licht. Daardoor was het ook wel heel fijn om in de winkel te zijn.

I: In oktober heeft u Hijman Ongerijmd bezocht voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Wat was de reden waarom u deze dag de boekhandel bezocht?

P: Nee, ik liep gewoon erlangs. Ik moest de trein na half zeven, dus ik zat gewoon nog wat even door Arnhem te lopen. En nou, dit was gewoon een prettige winkel om naartoe te gaan, Maar het is niet- ik had ook niet op het oog om een boek te gaan kopen, maar gewoon eventjes- nou, het is wel een winkel waar je zo langsloopt en die aantrekkelijk is om maar binnen te gaan.

I: Welke rol speelt de behoefte aan een specifiek boek of een cadeau in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Nee, geen grote rol, ik kwam eigenlijk alleen om er even rond te kijken.

I: Welke rol spelen plezier en ontspanning in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Ja, dat speelt wel een rol. En ook als je niets koopt, is het toch even leuk om te zien wat er ligt of ergens in te kijken. En ik herinner me dat ik volgens mij het boek- een boek met De wereld door dierenogen of zoiets, en die stond er uitgestald en nou, van dat boek had ik wel gehoord en dat is gewoon wel even fijn om daar even in te kunnen kijken en daar een beeld van te hebben. Ik vind het ook wel gewoon fijn om op de hoogte te zijn van wat er uitgegeven wordt. En dit boek had ik van gehoord en fijn om dat eventjes in te kunnen zien. Nou, dat valt misschien wel onder inspireren dan, want dit vond ik wel zo'n boek dat ik dacht van, oh, dat is echt zo'n klassieker. Dat kan zo'n klassieker worden. Ik zou me wel kunnen voorstellen dat ik dit als ik een boek voor een kind zou moeten kopen, dat ik dit zou kopen.

I: Welke rol speelt het advies van boekverkopers in uw beslissing de boekhandel te bezoeken? / Welke rol speelt sociaal contact met bijvoorbeeld de boekverkopers of de mensen met wie u de winkel bezoekt in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Nee, niet echt een grote rol. Ik heb tegenwoordig een hele lijst van boeken die ik wil, en ik weet in het verleden wel eens dat ik dan op vakantie ging en een boek ging kopen voor de vakantie en advies vroeg. En ik weet nog de laatste keer dat ik echt drie boeken had gekocht en dat ze echt alle drie niet mijn smaak waren. De stijl sprak me echt niet aan.

I: Leest u kinderboeken voor uw eigen plezier?

P: Ja, zeker, ja.

I: Wat zijn volgens u kenmerken van een goed kinderboek?

P: Ja, heel brede vraag, maar ik vind, ja, de stijl vind ik heel belangrijk en daar ben ik dan zelf hopelijk ook in gegroeid. Maar dat vind ik, ja, dat is wel waar ik van geniet van een goed kinderboek. Maar nu heb ik toevallig uit de bieb iets gehaald van Joke van Leeuwen. Maar ik ben Frederik, zei Frederik. Daar had ik een stukje- kwam ik tegen online. Toen dacht ik, oh, daar ben ik benieuwd naar en dat is gewoon een heel, ja, goed boek, dat vaart op één goed idee, dus wat ik daar dan zo mooi aan vind, is de originaliteit. Dat bewonder is. Ik hou ook wel erg van een mooie stijl, maar de stijl moet ook weer niet te gemaakt zijn. Ik ben het niet altijd met de kinderboekrecensenten eens, zoals Jaap Leest, of Bas Maliepaard, maar vaak ook wel. Het zijn ook wel gewoon boeken die goed geschreven zijn. En dan kan het overal over gaan eigenlijk.

I: Vindt u het belangrijk dat kinderboeken literaire kwaliteiten hebben? Waarom wel/niet?

P: Nou, ik vind het wel heel belangrijk. Ja, en dan, nou ja, ik vind een van de mooiste boeken sowieso Winterijs van Peter van Gestel, die vind ik echt prachtig. Als kind had ik daar waarschijnlijk niet van genoten, want ik had de onderlaag niet- die had ik gemist. En als je de onderlaag mist, ja, dan is het gewoon, waar gaat het dan over? Ik had het als kind saai gevonden, dus eigenlijk vind ik het niet zo'n

goed kinderboek, maar wel gewoon een prachtig boek voor volwassenen. Dus ja, het moet ook niet over de hoofden van kinderen weer gaan.

I: Vindt u dat de literaire kwaliteit van kinderboeken gelijk is aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen? Waarom wel/niet?

P: Voor een boek voor volwassenen stel je andere eisen aan de stijl, maar dat wil niet zeggen dat- ik vind dat je wel ook zo naar een kinderboek kan kijken. Maar wel, ja, vind ik wel, maar wel, Ted van Lieshout Ik ben een Held, volgens mij zijn het allemaal eenlettergrepige woorden, en het zijn ontzettend grappige verhaaltjes, dus dat soort dingen bewonder ik ook wel heel erg. Dat vind ik dus ook literair. Dat je met zulke simpele taal een verhaaltje kunt vertellen waar toch wel veel inzit. Juist die beperking, dat kan ook kunst zijn. Ik hou denk ik zelf ook wel gewoon van een toegankelijke stijl, niet in elke regel tien metaforen, maar ik hou ook niet van helemaal plat. De simpele niet-literaire kinderboeken zijn denk ik als opstapje, maar kinderen moeten er niet in blijven hangen. Als opstapje prima, maar je moet niet alleen maar de Donald Duck lezen. Laatst las ik weer eens de Tina en toen viel me pas op dat hier hele simpele verhaaltjes instonden, maar ik begreep ook goed waarom ik dat als kind heerlijk vond. Het is een heel veilig wereldje. Dus ik denk, ja, als opstapje prima, maar het moet niet het enige zijn. Ik vind het dus ook wel terecht dat de commerciële boeken niet echt literaire prijzen winnen.

I: Bent u op de hoogte van de discussie omtrent het literaire karakter van kinderboeken? Zo niet, dan korte uitleg. Wat is uw positie binnen deze discussie over de functie van het kinderboek?

P: Tussen die twee uitersten zit nog wel een hoop. Daar zitten gewoon hele mooie boeken die gewoon lekker lezen en ja, toch wel wat- het moet wel goed en knap geschreven zijn, maar ook spannend en leuk. Dat zie je ook bijvoorbeeld terug in de boeken van Kevin Hassing. Dat is nou echt een lekker kinderboek.

I: Maakte u tijdens uw bezoek aan Hijman Ongerijmd onderscheid tussen literaire kinderboeken, en commerciële, niet-literaire kinderboeken?

P: Ik denk dat als ik daar gewoon langsloop, dat ik wel gewoon zie van, oh ja, dat is een beetje zus boek of een beetje zo boek, dus ik denk dat ik dat wel doe. Ik vind ook wel dat ze een mooi aanbod literaire kinderboeken hebben in Hijman Ongerijmd. En dat is toch wel waar ik naar kijk, want dat vind ik ook leuk om zelf te lezen. Ik snap ook wel dat de niet-literaire kinderboeken ook verkocht moeten worden, en als je zo kinderen aan het lezen krijgt, is dat natuurlijk ook gewoon hartstikke goed.

I: Bezocht u Hijman Ongerijmd omdat u verwachtte hier literaire kinderboeken te vinden?

P: Nee, ik kende de winkel niet van tevoren. Dus dit was voor mij niet een reden.

I: Kent u De Arnhemse Kinderboekwinkel?

P: Nee.

Transcriptie participant 19

Datum: 27-11-2023

Duur: 26:35

I: Kunt u beschrijven wat u vindt van boekhandel Hijman Ongerijmd?

P: Ik vind het een prettige winkel. Tenminste, als je een keer binnen bent, ik heb op de een of andere manier altijd een beetje moeite om binnen te komen. Ik vind de ingang heel erg- het voelt alsof ik een soort tunnel doormoet en daarna weer adem kan halen. Maar op zich vind ik het een prettige winkel.

I: Waarom heeft u er specifiek voor gekozen Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek?

P: Ik vind hem logisch ingedeeld, ik vind het personeel aardig en goed op de hoogte. En ja, dat heeft gewoon kennis van zaken. Het is ook leuk dat ze allerlei andere activiteiten organiseren. Het is een van de weinige echt zelfstandige boekhandels die er nog zijn, en dat soort winkels moeten we echt koesteren in Nederland. Hijman heeft echt wel karakter, en een fijne sfeer.

I: In oktober heeft u Hijman Ongerijmd bezocht voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Wat was de reden waarom u deze dag de boekhandel bezocht? / Welke rol spelen plezier en ontspanning in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Nou ja, kijk, ik kijk natuurlijk altijd even rond, hè. Ik heb natuurlijk van alles op mijn verlanglijstje staan wat ik uiteindelijk nog een keer graag wil hebben. En ja, goed, ik bedoel, ik denk dat ik relatief, nou ja, zeker met alle promotiemateriaal en zo dat ik best heel veel aan boeken en boek gerelateerde dingen uitgeef per jaar. Maar ja, goed, het is wel echt heel, ja, het is ook echt een uitje weet je wel, even kijken wat is er weer nieuw en wat is er de komende tijd aan activiteiten en ja, ga ik nog ergens weer naartoe om mensen te ontmoeten.

I: Welke rol speelt de behoefte aan een specifiek boek of een cadeau in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Daarvoor kom ik eigenlijk nooit naar de winkel. Ik kijk vaak gewoon wat ik tegenkom.

I: Welke rol speelt sociaal contact met bijvoorbeeld de boekverkopers of de mensen met wie u de winkel bezocht in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Ja, dat speelt wel een grote rol. Het is altijd leuk om een praatje te maken. Kijk, als je alleen woont, de kat zegt niet zo heel veel terug. Ik praat ook altijd even met de boekverkopers. En daarom bezoek ik ook wel de activiteiten in de boekhandel.

I: Welke rol speelt het advies van boekverkopers in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Niet heel vaak, nee.

I: Leest u kinderboeken voor uw eigen plezier?

P: Af en toe, niet heel veel. Ik zeg altijd, ik ben drukker met verzamelen dan met lezen, ja. Nou ja, goed, op een gegeven moment zei ik van, ik geloof dat er na Kruistocht in spijkerbroek nooit meer een fatsoenlijk kinderboek geschreven is. Nou, dat blijkt niet helemaal waar te zijn. Inmiddels heb ik Lampje ontdekt en ben ik helemaal fan van Annet Schaap. En ik hou ook heel erg van boeken die gedichten en platen combineren. En bijvoorbeeld de dingen van Bette Westera, daar heb ik er ook een aantal van. Dat is allemaal net wat serieuzer, ik weet niet of je dat als literair kan bestempelen.

I: Wat zijn volgens u kenmerken van een goed kinderboek?

P: Nou ja, wat ik vaak hoor in lezingen, en merk, is dat je kinderen niet moet zien als kleine volwassenen, je moet ze echt als kind zien, maar ook niet betuttelen, want kinderen zijn best wel heel slim, hoor. Echt goede boeken zijn de boeken die jaren later nog steeds in je geheugen gegrift staan, van, oh ja, dat boek was het. Als het boeken zijn die ik nog eens wil lezen. Wat ik ook fijn vind, is als mijn wereld groter wordt, dat ik naar een andere wereld kan reizen, zonder uit je stoel te hoeven komen. Dat je inzicht krijgt in andere culturen, in andere werelden, in andere gebieden. Het moet ook weer niet té gek zijn, je moet het je wel kunnen voorstellen en je erin kunnen inlezen. Maar ja, ik merk gewoon, hoe realistischer wat dat betreft, hoe beter. En het moet ook wel echt goed onderbouwd zijn, het moet wel ergens op slaan.

I: Vindt u het belangrijk dat kinderboeken literaire kwaliteiten hebben? Waarom wel/niet?

P: Ja, dat vind ik altijd lastig, want ja, wat is literatuur. Het moet vooral echt bij jouw eigen gevoel aansluiten, en wat je ergens van vindt. Of het nou literair is of niet, dat maakt voor mij niet echt uit. Er mag wat mij betreft ook best wel een hoop fantasie inzitten, dat vind ik helemaal niet verkeerd. Ik vind heel veel verschillende dingen mooi, ook literaire boeken, maar of het literair is of niet, dat vind ik niet per se belangrijk. Ik heb een beetje moeite met dat label, van ja, wat is literair. Ik vind het vooral ook belangrijk dat degene die het boek geschreven heeft daar ook lol aan heeft gehad. En er zelf ook echt tevreden over is, want dat zie je vaak wel terug. Is het geschreven omdat het moest, of is het iets waar iemand echt lol in heeft. De instelling van de schrijver speelt ook heel erg mee in hoe een boek overkomt.

I: Vindt u dat de literaire kwaliteit van kinderboeken gelijk is aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen? Waarom wel/niet?

P: Nou, nee, ik denk het niet echt. Ik denk dat het een ander soort literatuur is. Voor kinderboeken is het toch wat simpeler en wat minder echt literatuur.

I: Bent u op de hoogte van de discussie omtrent het literaire karakter van kinderboeken? Zo niet, dan korte uitleg. Wat is uw positie binnen deze discussie over de functie van het kinderboek?

P: Ik vind het allerbelangrijkste dat kinderen lezen. Het maakt dus eigenlijk niet zo uit wat ze lezen, als ze maar lezen. Dat is zo belangrijk! Het allerbelangrijkste is het voorlezen, ouders die voorlezen, daar begint echt de taalontwikkeling, waardoor kinderen echt kunnen ontdekken hoe leuk boeken wel niet zijn. Leer kinderen dus vooral het belang van lezen, laat kinderen zien hoe leuk het kan zijn, commercieel of niet, leer kinderen dat je door boeken andere werelden kunt ontdekken, dat je andere mensen kan leren kennen, dat je andere culturele kunt leren kennen. Hierover kun je in gesprek gaan, lees samen een boek. Ook de commerciële kinderboeken kunnen hierin heel belangrijk zijn, dus ook deze moeten echt onder de aandacht gebracht worden en niet weggestopt worden. Waardeer elk boek. Het allerbelangrijkste vind ik dat kinderen er lol in hebben, en dat ze het blijven doen, en dat ze niet zoals ik op de middelbare schooltijd twintig jaar geen boeken lezen, omdat ik zo ontzettend verpest was door de lijst lezen. Hierdoor verloor ik echt mijn plezier in lezen. Dus ze moeten dit zeker voor kinderen niet verpesten. Maak lezen leuk. Het is namelijk zo belangrijk, ook in je dagelijks leven, je hebt continu taal nodig.

I: Maakte u tijdens uw bezoek aan Hijman Ongerijmd onderscheid tussen literaire kinderboeken, en commerciële, niet-literaire kinderboeken?

P: Nou, ik moet eerlijk zeggen dat ik als ik daar kom eigenlijk alleen maar kijk naar wat daar op de tafel ligt. Dus ik kijk echt naar de selectie die de boekhandelaar heeft gemaakt.

I: Bezocht u Hijman Ongerijmd omdat u verwachtte hier literaire kinderboeken te vinden?

P: Nee, dat is niet per se iets om naar de winkel voor te gaan. Ik verwacht eigenlijk vooral dat ze actuele boeken hebben.

I: Kent u De Arnhemse Kinderboekwinkel?

P: Ja.

I: Bezoekt u De Arnhemse Kinderboekwinkel weleens voor de aankoop van een kinderboek? Waarom wel/niet?

P: Ja, maar ik kom eigenlijk overal wel. Ik heb geen favoriete boekhandel, ik waardeer elke boekhandel in de stad. Dus mijn keuze is ook altijd wel toevallig, en bijvoorbeeld omdat ze ergens een presentatie hebben, of dus activiteiten, maar verder is het wel gewoon willekeurig waar ik heen ga.

I: Waarom koos u ervoor Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de aankoop van een kinderboek, in plaats van De Arnhemse Kinderboekwinkel?

P: De enige reden waarom ik niet naar allebei ging, is vanwege tijdgebrek. Maar normaal probeer ik wel alle winkels af te gaan. Want ja, de grote titels kun je ook bij Hijman wel vinden, en soms vind ik de grote van de winkel ook wel wat rustiger en fijner winkelen zeg maar.

Participant 20

Datum: 27-11-2023

Duur: 23:05

I: Kunt u beschrijven wat u vindt van boekhandel Hijman Ongerijmd?

P: Mijn vriendin en ik gaan af en toe naar Arnhem om te winkelen, en dan gaan we vaak naar de boekwinkel om te kijken wat de recente nieuwe boeken zijn. We gaan eigenlijk niet echt met een bepaald doel de winkel in. Het is een nette, overzichtelijke winkel. Je weet duidelijk waar alles staat. Dat is fijn.

I: Waarom heeft u er specifiek voor gekozen Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek?

P: Het zit heel vlak bij het station, dus dat is echt heel fijn. De locatie is perfect, dus waarom zou je niet binnenlopen? Ik kende de winkel wel van tevoren. Het is heel makkelijk om deze winkel te bezoeken, omdat je er altijd langsloopt. Het is altijd netjes op orde in de winkel. Dus dat is ook fijn! Als je echt specifiek een boek zoekt heb je orde nodig, en daar is Hijman Ongerijmd perfect voor.

I: In oktober heeft u Hijman Ongerijmd bezocht voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Wat was de reden waarom u deze dag de boekhandel bezocht?

P: Ik kwam hier toevallig langs, omdat ik in de stad was.

I: Welke rol speelt de behoefte aan een specifiek boek of een cadeau in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Geen grote rol. In dit geval niet in ieder geval.

I: Welke rol spelen plezier en ontspanning in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Een grote rol, we gaan eigenlijk altijd omdat het vooral heel leuk is om te doen!

I: Welke rol speelt het advies van boekverkopers in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Ik maak daar eigenlijk nooit gebruik van, dus nee, dat speelt helemaal geen rol.

I: Welke rol speelt sociaal contact met bijvoorbeeld de boekverkopers of de mensen met wie u de winkel bezocht in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?

P: Het probleem is dat mijn vriendin geen Nederlands praat, dus we kunnen niet echt met boekverkopers praten, maar wat ik wel leuk vind om in zo'n boekwinkel mijn vriendin wat meer met de Nederlandse taal in aanraking te laten komen. Het komt dan wat dichterbij, en dat kan ik ook wel met haar in deze winkel doen, ze bladert dan wat door boeken en zo. Dus ik kom er zeker wel voor sociale interactie met mijn vriendin.

I: Leest u kinderboeken voor uw eigen plezier?

P: Ik vind Het oneindige verhaal heel erg mooi. Vooral vroeger las ik veel kinderboeken, toen ik nog jonger was. Ook was ik altijd een enorme fan van Harry Potter. Als leraar Duits kom ik af en toe wel actief kinderboeken tegen.

I: Wat zijn volgens u kenmerken van een goed kinderboek?

P: Volgens mij is het belangrijk dat kinderen echt plezier hebben in lezen, dat ze het echt zelf kiezen en niet opgelegd krijgen door volwassenen of hun leraar. Dat de fantasie echt aangeraakt wordt. Dat vind ik altijd leuk en belangrijk, dat het geen plat verhaal is. De figuren in het boek moeten ook tot nadenken aanzetten, dus dat je echt nadenkt van waarom denken mensen op die manier, ja dat het voor meer empathie zorgt bij kinderen, dat er een kleine leeropdracht achter zit. Dat kinderen er wel echt nog wat waardevols uit halen. Maar toch blijft het leesplezier het belangrijkste. Want vaak lezen kinderen niet, omdat ze het saai vinden.

I: Vindt u het belangrijk dat kinderboeken literaire kwaliteiten hebben? Waarom wel/niet?

P: Nee, ik vind vooral het leesplezier dus belangrijk, en literaire kwaliteiten niet per se het belangrijkste. Je zou kunnen zeggen, als kinderen vaker lezen, en dus meer leeservaring opbouwen, dat ze dan na verloop van tijd ook meer de literaire kwaliteiten leren waarderen, maar dat moet dan wel eerst aangezet worden door leesplezier. Dat is echt de basis. Niet elk boek moet dus literair zijn.

I: Vindt u dat de literaire kwaliteit van kinderboeken gelijk is aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen? Waarom wel/niet?

P: Dat vind ik moeilijk, want ik lees zelf niet veel kinderboeken. Maar ik denk wel zeker dat er kinderboeken zijn die qua hoe literair ze zijn te vergelijken zijn met volwassen boeken. Het kan allebei net zo waardevol zijn. Alleen de taal is vaak echt makkelijker, omdat het voor kinderen is. Dat is bij volwassen boeken niet, daar is de taal moeilijker. Ik vind niet het een beter dan het ander.

I: Bent u op de hoogte van de discussie omtrent het literaire karakter van kinderboeken? Zo niet, dan korte uitleg. Wat is uw positie binnen deze discussie over de functie van het kinderboek?

P: Ik vind het onterecht dat de commerciële boeken niet zo onder de aandacht komen. Kinderen zijn uiteindelijk de doelgroep van het boek, en als dit boeken zijn die veel kinderen leuk vinden, dan moet dit zeker gesteund worden door volwassenen. Het is dus onterecht dat er een beetje wordt neergekeken op dit soort boeken.

I: Maakte u tijdens uw bezoek aan Hijman Ongerijmd onderscheid tussen literaire kinderboeken, en commerciële, niet-literaire kinderboeken?

P: Nee, eigenlijk let ik hier helemaal niet op. Ik kijk een beetje wat ik met toeval tegenkom, en dan kijk ik vooral als eerst naar de omslag van het boek. Dit trekt me meer aan dan of het wel of niet literair is.

I: Bezocht u Hijman Ongerijmd omdat u verwachtte hier literaire kinderboeken te vinden?

P: Nou, ik verwacht eigenlijk wel in elke boekenwinkel een kinderboek. Maar ik kom niet per se naar de winkel omdat ze hier literaire kinderboeken verkopen. Ik verwacht wel dat ze het hebben, maar dat is puur omdat ik verwacht dat ze een breed aanbod hebben. En ze kunnen het natuurlijk ook altijd voor je bestellen, dus dat is ook fijn.

I: Kent u De Arnhemse Kinderboekwinkel?

P: Nee, die ken ik niet.

8.8 Overzicht gebruikte codeerschema's

Categorie	Vragen	Codeerschema
Inleiding	Kunt u beschrijven wat u vindt van boekhandel Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd?	Codeerschema 1
Winkelkeuzegedrag	Waarom heeft u er specifiek voor gekozen Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek?	Codeerschema 1
Winkelmotivatie	In oktober heeft u Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd bezocht voor de (eventuele) aankoop van een kinderboek. Wat was de reden waarom u deze dag de boekhandel bezocht?	Codeerschema 2
	Welke rol speelt het advies van boekverkopers in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?	
	Welke rol spelen plezier en ontspanning in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?	
	Welke rol speelt sociaal contact met bijvoorbeeld de boekverkopers of de mensen met wie u de winkel bezocht in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?	
	Welke rol speelt de behoefte aan een specifiek boek of een cadeau in uw beslissing de boekhandel te bezoeken?	
Literaire kinderboeken	Leest u kinderboeken voor uw eigen plezier?	-
	Wat zijn volgens u kenmerken van een goed kinderboek?	Codeerschema 3
	Vindt u het belangrijk dat kinderboeken literaire kwaliteiten hebben? Waarom wel/niet?	Codeerschema 4
	Vindt u dat de literaire kwaliteit van kinderboeken gelijk is aan de literaire kwaliteit van boeken voor volwassenen? Waarom wel/niet?	Codeerschema 5
	Bent u op de hoogte van de discussie omtrent het literaire karakter van kinderboeken? Zo niet, dan korte	

	uitleg. Wat is uw positie binnen deze discussie over de functie van het kinderboek?	Codeerschema 6
	Maakte u tijdens uw bezoek aan Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd onderscheid tussen literaire kinderboeken, en commerciële, niet-literaire kinderboeken?	
	Bezocht u Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd omdat u verwachtte hier literaire kinderboeken te vinden?	-
		-
Concurrentie boekhandel	Kent u Dekker van de Vegt/De Arnhemse Kinderboekwinkel?	-
	Bezoekt u Dekker van de Vegt/De Arnhemse Kinderboekwinkel weleens voor de aankoop van een kinderboek? Waarom wel/niet?	Codeerschema 7
	Waarom koos u ervoor Kinderboekwinkel Nijmegen/Hijman Ongerijmd te bezoeken voor de aankoop van een kinderboek, in plaats van Dekker van de Vegt/De Arnhemse Kinderboekwinkel?	Codeerschema 8

8.9 Correlatietabellen

Tabel 1

Pearson correlaties en significantie (tussen haakjes) tussen de deelconstructen van activiteitsspecifieke winkelmotivatie bij Kinderboekwinkel Nijmegen (N = 200).

	Kennis	Plezier	Sociaal contact	Aankoop specifiek boek	Aankoop cadeau
Kennis	-	.32 ($p < .001$)	.44 ($p < .001$)	.30 ($p = .003$)	.27 ($p = .007$)
Plezier	.32 ($p < .001$)	-	.51 ($p < .001$)	-.05 ($p = .613$)	-.193 ($p = .055$)
Sociaal contact	.44 ($p < .001$)	.51 ($p < .001$)	-	.06 ($p = .546$)	.013 ($p = .897$)
Aankoop specifiek boek	.30 ($p = .003$)	-.05 ($p = .613$)	.06 ($p = .546$)	-	.51 ($p < .001$)
Aankoop cadeau	.27 ($p = .007$)	-.193 ($p = .055$)	.013 ($p = .897$)	.51 ($p < .001$)	-

Tabel 2

Pearson correlaties en significantie (tussen haakjes) tussen de deelconstructen van activiteitsspecifieke winkelmotivatie bij Hijman Ongerijmd (N = 200).

	Kennis	Plezier	Sociaal contact	Aankoop specifiek boek	Aankoop cadeau
Kennis	-	.31 ($p < .001$)	.62 ($p < .001$)	.49 ($p < .001$)	.31 ($p = .002$)
Plezier	.31 ($p < .001$)	-	.39 ($p < .001$)	.04 ($p = .675$)	.09 ($p = .353$)
Sociaal contact	.62 ($p < .001$)	.39 ($p < .001$)	-	.39 ($p < .001$)	.20 ($p = .041$)
Aankoop specifiek boek	.49 ($p < .001$)	.04 ($p = .675$)	.39 ($p < .001$)	-	.63 ($p < .001$)
Aankoop cadeau	.31 ($p = .002$)	.09 ($p = .353$)	.20 ($p = .041$)	.63 ($p < .001$)	-

Tabel 3

Pearson correlaties en significantie (tussen haakjes) tussen determinanten van winkelkeuzegedrag bij Kinderboekwinkel Nijmegen (N = 200)

	Aanbod	Personeel	Service	Winkel gemak	Winkelatmosfeer	Standaard boekhandel	Financiële steun
Aanbod	-	.53 (<i>p</i> <.001)	.47 (<i>p</i> <.001)	.31 (<i>p</i> =.002)	.34 (<i>p</i> <.001)	.54 (<i>p</i> <.001)	.41 (<i>p</i> <.001)
Personeel	.53 (<i>p</i> <.001)	-	.85 (<i>p</i> <.001)	.34 (<i>p</i> <.001)	.58 (<i>p</i> <.001)	.47 (<i>p</i> <.001)	.49 (<i>p</i> <.001)
Service	.47 (<i>p</i> <.001)	.85 (<i>p</i> <.001)	-	.40 (<i>p</i> <.001)	.61 (<i>p</i> <.001)	.39 (<i>p</i> <.001)	.49 (<i>p</i> <.001)
Winkelgemak	.31 (<i>p</i> =.002)	.34 (<i>p</i> <.001)	.40 (<i>p</i> <.001)	-	.40 (<i>p</i> <.001)	.24 (<i>p</i> =.015)	.35 (<i>p</i> <.001)
Winkelatmosfeer	.34 (<i>p</i> <.001)	.58 (<i>p</i> <.001)	.61 (<i>p</i> <.001)	.40 (<i>p</i> <.001)	-	.32 (<i>p</i> <.001)	.17 (<i>p</i> =.085)
Standaard boekhandel	.54 (<i>p</i> <.001)	.47 (<i>p</i> <.001)	.39 (<i>p</i> <.001)	.24 (<i>p</i> =.015)	.32 (<i>p</i> <.001)	-	.52 (<i>p</i> <.001)
Financiële steun	.41 (<i>p</i> <.001)	.49 (<i>p</i> <.001)	.49 (<i>p</i> <.001)	.35 (<i>p</i> <.001)	.17 (<i>p</i> =.085)	.52 (<i>p</i> <.001)	-

Tabel 4

Pearson correlaties en significantie (tussen haakjes) tussen determinanten van winkelkeuzegedrag bij Hijman Ongerijmd (N = 200)

	Aanbod	Boeken voor volwassenen	Personeel	Service	Winkel gemak	Winkelatmosfeer	Standaard boekhandel	Financiële steun
Aanbod	-	.48 (<i>p</i> <.001)	.53 (<i>p</i> <.001)	.45 (<i>p</i> <.001)	.53 (<i>p</i> <.001)	.46 (<i>p</i> <.001)	.50 (<i>p</i> <.001)	.30 (<i>p</i> =.003)
Boeken voor volwassenen	.48 (<i>p</i> <.001)	-	.58 (<i>p</i> <.001)	.58 (<i>p</i> <.001)	.46 (<i>p</i> <.001)	.30 (<i>p</i> =.003)	.44 (<i>p</i> <.001)	.44 (<i>p</i> <.001)
Personeel	.53 (<i>p</i> <.001)	.58 (<i>p</i> <.001)	-	.87 (<i>p</i> <.001)	.60 (<i>p</i> <.001)	.59 (<i>p</i> <.001)	.53 (<i>p</i> <.001)	.47 (<i>p</i> <.001)

Service	.45 (<i>p</i> <.001)	.58 (<i>p</i> <.001)	.87 (<i>p</i> <.001)	-	.62 (<i>p</i> <.001)	.53 (<i>p</i> <.001)	.52 (<i>p</i> <.001)	.47 (<i>p</i> <.001)
Winkelgema k	.53 (<i>p</i> <.001)	.46 (<i>p</i> <.001)	.60 (<i>p</i> <.001)	.62 (<i>p</i> <.001)	-	.60 (<i>p</i> <.001)	.37 (<i>p</i> <.001)	.32 (<i>p</i> <.001)
Winkelatmo sfeer	.46 (<i>p</i> <.001)	.30 (<i>p</i> =.003)	.59 (<i>p</i> <.001)	.53 (<i>p</i> <.001)	.60 (<i>p</i> <.001)	-	.41 (<i>p</i> <.001)	.32 (<i>p</i> <.001)
Standaard boekhandel	.50 (<i>p</i> <.001)	.44 (<i>p</i> <.001)	.53 (<i>p</i> <.001)	.52 (<i>p</i> <.001)	.37 (<i>p</i> <.001)	.41 (<i>p</i> <.001)	-	.54 (<i>p</i> <.001)
Financiële steun	.30 (<i>p</i> =.003)	.44 (<i>p</i> <.001)	.47 (<i>p</i> <.001)	.47 (<i>p</i> <.001)	.32 (<i>p</i> <.001)	.32 (<i>p</i> <.001)	.54 (<i>p</i> <.001)	-